

Handlingsplan 2013 – 2016 med budsjett 2013

Budsjett 2013

Orkdal kommune

1	<i>Innledning</i>	2
2	<i>Vedtak i Kommunestyre - 19.12.2012, K-sak 132/12</i>	3
2.1	Kommunestyrets endringer	3
2.2	Vedtatte tekstforslag	6
2.3	Skattøre	10
2.4	Betalingssatser	10
2.5	Øvrige budsjettvedtak	13
2.6	Obligatoriske budsjettskjema	15
3	<i>Sammenfatning av vedtatte endringer med økonomiske oversikter</i>	18
3.1	Driftsbudsjett	18
3.2	Avgiftsbelagte tjenester	19
3.3	Investeringer med finansiering	21
3.4	Fondsavsetninger i driftsbudsjettet	22
3.5	Bruk av fond i driftsbudsjettet	23
3.6	Økonomisk oversikt drift	24
3.7	Økonomisk oversikt investering	26
4	<i>Bakgrunnsinformasjon fra rådmannens notat til handlingsplan og budsjett</i>	27
4.1	Innledning	27
4.2	Overordna mål og organisering i Orkdal kommune	28
4.3	Organisering	32
4.4	Administrativ organisering	32
4.5	Rammebetingelser	33
4.6	Aktuelle problemstillinger og innspill fra andre	43
4.7	Rådmannens prioriteringer	49
5	<i>Rammeområdene. Oppdatert etter kommunestyrets vedtak</i>	55
5.1	Rådmannen	55
5.2	Plan og forvaltning	64
5.3	Grunnskole og SFO	67
5.4	Barnehage	76
5.5	Helse- og omsorgstjenester	84
5.6	Orkdal Helsetun	87
5.7	Hjemmetjenesten	90
5.8	Helse og familie	92
5.9	Kvalifisering og arbeidstrening	99
5.10	NAV - sosialtjenesten	103
5.11	Kultur og fritid	105
5.12	Avgiftsbelagte og tekniske tjenester	110
5.13	Avgiftsbelagte tjenester	110
5.14	Tekniske tjenester	117

1 Innledning

Dette dokumentet er Orkdal kommunes handlingsplan 2013-2016, med budsjett for 2013. Orkdal kommune har en felles prosess for budsjett og handlingsplan, der budsjettet er første år i handlingsplanen.

Handlingsplan og budsjett blir til i et samspill mellom politikere, administrasjon og fagområder. Arbeidet med neste handlingsplan og budsjett starter rett på nyåret. I mai har en oversikt over siste års regnskap, første kvartalsrapport, revidert nasjonalbudsjett og kommuneøkonomiproposisjonen. Dette er de viktigste endringene i forutsetninger før en får oppdaterte befolkningstall per 1. juli og regjeringas forslag til statsbudsjett.

Forslag til statsbudsjett ble presentert av regjeringa 8. oktober

Rådmannens notat, som er rådmannens forslag til saldert handlingsplan 2013-2016 med budsjett for 2013, ble presentert for felles hovedutvalg 14. november. (Arkivsak 2012/9350).

Formannskapet behandlet handlingsplan og budsjett i møte 28. november som sak 124/12, mens kommunestyret behandlet saken 19. desember som sak 132/12.

I dette dokumentet er kommunestyrets vedtak tatt inn, og endringene fra forrige handlingsplan som følge av rådmannens forslag og kommunestyrets vedtak blir oppsummert. Bakgrunnsinformasjonen fra rådmannens notat er tatt med, korrigert for endringene som følger av kommunestyrets vedtak.

2 Vedtak i Kommunestyre - 19.12.2012, K-sak 132/12

2.1 Kommunestyrets endringer

BUDSJETT 2013 OG HP 2013 – 2016

Orkdal kommune står midt i gjennomføringen av en ambisiøs handlingsplanperiode. Det er investert og skal investeres i forholdsvis kostbare prosjekter. Prosjekter som er ferdigstilt i 2012 er: Grøtte barneskole, Knyken, friidrettsanlegg i Idrettsparken, Sondrehallen, Elvestien bofellesskap, ny foaje i kulturhuset, nytt veikryss på Fannrem og ny hovedvannforsyning. Tiltak som enten er igangsatt eller det er avsatt penger til er: Nytt ungdomstrinn på Grøtte, utbygging av Orklahallen, Endelig heim, ny barnehage på Kongshaugen, kjøp av boligtomter på Joplussen/Rønningen og store prosjekter innenfor vann- og avløpssektoren.

Alle disse investeringene krever en stram disiplin på driftsbudsjettet. Rådmannen har lagt fram et meget godt og balansert budsjettforslag. Flertallsgruppen er enig i Rådmannens prioriteringer, der eldreomsorgen prioriteres, og vil foreslå bare minimale endringer på driftsbudsjettet.

På investeringsbudsjettet foreslår flertallsgruppen at endel mindre prosjekter gjennomføres i 2013 i tillegg til de som ligger i Rådmannens notat. Finansieringen av disse tiltakene skal skje ved overskudd fra salg av kommunal eiendom. Dette kan være salg og videresalg av boligtomter, tomteområder på industriområdet eller salg av kommunal eiendomsmasse som foreslått i notat fra teknisk avdeling.

NYE DRIFTSTILTAK:

Orkla Fellesforvaltning (20')

Det er kommet en søknad fra Orkla fellesforvaltning om økt tilskudd. En økning på 20' vil medføre at Orkdal kommune sitt tilskudd blir det samme som de andre kommunene i Fellesforvaltningen.

Driftstilskudd OIF (100')

Det foreligger en søknad fra OIF om økt kommunalt driftstilskudd. OIF gjør en stor innsats bl. a ved å vedlikeholde Idrettsparken og løypenettet i Ulvåsmarka. Dette er tilbud som benyttes av svært mange og er et viktig bidrag til bedret folkehelse. Søknaden imøtekommes delvis med at driftstilskuddet økes med 100' pr år.

Driftstilskudd Orkanger Aktivum (25')

Orkanger Aktivum arrangerer det største årlige kulturarrangementet i Orkdal kommune. Arrangementet går over flere dager og er meget populært med svært godt besøk. Driftstilskuddet økes fra 50' til 75' pr år.

Disse tre driftstiltakene utgjør tilsammen kr 145' og finansieres ved at overskuddet i Rådmannens notat reduseres tilsvarende.

Økt kommunal støtte til det frivillige sang- og musikkliv (100')

Den kommunale støtten til det frivillige sang- og musikklivet har stått uendret i svært mange år. Dette er et område innenfor kulturen som engasjerer svært mange og "sektoren" bidrar til fine kulturopplevelser for mange av kommunens innbyggere. Flertallsgruppen ønsker å stimulere denne delen av kulturen og foreslår en økning på 100' fra 2014.

Tiltaket finansieres ved at avsetningen til fond kulturhus reduseres tilsvarende fra 2014.

TIDSAVGRENSEDE DRIFTSTILTAK

Stemmerettsjubileum og 50-årsjubileum for Orkdal kommune (700')

Orkdal kommune har vedtatt å feire 100-årsjubileet for allmenn stemmerett og å markere at Orkdal "storkommune" er 50 år i 2013. Det er anslått at markeringene vil koste ca 750'. Det foreslås derfor at det bevilges et kronebeløp på 700' til arrangementet. Tiltaket finansieres ved redusert avsetning til fond kulturhus i 2012 og 2013.

Sponsoravtale Toppidrettsveka

Det er kommet en søknad om kommunen kan inngå en sponsoravtale til TV-dekning av Toppidrettsvekas arrangement i Knyken. Dette vil vær en utmerket anledning til å markedsføre hele Orkdal kommune på en god måte. Flertallsgruppen vil avsette penger til en slik sponsoravtale under forutsetning av at kommunen i stor grad får påvirke innholdet i markedsføringa av kommunen. Det avsettes 250' hvert år i årene 2013, 2014 og 2015. Beløpet finansieres fra kommunens næringsfond.

NYE INVESTERINGSTILTAK:

Fortau Blomsterveien (500')

I Blomsterveien er det bygd mange nye leiligheter og kommunen har et bofelleskap for personer med ulike funksjonshemminger. Utbygger av leilighetene er pålagt utbygging av fortau, men det krever noe kommunal medfinansiering. En ferdigstillelse av fortauet vil bedre trafikksikkerheten og fremkommeligheten for beboerne i området. Kommunal andel er stipulert til 500'

Reparasjon tårnet Orkdal kirke (1.900')

Tårnet på Orkdal kirke har vannlekkasje. Dette fører til fuktinnslag i hele tårnet og dette vises spesielt godt ved at våpenhuset (inngangspartiet) er i svært dårlig forfatning. Det haster med en reparasjon, slik at skadene ikke øker i omfang. Tiltaket trenger en tilleggsfinansiering på 1,9 mill og skal gjennomføres i 2013.

Oppussing av bauta ved Orkanger kirke (180')

Bautaen over de falne fra 2. verdenskrig er lite presentabel og mangler et navn. Flertallsgruppen vil gjennomfør dette tiltaket i 2013. Kostnad er stipulert til 180'

Kunstgressbaner i Idrettsparken (1.700')

Det er kommet to søknader fra henholdsvis Orkla FK (700') og OIF (1.000') angående rehabilitering av eksisterende kunstgressbane og tilskudd til ny bane. Det er en uavklart situasjon angående samarbeidsavtalen om eksisterende kunstgressbane. Flertallsgruppen ønsker å støtte begge tiltakene, men stiller krav om at de berørte idrettslagene blir enige om en avtale som omfatter drifting og bruk av begge banene før det utbetales kommunalt tilskudd. Fram til dette er i orden settes beløpet av på øremerket fond.

Gangvei/fortau krysset Orkdalsveien/Alfarveien (200')

Ved innkjøringa til Rådhuset er det dårlig skille mellom gående og kjørende. Trafikken er ventet å øke betydelig i forbindelse med bygging av parkeringshuset mellom Rådhuset og Amfi-sentret. Tiltaket gjennomføres i 2013. Det avsettes 200' til tiltaket.

Ny sand i Gammelosen (90')

Orkanger Vel gjør en formidabel innsats for å holde Gammelosen med tilhørende badeplasser i orden for allmennheten. Det er kommet en søknad om støtte til innkjøp av ny sand til badeplassene. Søknaden innvilges med 90'

Asfaltering av gangvei gjennom Idrettsparken (265')

Friidrettsanlegget i Idrettsparken er blitt et praktanlegg. Et problem er at det dras inn sand og grus på tartandekket. For å hindre dette bør gangveien gjennom Idrettsparken asfalteres. Dette er en gangvei som brukes svært mye. Dette gjelder besøkende til Orklahallen, OTI og de som bruker turstien rundt Gammelosen. Fellesgruppen vil gjennomføre dette tiltaket i 2013. Kostnadene er beregnet til 265'.

Asfaltering parkeringsplass ved samfunnshuset på Svorkmo (250')

Det er tidligere vedtatt at parkeringsplassen ved samfunnshuset på Svorkmo skulle asfalteres. Pengene ble omdisponert og brukt i forbindelse med byggingen av Svorkmo barnehage. Området er klargjort for asfaltering. Tiltaket er kostnadsberegnet til 250' og gjennomføres i 2013

Disse investeringstiltakene utgjør tilsammen 5.085' og skal finansieres med salg av kommunale tomter/eiendommer.

Knykveien

Det er kommet en søknad fra OIL angående opprustning av Knykveien. Knykveien vedlikeholdes av Orkdal kommune. I forbindelse med reguleringsplanen for Rislia er adkomsten til dette boligområdet ført til Knykveien. Det foreligger søknader om andre boligområder i området og disse vil bli vurdert i forbindelse med revisjon av arealplanen i 2013. Det er sannsynlig at deler av disse områdene må få Knykveien som adkomst. Det er derfor naturlig at en oppgradering av Knykveien blir et spleiselag mellom utbyggerne av boligområdene og Orkdal kommune. Det av settes 500' til delfinansiering av tiltaket som det kan være naturlig å gjennomføre i 2014/2015

Denne investeringen finansieres ved at fondsavsetningen i Rådmannens notat reduseres tilsvarende for 2014.

Investering i Ø-hjelps-plasser ved sjukehuset

Kommunestyret vedtar å investere i ombygging av lokaler ved sjukehuset i Orkdal til øyeblikkelig hjelp-plasser for 5,734 mill. kr. En million forutsettes brukt i 2012. Resten, 4,734 mill. kr tas inn i budsjettet for 2013, finansiert fra bundne driftsfond.

Geotekniske undersøkelser i Kvamslia

Geotekniske undersøkelser i Kvamslia finansieres med 400 000 kr i 2013 under rammeområde 1, finansiert med fond, som vedtatt i k-sak 125/12.

AVGIFTSBELAGT SEKTOR:

Vannforsyning Knyken

Knyken skisenter har i dag en mangelfull og ustabil vannforsyning gjennom en tynn rørledning fra den kommunale vannledningen ved Rislia. Knyken er avhengig av godt og tilstrekkelig med vann. Fellesgruppen foreslår at ledningen oppgraderes i 2013. Tiltaket er kostnadsberegnet til 150'-200' og belastes avgiftsbelagt sektor.

Vannforsyning og avløp på Monsetjåren etappe 2 og 3

I Rådmannens notat er det foreslått bare etappe 1 når det gjelder VA-utbygging på Monsetjåren. Flertallsgruppen mener det er mest fornuftig og lønnsomt å bygge de 3 første etappene i ett. Kostnadene er beregnet til ca 9 mill og tiltaket gjennomføres i 2013. Gebyrkonsekvensene er beregnet til: Vannavgift økes med ca 2,5% og avløpsavgift økes med ca 2% fra og med 2014.

BUDSJETT 2013, HP 2013 - 2016

Ny handlefrihet	2013	2014	2015	2016
Redusert avsetning fond	145000	645000	145000	145000
Red. avsetn. Fond k.hus	500000	100000	100000	100000
Overført fond K.hus 2012	200000			
Salg eiendom	5085000			
Bruk næringsfondet	250000	250000	250000	
Totalt	6180000	995000	495000	245000
Nye tiltak				
Tilsk. Orkla Fellesf.	20000	20000	20000	20000
Økt driftstilsk. OIF	100000	100000	100000	100000
Økt tilsk. Orkanger Aktiv.	25000	25000	25000	25000
Økt tilsk. Sang/musikk		100000	100000	100000
Jubileer	700000			
Spons.avt. Toppidr.veka	250000	250000	250000	
Fortau Blomstervn.	500000			
Rep. Orkdal kirke	1900000			
Rep. bauta Orkanger krk.	180000			
Tilskudd kunsgr.baner	1700000			
Gangvei Alfarnv.	200000			
Ny sand Gammelosen	90000			
Asfalt Idrettsparken	265000			
Asfalt. Samf.h. Svorkmo	250000			
Knykveien		500000		
Totalt	6180000	995000	495000	245000

2.2 Vedtatte tekstforslag

1. Avløpsanlegg Småfannajåren – Forve

Det er nylig vedtatt en reguleringsplan for et boligområde i Rislia. I forbindelse med revisjon av arealplan i 2013 kan det være aktuelt å vurdere å legge ut flere boligtomter i området mellom Knykveien og fylkesveien. Det vil da være et stort behov for avløpsledning til dette området. Rådmannen bes utrede kostnadene med en slik utbygging. Frist: Budsjettfremleggelsen høsten 2013.

2. Orkdal kommunes vertskapsfunksjon ved utleie av rådhuset og kulturhuset.

Rådmannen bes vurdere hvordan kommunens vertskapsfunksjon skal ivaretas på bedre måte ved utleie av rådhuset og kulturhuset på ettermiddag og kveldstid. Frist 01.04.13.

Begrunnelse:

Både rådhuset og kulturhuset er mye utleid på ettermiddagstid og kveld. Dette foregår stort sett ved at leietaker får utlevert nøkkel, blir gitt en kort instruks og beskjed om å klare seg sjøl. Dette er ikke tilfredsstillende i lengden. Leietakere har av og til behov for hjelp til å betjene ulike ting både i kulturhus og rådhus. Rådmannen bes bl.a. vurdere om en viss form for turnustjeneste av vaktmestrene kan være en hensiktsmessig måte å løse denne utfordringen på. Det er uansett viktig at vertskapsfunksjonen blir bedre ivaretatt enn i dag.

3. Aktivisering av sosialhjelpsmottaker og uføretrygdede

KOSTRA-tall for 2011 viser at Orkdal kommune har relativt mange sosialhjelpsmottakere. Antallet har vært sterkt økende de siste åra. Andelen uføre under 45 år har vært sterkt økende de siste 10 åra. Med dette bakteppet bes rådmannen utrede strategi/tiltak for å redusere antall sosialhjelpsmottakere og uføretrygdede som er utenfor aktivitet i kommunen. Frist 31.08.2013.

4. Orklahallen

Rådmannen bes utrede muligheten for å flytte enkelte driftsoppgaver over til lag/organisasjoner med tanke på å oppnå kostnadsbesparelser.

5. Ungt entreprenørskap.

Trondheimsregionen har gjennom sin strategiske næringsplan vedtatt at deltagerkommunenes skoler skal ha «Ungt Entreprenørskap» som et av sine satsningsområder. Kommunestyret ber rådmannen starte opp med arbeidet fra skolestart høsten 2013.

6. Kommunens lakserettigheter.

Kommunestyret ber rådmannen vurdere om kommunens lakserettigheter blir forvaltet på en faglig god måte og at kommunens inntekter fra disse er på et riktig nivå.

Tilbakemelding fra rådmannen innen 01.05.2013.

7. Fysioterapi:

Hvert år er det et sterkt ønske fra Orkanger Fysioterapi og Osteopati AS om økning av antall driftstilskudd ved instituttet.

Før man tar standpunkt til dette, ber Kommunestyret rådmannen lage en faglig vurdering av nivået på fysioterapi-tjenesten i sin helhet og hvor den eventuelt bør styrkes. Det bør legges vekt på om eventuelt økning skal komme i private institutter, eller om det bør satses mere på den forebyggende kommunale tjenesten, jfr. målsetting om mere forebyggende tiltak i forbindelse med gjennomføring av Samhandlingsreformen.

Frist 01.05.2013.

8. Vedlikehold av kirker og kirkegårder

Kirkelig Fellesråd står overfor store utfordringer når det gjelder manglende og løpende vedlikehold i kommunens kirker. Også vedlikehold av gravlundene kan by på utfordringer om sommeren.

Dette medfører at Kirkelig Fellesråd må be Orkdal kommune om økonomiske og menneskelige ressurser utenom de ressurser som bevilges i forbindelse Budsjett og Handlingsplan.

Kommunestyret synes ikke at dette er en ideell ordning og mener at man må komme bort i fra en slik praksis.

Kommunestyret ber rådmannen ta kontakt med ledelsen i Kirkelig Fellesråd, men det klare mål for øye at Orkdal kommune overtar ansvaret for vedlikeholdet av kirker og gravlunder.

Kostnadene ved dette trekkes av det ordinære tilskuddet.

Dette vil være en klart bedre ordning i og med at kommunen har en profesjonell etat som er bedre egnet til å planlegge å utføre dette arbeidet.

Rådmannen gis en frist til 1. mars 2013. I tillegg til formannskapet må kommunens representant i Kirkelig Fellesråd holdes orientert om fremdrift og resultat av denne kontakten.

9. Rusomsorg

Orkdal kommune setter av et beløp på kr 150 000 som søknadsmidler for tiltak innen rusomsorg.

- Organisasjoner kan søke på disse midlene.
- Formannskapet bevilger midler etter søknad.
- Inndekning skal skje fra fonds.

10. Plassutfordringer ved flere skoler.

Det er plassproblemer ved skolene og problemene vil øke.

Kommunestyret ber rådmannen innen 1. kv. 2013 legge frem en skisse til løsning. En løsning hvor man unngår brakkeløsninger som kan fremstå permanent.

En slik sak fremlegges først HOO til behandling.

11. Program for integrering av flyktninger

Ber rådmannen utrede mulighet for program for integrering av flyktninger i lag og foreningsliv, ved bruk av midler fra flyktningefondet, innen 1. mai.

12. «Satelittsted for arrangement»

Ber rådmannen utrede hvordan Orkdal kan bli et satelittsted for arrangement i forbindelse med festivaler i og rundt Trondheim, innen 1. mai.

13. Samhandlingsplattform og politikk for frivillig innsats

Ber rådmannen utrede en samhandlingsplattform og politikk for frivillig innsats innen 1. oktober.

14. Ide om svømmehall

Ber rådmannen igjenoppta ideen om svømmehall og se på rimeligere alternative løsninger, som inkluderer bruk av spillvann fra Thamshavn innen 1. juli.

15. Styrking Helsestasjon

Orkdal kommune har fortsatt store utfordringer i forhold til forebyggende folkehelsearbeid. Helsesøstertjenesten har i dag vanskelig for å møte kravene i den nye folkehelseloven. Forebyggende folkehelsearbeid handler om hovedsakelig to områder der tidlig innsats er viktig: overvekt og depressive plager. Også tilknytningsvansker er et område som er relevant i denne sammenhengen. Helsesøstertjenesten bør ha ressurser til å tilby veiledning og foreldrestøtte til familier på disse områdene. Helsestasjonen bør styrkes. Dette vil på sikt gi besparelser i forhold til store etater som for eksempel barnevern, redusere frafall fra videregående skole og høy grad av uførhet blant ungdom.

Rådmannen bes utrede muligheter for å styrke helsesøstertjenesten.

16. Startlån

Det er et sentralt ønske at flest mulig skal eie egen bolig fremfor å leie, og mange unge i etableringsfasen har ikke tilgang på egenkapital som tilfredsstillende myndighetenes krav. Rådmannen bes kartlegge personer i kommunalt leieforhold som kan finansiere egen bolig fremfor å leie kommunal bolig, og beregne det totale behov for Startlån som toppfinansiering.

Rådmannen foretar en beregning på forventet behov for Startlån til toppfinansiering for unge etablerere.

Rådmannen fremmer forslag på maksimumsbeløp for Startlån, samt øvre inntektsgrense for enkeltpersoner og husstander med to inntekter.

Frist 01.10.2013.

17. Omfanget av barn under fattigdomsgrensa i Orkdal.

Rådmannen bes utrede antall barn som lever under fattigdomsgrensa i Orkdal kommune. Dette for å gi kommunen muligheten til å vurdere omfanget av innsats som bør settes inn for å bekjempe langtidseffekten det vil ha for de barna det gjelder. Hvilke tiltak som er aktuelle, og kostnader disse innebærer, bør være en del av denne utredningen. Frist: 01.03.13.

18. Tekst ved utlysning av ledige stillinger

Kommunestyre ber rådmann om at det ved utlysninger av ledige stillinger benyttes en tekst som dekker følgende:

Orkdal kommune er en inkluderende arbeidslivsbedrift som ønsker mangfold og oppfordrer kvalifiserte kandidater til å søke uansett alder, kjønn, etnisitet og funksjonsnedsettelse.

19. Kjøp av Coop Bygg-Mix bygget og salg av brannstasjon

Rådmann bes fremme sak til politisk behandling som viser den totale økonomien i et prosjekt som har til mål å samle tekniske tjenester i et bygg..

20. Strategiske oppkjøp/salg

Rådmannen bes kartlegge eiendommer for strategisk oppkjøp som fremmer god arealutnyttelse i sentrumsområdene, både til fortetting ved boligbygging og næringsetablering.

21. Oppgradering av gang- og sykkelvei over Grønørbrua

Vigorveien, Fv 460 over Grønøra Industriområde, er en såkalt E-vei. Det betyr at kommunen har ansvar for sideanlegg som gang- og sykkelveier. Dette gjelder også fortauet over Vigorbrua. Adkomsten over brua under enhver kritikk og Orkdal kommune må snarest sørge for at forholdene blir akseptable for syklister og myke trafikanter. Slik brua er i dag danner den et standardbrudd på en påkostet gang- og sykkelvei som binder Råbygda sammen med idrettsanlegg, skoler og sentrum. Dette tiltaket er helt i tråd med kommunens satsing på folkehelse, miljø og sykkeltiltak og er avgjørende for å sikre en god forbindelse mellom Råbygda og Orkanger. Rådmannen bes fremme sak til politisk behandling med forslag til tiltak, samt et kostnadsoverslag for å bedre forholda på brua. Rådmannen bes i denne forbindelse om å undersøke om det finnes tilgjengelige trafiksikkerhetsmidler som eventuelt kan vurderes benyttet til dette formål.

Saken legges fram for hovedutvalg for teknikk i januar.

22. Forvaltning av stedsnavn i Orkdal

Lov om stedsnavn av 01.07.1991 med senere evaluering og forskrifter regulerer hvordan stedsnavn skal behandles i Norge. Denne loven tillegger hver enkelt kommune ansvaret for forvaltningen av de fleste stedsnavn i sitt område.

Grunnleggende her er § 1 hvor det heter at stedsnavn skal bevares som kulturminne og bidra til kjennskap og aktivt bruk av navnene. Stedsnavn som skal brukes i offentlig forvaltning, skal være registrert med avgrensning og innført i Stedsnavnsregistret (SSR). Navnevedtak skal meldes til Kartverket og registrert i SSR.

Orkdal historielag har gjennom sitt engasjement pekt at stedsnavnarbeidet i kommunen ikke er i tråd med lovens intensjon. Rådmann bes legge saken fram for politisk behandling.

2.3 Skattøre

Ved utskriving av forskuddsskatt til kommunen for 2013 settes skattøret til øverste sats.

2.4 Betalingssatser

2.4.1 Brukerbetaling i barnehage

Brukerbetaling er oppgitt for helklass. Betalingssatser for redusert plass justeres tilsvarende.

Barnehager Fra 1.8.2011 er det ikke brukerbetalingen i barnehagene avhengig av foresattes inntekt. Brukerbetalingen er nå maksimal sats fastsatt av staten.

Dette er kr. 2 330 pr måned for helklass.

Betaling for kost kommer i tillegg, og økes fra 240 til 250 kr/mnd.

Moderasjon for søsken nr. 2 er 30 % og søsken nr. 3 eller flere er på 50 %.

2.4.2 Tilskudd til ikke-kommunale barnehager

Endelige satser for tilskudd til ikke-kommunal barnehage fastsettes i januar.

Foreløpige satser for 2013 er:

Driftstilskudd per heltidsplass	Budsjett 2013
0-2 år	183 727
3-6 år	90 833
Tilskudd kapital	
0-6 år	7 500
Totalt tilskudd	
0-2 år	191 227
3-6 år	98 333

2.4.3 Brukerbetaling skolefritidsordning

Satsene øker med 3,3 %. Betalingssatsene blir da som følger fra 1.1.2013:

Foreldrebetaling	Budsjett 2013	Budsjett 2012
Inntil 11 t per uke	1 098 kr/mnd.	1 063 kr/mnd.
12 t eller mer per uke	1 754 kr/mnd.	1 698 kr/mnd.

Betaling for kost kommer i tillegg, og øker med 3,3 %.

2.4.4 Kulturskolen

Satsene økes med 3,3 %. Betalingssatsene blir da som følger:

Foreldrebetaling	Budsjett 2013	Budsjett 2012
Barn over 6 år	1 246 kr/semester	1 206 kr/semester
Barn inntil 6 år	651 kr/semester	630 kr/semester

Moderasjon for andre plass (søsken el. samme bruker) er 30 %. Moderasjon for tredje plass er 50 %.

2.4.5 Praktisk bistand (Hjemmehjelp)

Satsen endres til statens maksimumssats for brukere med inntekt under 2G. De øvrige satsene økes med 3,3 %. Betalingsssatsene blir da som følger:

Inntekt (1G = 82 122 pr. 1.5.12)	Budsjett 2013	Budsjett 2012
Inntil 2G	170 kr/mnd.	170 kr/mnd.
2G – 3G	469 kr/mnd.	454 kr/mnd.
3G – 4G	888 kr/mnd.	860 kr/mnd.
Over 4G	1 577 kr/mnd.	1 527 kr/mnd.

2.4.6 Opphold i institusjon

2.4.7 Satsene tilsvarer regjeringens anbefalte maksimumssatser.

	Budsjett 2013	Budsjett 2012
Natt- eller dagopphold	70 kr per natt eller dag	70 kr per natt eller dag
Døgnopphold	133 kr/døgn	133 kr/døgn

2.4.8 Leie av trygghetsalarmer

Leien økes fra 663 kr/år i 2012 til 828 kr/år i 2013. Fakturering to ganger i året.

2.4.9 Middagsmat levert fra institusjon

Prisene økes fra 67 kr/porsjon i 2012 til 69 kr/porsjon i 2013.

2.4.10 Utkjøring av tekniske hjelpemidler

Leie av tekniske hjelpemidler fra det kommunale lageret er gratis. Det tas 260 kr for å kjøre ut hjelpemidler.

2.4.11 Dagsenter Orkdal helsetun

Prisen endres fra 138 kr/dag for 2012 til 165 kr/dag for 2013.

2.4.12 Årsavgift vann (eks. mva.)

Betalingsssatsene fra 2012 økes med 5 % til 3 192 kr/år eks mva.

	Budsjett 2013	Budsjett 2012
Vannforsyning	3 192 kr/år	3 040 kr/år

2.4.13 Årsavgift avløp (eks. mva.)

Betalingsssatsene fra 2012 holdes uforandret

	Budsjett 2013	Budsjett 2012
Avløp	3 800 kr/år	3 800 kr/år

2.4.14 Årsavgift renovasjon (eks. mva.)

Årsavgiften holdes lik avgiften kommunen betaler til HAMOS. Satsene fra 2013 holdes uendret fra 2012. Sats per år er eks. mva.

Årsavgift renovasjon	Budsjett 2013	Budsjett 2012
Renovasjon	2 450 kr/år	2 450 kr/år

2.4.15 Årsavgift slamtømming (eks. mva.)

Årsavgift for slamtømming har en oppmøtepris på 325 kr per anlegg, pluss 200 kr per m³ for tømming av slamavskillere. Årsavgift for slamtømming ved tett tank har en oppmøtepris på 650 kr per anlegg pluss 350 kr per m³.

Årlig påslag per anlegg til Orkdal kommune settes til 500 kr. Satser er eks. mva.

2.4.16 Årsavgift feiing (eks. mva.)

Betalingsatsene fra 2012 holdes uforandret.

Årsavgift feiing	Budsjett 2013	Budsjett 2012
Feiing hvert 2. år	275 kr/år	275 kr/år
1 feiing pr. år	350 kr/år	350 kr/år

2.4.17 Betalingsregulativ for byggesaker

Betalingsregulativet økes med 3,3 %.

2.4.18 Betalingsregulativ for oppmålingsaker

Betalingsregulativet økes med 3,3 %.

2.4.19 Gebyr for behandling av private planforslag

Betalingsregulativet økes med 3,3 %.

2.4.20 Husleie i kommunale leiligheter/boligbygg og lokaler som ikke reguleres ut fra kontrakt

Leieprisen for kommunale leiligheter øker i henhold til Husleielovens bestemmelser; generell økning tilsvarende økning i konsumprisindeksen. Reguleringen skjer med virkning fra 1.1.13. Ved inngåelse av nye kontrakter tilpasses leien til "gjengs leie" for tilsvarende boforhold i Orkdal, forsiktig vurdert. Husleien i pensjonist- og omsorgsboliger endres kun i henhold til endringer i konsumprisindeksen. Leie for lokaler som ikke reguleres i samsvar med inngått kontrakt økes med 3,3 % fra 1.1.13.

2.4.21 Billettpriser på bad/svømmehaller

Prisene økes med 3,3 %.

	2013		2012	
			Voksne	Barn
Enkeltbillett	65	25	65	25
Sesongkort	520	200	505	191

2.4.22 Utleiepriser Orklahallen

Satsene økes med 3,3 %.

2.4.23 Avgifter til kirken

Satsene for gravfeste holdes uforandret.

Avgiftstype	Budsjett 2013		Budsjett 2012	
	Innenbygds	Utenbygds	Innenbygds	Utenbygds
Meditasjonsspill	700 kr	700 kr	700 kr	700 kr
Seremoni inkl. kistegravlegging/urnenedsetting	0 kr	3 000 kr	0 kr	3 000 kr
Kun kistegravlegging	0 kr	1 500 kr	0 kr	1 500 kr
Kun nedsetting av urne	0 kr	750 kr	0 kr	750 kr
Festeavgift reservert/allerede festa kiste-/urnegrav per 5 år	500 kr	1000 kr	500 kr	1000 kr

2.4.24 Fellingsavgift for elg og hjort

Fellingsavgiften følger de til enhver tid fastsatte maksimalsatser meddelt av Direktoratet for naturforvaltning.

	Budsjett 2013	Budsjett 2012
Elg		
Voksent dyr	485 kr	465 kr
Kalv	285 kr	270 kr
Hjort		
Voksent dyr	370 kr	350 kr
Kalv	225 kr	210 kr

2.4.25 Tomtepriser

I kommunestyresak 89/2006 ble tomteprisen på industriområdene Grønøra og Laksøra satt til 400 kr/m², og festeavgift til 6 % av tomtepris. Prisene skal reguleres i forbindelse med budsjettvedtaket hvert år.

Grunnprisen for 2013 økes med 25 kr/m² til 550 kr/m². I tillegg kommer refusjon for infrastruktur på 75 kr/m².

2.4.26 Økonomisk støtte til livsopphold

Ungdoms- og korttidssatsene økes med 3,3 %.

For øvrig settes økonomisk støtte til livsopphold lik gjeldende statlige veiledende satser.

2.5 Øvrige budsjettvedtak

2.5.1 Avsetting til fond

Renter på bundne drifts- og investeringsfond avsettes. Renter på øvrige fond disponeres til saldering av driftsbudsjettet. Regulerings- og konsesjonsavgift for kraftutbygging tilføres kraftfondet.

2.5.2 Godtgjøring til ordfører og varaordførere

Ordførerens godtgjørelse settes lik satsen som en stortingsrepresentant får.

Varaordførere godtgjørelse settes til 50 % av ordførerens godtgjørelse.

2.5.3 Investeringene

Tallene i investeringsbudsjettet er gjeldende øvre rammer for prosjektene. Kommunestyret delegerer til rådmannen å godkjenne oppstart av tiltakene innenfor rammene. Det delegeres til rådmannen å foreta nye låneopptak og godkjenne lånevilkår, herunder binde rente og velge långiver for inntil 109.377 mill. kr i henhold til oversikten under.

Låneopptak 2012	
Investeringer vannforsyning	33 090 000
Investeringer avløp	28 215 000
Eldreboliger Svorkmo	2 235 000
Orklahallen	5 350 000
Grøtte ungdomsskole	16 200 000
Orkanger barneskole tak/vindu	2 050 000
Innløsning festeareal	2 300 000
Parkeringshus Bårdshaug	1 500 000
Brannkrav Orkdal helsetun	950 000
Lønssystem Agresso	927 000
Nerviksbakken, overvannsrør	1 000 000
Energimerking bygg	100 000
Skolesituasjon store klasser	100 000
Fiberkabling IT	360 000
Formidlingslån	15 000 000
Totalt	109 377 000

2.5.4 Refinansiering av eldre gjeld

Rådmannen delegeres myndighet til å ta opp lån til finansiering av eldre gjeld og til å slå sammen løpende lån. Rådmannen har fullmakt til å godkjenne endrede lånebetingelser, herunder å binde renten på alle eksisterende lån.

2.5.5 Lønnsreguleringer

Til lønnsregulering i 2013 er det avsatt ca. 8,7 mill. kr.

Gjenstående lønnsregulering for 2012 (lokale forhandlinger kap. 4, kap. 3 og kap. 5), er i tillegg avsatt med ca. 5,3 mill. kr.

Rådmannen gis fullmakt til å foreta nødvendige budsjettkorrigeringer når forhandlingene er ferdige.

2.6 Obligatoriske budsjettskjema

Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet						
Tall i 1000 kroner	Regnskap	Reg. bud.	Økonomiplan 2013 - 2016			
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER						
Skatt på inntekt og formue	-196 011	-206 682	-218 063	-218 063	-218 063	-218 063
Ordinært rammetilskudd	-270 881	-296 995	-306 826	-306 647	-307 560	-307 560
Eiendomsskatt	0	0	0	0	0	0
Andre direkte eller indirekte skatter	-1 617	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Andre generelle statstilskudd	-30 896	-26 825	-23 829	-5 991	-6 077	-5 931
Sum frie disponible inntekter	-499 405	-532 502	-550 718	-532 701	-533 700	-533 554
FINANSINTEKTER/-UTGIFTER						
Renteinntekter og utbytte	-34 108	-29 709	-28 127	-25 119	-25 611	-26 576
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-171	0	0	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	17 952	15 399	17 372	19 405	21 271	20 996
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	743	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	23 423	23 316	25 982	26 730	27 930	28 304
Netto finansinntekter/-utgifter	7 838	9 006	15 227	21 016	23 590	22 724
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER						
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	30 128	34 985	19 113	16 306	12 378	13 202
Til bundne avsetninger	336	540	275	275	275	275
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-14 005	-13 553	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-9 822	-2 067	-1 970	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	6 637	19 905	17 418	16 581	12 653	13 477
FORDELING						
Overført til investeringsregnskapet	29 965	22 432	19 640 -498	1 865 -493	1 365 -496	1 365 -495
Til fordeling drift	-454 965	-481 159	433	239	092	988
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	441 412	481 159	498 433	493 239	496 092	495 988
Regnskapsmessig merforbruk (+) / mindreforbruk (-)	-13 553	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1B – Til fordeling drift

Tall i 1.000 kr	Regnskap	Rev. budsjett	Økonomiplan 2013-2016			
	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
1 Rådmannen	47 221	47 480	65 298	67 275	71 246	70 833
2 Grunnskole og SFO	98 145	103 796	105 232	105 575	105 749	105 749
3 Barnehage	64 876	76 117	75 052	74 337	75 666	76 791
4 Pleie og omsorg	124 710	137 066	138 279	138 274	138 272	138 272
5 Helse, mestring og NAV	62 604	67 010	65 009	65 110	65 211	65 211
6 Kultur og fritid	14 366	14 557	16 964	14 174	14 174	14 174
7 Avgiftsbelagte tjenester	-13 970	-13 667	-15 112	-19 208	-21 835	-22 630
8 Tekniske tjenester	43 460	48 800	47 711	47 702	47 609	47 588
Totalsum	441 412	481 159	498 433	493 239	496 092	495 988

Budsjettskjema 2A - Investeringsbudsjettet

Tall i 1000 kroner	Regnskap	Reg. bud.	Økonomiplan 2013 - 2016			
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
INVESTERINGSBEHOV						
Investeringer i anleggsmidler	141 142	145 447	200 397	32 710	17 910	7 900
Utlån og forskutteringer	14 809	14 641	16 365	16 365	16 365	16 365
Avdrag på lån	2 239	2 167	2 167	2 167	2 167	2 167
Avsetninger	259	6 694	0	0	0	0
Årets finansierungsbehov	158 448	168 949	218 929	51 242	36 442	26 432
FINANSIERING						
Bruk av lånemidler	-88 121	-90 749	-139 730	-37 060	-32 910	-22 900
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-528	-755	-9 585	0	0	0
Tilskudd til investeringer	-1 006	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-2 087	-24 646	-10 942	-2 167	-2 167	-2 167
Andre inntekter	-18	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-91 760	-116 150	257	227	077	067
Overføring fra driftsbudsjettet	-29 965	-23 432	-19 640	-1 865	-1 365	-1 365
Bruk av avsetninger	-36 723	-29 367	-39 032	150	0	0
Sum finansiering	-158 448	-168 949	929	242	442	432
Udekket / Udisponert	0	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 2B - Investeringer i anleggsmidler

Tall i 1.000 kr

Nr	Prosjektnavn	Økonomiplan 2013-2016			
		2013	2014	2015	2016
	Vannanlegg	44 000	10 950	9 800	3 300
	Avløpsanlegg	30 275	9 350	7 750	4 600
189	Nerviksbakkan overvann	1 000	0	0	0
101	Fottau Blomsterveien	500	0	0	0
102	Gangvei Alfarveien	200	0	0	0
104	Asfalt gangvei Idrettsparken	265	0	0	0
103	Asfalt samfunnshus Svorkmo	250	0	0	0
105	Knykveien	0	500	0	0
108	Geotekniske undersøkelser Kvamslia	400	0	0	0
400	Utløsning festeområde Hovsbakkan	6 800	0	0	0
406	Eldreboliger Svorkmo	4 650	0	0	0
417	Omsorgsboliger Elvestien	915	0	0	0
419	Tilbygg Orklahallen	29 850	0	0	0
438	Grøtte skole 8-10	36 000	0	0	0
441	Grøtte barnehage, trinn 2	11 500	11 400	0	0
444	Boliger Endelig heim	7 158	0	0	0
449	Orkanger barneskole tak/vindu	2 550	0	0	0
450	Kjøkken Orkdal helsetun	1 950	0	0	0
452	Parkeringshus Bårdshaug	5 000	0	0	0
454	Energimerking bygg	100	0	0	0
455	Store klasser, klasseromsløsninger	100	0	0	0
492	Grøtte skole 1-7	2 500	0	0	0
893	Ø-hjelpsplasser sjukehuset	4 734	0	0	0
624	Lønns- og personalsystem	3 000	0	0	0
662	IT Fiberkabling	450	360	360	0
663	GPS oppmåling	0	150	0	0
890	Follo	4 350	0	0	0
	Totalsum	198 497	32 710	17 910	7 900

3 Sammenfatning av vedtatte endringer med økonomiske oversikter

Dette avsnittet er en sammenfatning av rådmannens forslag til handlingsplan korrigert for kommunestyrets endringer.

3.1 Driftsbudsjett

Alle tall i 1.000 kr	2013	2014	2015	2016
Rådmannen				
E-faktura og e-handel (overskuddsfond)	570			
Kartlegging – fondsfinansiert	400			
Ny sand Gammelosen	90			
Tilskudd Orkla fellesforvaltning	20	20	20	20
Generelt innsparingskrav	-204	-204	-204	-204
Generell ROS-analyse og geoteknisk utredning	500			
Grunnskole og SFO				
Valgfag ungdomsskolen	370	744	954	954
Innsparingsforslag fordelt på skolene	-295	-295	-295	-295
Barnehage				
Reduksjon bemanning jfr. Utvikling i barnetall	-625	-2 125	-1 917	-792
Generelt innsparingskrav fordelt på barnehagene	-200	-200	-200	-200
Pleie og omsorg				
Generelt innsparingskrav Orkdal helsetun	-197	-197	-197	-197
Styrking Orkdal helsetun	830	830	830	830
Økt leie trygghetsalarmer	-44	-92	-152	-152
Generelt innsparingskrav hjemmetjenesten	-218	-218	-218	-218
Styrking hjemmetjenesten	2 000	2 000	2 000	2 000
Helse og familie, Kvalifisering og arbeidstrening, NAV				
Generelt innsparingskrav helse og familie	-140	-140	-140	-140
Søknadsbeløp tiltak rusomsorg, organisasjoner	150			
Generelt innsparingskrav kvalifisering og arbeidstrening	-14	-14	-14	-14
Generelt innsparingskrav NAV	-43	-43	-43	-43
Kultur og fritid				
Orkdalshistoria	192	-847	-847	-847
Generelt innsparingskrav	-44	-44	-44	-44
Kulturskole i skoletiden	135	290	290	290
Økt tilskudd sang/musikk	0	100	100	100
Økt tilskudd Orkanger Aktivum	25	25	25	25
Økt tilskudd sang/musikk	0	100	100	100
Økt driftstilskudd OIF	100	100	100	100

Alle tall i 1.000 kr	2013	2014	2015	2016
Sponsoravtale toppidrettsveka	250	250	250	
Tilskudd kunstgressbaner	1 700			
Jubileer	700			
Tekniske tjenester				
Generelt innsparingskrav	-145	-145	-145	-145
Riving gammelhallen Orklahallen, økt kostnad fra 1 mill. kr til 1,5 mill. kr	500			
Rep. Bauta Orkanger kirke	180			

3.2 Avgiftsbelagte tjenester

Vannforsyning

Vedtatt gebyrutvikling:

	2012	2013	2014	2015	2016
Årsgebyr (eks mva)	3 040	3 192	3 431	3 534	3 640
Avgiftsendring		5 %	7,5 %	3 %	3 %

Vedtatte investeringer (i 1 000 kr), finansiert med bruk av lånemidler:

Tiltak (i 1000 kroner)	2013	2014	2015	2016
Etablering av grunnvannskilde	10 400			
Tekniske installasjoner	300	300	300	300
Ombygging basseng	1 300			
Problemstrek og kummer	700	1 000	1 000	1 000
Dikesvegen/Eksisvegen	700	700		
Gisvold/Kvamsflata	800			
Utbedring ledningsnett		1 700	2 000	2 000
Monsetjåren/Kvålsjåren	28 300			
Supplerende grunnvannskilder		6 500	6 500	
Sonevanmåling	350	250		
Kvennvegen	500			
Ny driftsbil		500		
Grunnerverv Doroøy, inkl. skjønn	450			
Vannforsyning Knyken	200			
Totalt	44 000	10 950	9800	3 300

Avløp

Vedtatt gebyrutvikling:

	2012	2013	2014	2015	2016
Årsgebyr (eks mva)	3800	3 800	3 876	3 992	4 112
Avgiftsendring		0 %	2 %	3 %	3 %

Vedtatte investeringer (i 1 000 kr) finansiert med bruk av lånemidler:

Tiltak (i 1000-kroner)	2013	2014	2015	2016
Pumpestasjoner	6 865	800	1 400	1000
Driftsbil			500	
Ombygging til separatsystem, forsterking av ledningsnett:		4 250	2 750	500

Tiltak (i 1000-kroner)	2013	2014	2015	2016
Dikesvegen/Eksisvegen	1 200	1 200		
Gisvold/Kvamsflata	1 200			
Jernbanegata	500			
Plogvegen/Sandbanken	500			
Jomfruveien	700			
Tekniske installasjoner	500	500	500	500
Nødoverløp fra pumpestasjoner	460	400	400	400
Regnvannsoverløp	800	600	600	600
Monsetjåren	7 300			
Togstadjåren	7 300			
Fornyng og utbedring Gora, rest fra 2012	300			
Utredning renseeffekt rotor	400			
Renseanlegg – utskiftingsrotor.		850	850	850
Vormstad/Øyum	1 000			
Overvannsledning Aunemogjerdet	750	750	750	750
Overvannsledning OTI	500			
Sum	30 275	9 350	7 750	4 600
Driftsprosjekt:				
Miljøundersøkelse Orkla	350			
Ny Vannbruksplan	200			
Problemstrekk	500	500	500	500
Bruk av driftsfond til driftsprosjekt	-1 050	-500	-500	-500

Feiing

	2012	2013	2014	2015	2016
Årsgebyr (eks mva)	350	350	350	350	350
Avgiftsendring		0 %	0 %	0 %	0 %

Tømming av septiktanker

Tjenesten utføres av Hamos, For tømming av slamavskillere er det foreslått en oppmøtepris på 325 kr per anlegg pluss 200 kr/m³, for tømming. For tette tanker er oppmøteprisen 650 kr, pluss 350 kr/m³ for tømming.

Årlig påslag per oppmøte til Orkdal kommune settes til 500 kr. Satser er eks. mva.

Renovasjon

Årsavgiften holdes lik avgiften kommunen betaler til HAMOS. Satsene fra 2012 er uforandret på 2 450kr per år eks. mva.

	Budsjett 2012	Budsjett 2013
Renovasjon	2450 kr/år	2 450 kr/år

3.3 Investeringer med finansiering

Tall i 1 000 kr		Økonomiplan 2013-2016			
Nr	Prosjektnavn	2013	2014	2015	2016
	Vannanlegg	44 000	10 950	9 800	3 300
	Avløpsanlegg	30 275	9 350	7 750	4 600
189	Nerviksbakkan overvann	1 000	0	0	0
101	Fottau Blomsterveien	500	0	0	0
102	Gangvei Alfarveien	200	0	0	0
104	Asfalt gangvei Idrettsparken	265	0	0	0
103	Asfalt samfunnshus Svorkmo	250	0	0	0
105	Knykveien	0	500	0	0
108	Geotekniske undersøkelser Kvamslia	400	0	0	0
400	Utløsning festeområde Hovsbakkan	6 800	0	0	0
406	Eldreboliger Svorkmo	4 650	0	0	0
417	Omsorgsboliger Elvestien	915	0	0	0
419	Tilbygg Orklahallen	29 850	0	0	0
438	Grøtte skole 8-10	36 000	0	0	0
441	Grøtte barnehage, trinn 2	11 500	11 400	0	0
444	Boliger Endelig heim	7 158	0	0	0
449	Orkanger barneskole tak/vindu	2 550	0	0	0
450	Kjøkken Orkdal helsetun	1 950	0	0	0
452	Parkeringshus Bårdshaug	5 000	0	0	0
454	Energimerking bygg	100	0	0	0
455	Store klasser, klasseromsløsninger	100	0	0	0
492	Grøtte skole 1-7	2 500	0	0	0
893	Ø-hjelpsplasser sjukehuset	4 734	0	0	0
624	Lønns- og personalsystem	3 000	0	0	0
662	IT Fiberkabling	450	360	360	0
663	GPS oppmåling	0	150	0	0
890	Follo	4 350	0	0	0
601	Investeringstilskudd kirka	1 900			
603	Egenkapitaltilskudd KLP	1 365	1 365	1 365	1 365
825	Formidlingslån	15 000	15 000	15 000	15 000
825	Avdrag formidlingslån	2 167	2 167	2 167	2 167
	Totalsum	218 929	51 242	36 442	26 432
	Finansiering				
	Bruk av lån	-139	-37	-32	-22
		730	060	910	900
	Mottatte avdrag på utlån	-2 167	-2 167	-2 167	-2 167

	Overført fra driftsregnskapet	-19 640	-1 865	-1 365	-1 365
	Bruk av fond	-39 032	-10 150		
	Tomtesalg	-9 585			
	Husbanktilskudd	-8 775			
	Totalsum	-218 929	-51 242	-36 442	-26 432

3.4 Fondsavsetninger i driftsbudsjettet

Tall i 1 000 kr	2013	2014	2015	2016
1061 Lærlinger Utjevning av svingninger i omfang	323		323	
1140 Oppmåling. Avsetning til egenfinansiering av kartlegging	140	140	140	140
1161 Viltfondet	98	98	98	98
5230 Orkdalstorget. Avsetning for tidligere finansiering fra fond	100	100	100	100
6119 Orkdalshistoria		50	50	50
7130 Avsetning bundet vannfond	467			
7131 Avsetning bundet avløpsfond	2 057	286		71
7132 Avsetning bundet feiefond	44	48	51	49
7133 Avsetning bundet slamfond	170	166	163	165
7190 Avsetning egenandel trafikksikk. tiltak	200	200	200	200
9030 Avsetning flyktningefondet	1 176	1 176	1 176	1 176
9300 Avsetning til disposisjonsfond	17 659	14 852	10 924	11 748
9300 Avsetning ressurskrevende brukere	278	278	278	278
9310 Avsetning bundne driftsfond	275	275	275	275
Sum avsetninger	22 987	17 669	13 778	14 350

3.5 Bruk av fond i driftsbudsjettet

Tall i 1 000 kr	2013	2014	2015	2016
1000 Mostar utdanningsprosjekt	-420			
1010 E-faktura og e-handel (overskuddsfond)	-570			
1020 Bruk av næringsfond	-655	-655	-655	-655
1030 E-kommune	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
1061 Lærlinger Utjevning av svingninger i omfang		-323		-323
1120 ROS-analyse	-500			
1161 Viltforvaltning	-62	-62	-62	-62
1162 Fiskeforvaltning	-13	-13	-13	-13
1910 Amortisert premieavvik KLP	-4 087	-4 087	-4 087	-4 087
2010 Undervisning storbrukere	-360	-360	-360	-360
2710 Mjovatnet leiområde	-9	-9	-9	-9
5160 Søknad tiltak rusomsorg	-150			
5160 Drop-in prosjektet	-202	-101		
6114 Sponsoravtale toppidrettsveka	-250	-250	-250	
6119 Jubileer 2013	-200			
7130 Bruk av bunde vannverksfond		-1 044	-1 750	-1 695
7131 Bruk av bunde avløpsfond			-445	-330
7131 Bruk av bunde avløpsfond, problemområder	-500	-500	-500	-500
7131 Bruk av bunde avløpsfond, miljøundersøkelse Orkla	-350			
7131 Bruk av bunde avløpsfond, vannbruksplan	-200			
8110 Rådhuset, ferdigstilling HC-parkering	-20			
8179 Riving gammelhallen Orklahallen	-1 500			
9300 Investeringstilskudd kirka, rep. Tårnet	-1 970			
Sum bruk av fond	-13 018	-8 404	-9 131	-9 034

3.6 Økonomisk oversikt drift

Tall i 1000 kroner	Regnskap	Reg. bud.	Økonomiplan 2013 - 2016			
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
DRIFTSINNTEKTER						
Brukerbetalinger	-35 724	-38 127	-38 944	-39 130	-39 351	-39 351
Andre salgs- og leieinntekter	-70 480	-71 526	-75 564	-76 079	-77 284	-78 320
Overføringer med krav til motytelse	-118 770	-101 193	292	-87 061	-87 076	-87 076
Rammetilskudd	-270 881	-296 995	-306	-306	-307	-307
Andre statlige overføringer	-16 222	-23 847	826	647	560	560
Andre overføringer	-1 257	-484	-18 338	-18 775	-18 861	-18 715
Inntekts- og formuesskatt	-196 011	-206 682	-169	-169	-169	-169
Eiendomsskatt	0	0	-218	-218	-218	-218
Andre direkte og indirekte skatter	-2 183	-2 560	063	063	063	063
Sum driftsinntekter	-711 530	-741 414	-765 656	-748 384	-750 824	-751 714
DRIFTSUTGIFTER						
Lønnsutgifter	394 940	396 161	404 768	405 385	406 045	405 796
Sosiale utgifter	99 351	107 915	117 381	120 356	123 310	124 076
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	110 257	105 298	102 911	98 250	98 429	98 145
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon	31 449	33 521	39 236	39 291	39 300	39 279
Overføringer	48 588	62 136	66 335	62 743	63 925	64 800
Avskrivninger	33 222	37 223	37 203	41 095	43 724	44 515
Fordelte utgifter	-9 288	-9 593	-9 922	-9 898	-9 898	-9 898
Sum driftsutgifter	708 520	732 661	757 912	757 222	764 835	766 713
Brutto driftsresultat	-3 010	-8 753	-7 744	8 838	14 011	14 999
EKSTERNE FINANSINNTEKTER						
Renteinntekter og utbytte	-34 108	-29 709	-28 127	-25 119	-25 611	-26 576
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-171	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på lån	-201	-91	-91	-91	-91	-91
Sum eksterne finansinntekter	-34 481	-29 800	-28 218	-25 210	-25 702	-26 667
EKSTERNE FINANSUTGIFTER						
Renteutgifter og låneomkostninger	17 952	15 401	17 374	19 407	21 273	20 998
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	743	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	23 423	23 316	25 982	26 730	27 930	28 304
Utlån	357	200	200	200	200	200
Sum eksterne finansutgifter	42 476	38 917	43 556	46 337	49 403	49 502
Resultat eksterne finanstransaksjoner	7 995	9 117	15 338	21 127	23 701	22 835

Motpost avskrivninger	-33 222	-36 107	-37 203	-41 095	-43 724	-44 515
Netto driftsresultat	-28 237	-35 743	-29 609	-11 130	-6 012	-6 681
BRUK AV AVSETNINGER						
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-14 005	-13 553	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-31 477	-18 769	-10 357	-5 770	-5 447	-5 770
Bruk av bundne fond	-2 497	-763	-2 661	-2 634	-3 684	-3 264
Sum bruk av avsetninger	-47 979	-33 085	-13 018	-8 404	-9 131	-9 034
AVSETNINGER						
Overført til investeringsregnskapet	29 965	23 432	19 640	1 865	1 365	1 365
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	31 207	38 341	19 876	16 796	13 191	13 692
Avsatt til bundne fond	1 491	7 055	3 111	873	587	658
Sum avsetninger	62 663	68 828	42 627	19 534	15 143	15 715
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-13 553	0	0	0	0	0

Netto resultatgrad med momskompensasjon fra investering

Sum driftsinntekter	-711 530	-741 414	-765 656	-748 384	-750 824	-751 714
Netto driftsresultat	-28 237	-35 743	-29 609	-11 130	-6 012	-6 681
Netto resultatgrad = netto driftsresultat/driftsinntekter	3,97 %	4,82 %	3,87 %	1,49 %	0,80 %	0,89 %

Netto resultatgrad uten momskompensasjon fra investering

Momskompensasjon fra investeringsprosjekt	-24457	-18921	-18 275	0	0	0
Korrigerende netto driftsinntekter	-687 073	-722 493	-747 381	-748 384	-750 824	-751 714
Korrigert netto driftsresultat	-3 780	-16 822	-11 334	-11 130	-6 012	-6 681
Korrigert netto resultatgrad = netto driftsresultat/driftsinntekter	0,55 %	2,33 %	1,52 %	1,49 %	0,80 %	0,89 %

3.7 Økonomisk oversikt investering

Tall i 1000 kroner	Regnskap	Reg. bud.	Økonomiplan 2013 - 2016			
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Inntekter						
Salg driftsmidler og fast eiendom	-528	-755	-9 585	0	0	0
Andre salgsinntekter	0	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	-800	-22 479	-8 775	0	0	0
Statlige overføringer	-506	0	0	0	0	0
Andre overføringer	-500	0	0	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-18	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-2 352	-23 234	-18 360	0	0	0
DRIFTSUTGIFTER						
Lønnsutgifter	794	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	164	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	115 433	142 772	198 497	32 710	17 910	7 900
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon	0	0	0	0	0	0
Overføringer	24 747	2 675	1 900	0	0	0
Avskrivninger	3	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0
Sum utgifter	141 142	145 447	200 397	32 710	17 910	7 900
Finansransaksjoner						
Avdrag på lån	2 239	2 167	2 167	2 167	2 167	2 167
Utlån	4 572	10 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Kjøp av aksjer og andeler	10 237	4 641	1 365	1 365	1 365	1 365
Avsatt til ubundne investeringsfond	0	6 694	0	0	0	0
Avsatt til bundne fond	259	0	0	0	0	0
Sum finansransaksjoner	17 306	23 502	18 532	18 532	18 532	18 532
Sum finansieringsbehov						
	156 096	145 715	200 569	51 242	36 442	26 432
Finansiering						
Bruk av lån	-88 121	-90 749	-139 730	-37 060	-32 910	-22 900
Mottatte avdrag på utlån	-1 287	-2 167	-2 167	-2 167	-2 167	-2 167
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponerte mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Overført fra driftsregnskapet	-29 965	-23 432	-19 640	-1 865	-1 365	-1 365
Bruk av disposisjonsfond	-14 715	-25 473	-34 298	-10 150	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	-21 642	-3 894	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-366	0	-4 734	0	0	0
Sum finansiering	-156 096	-145 715	-200 569	-51 242	-36 442	-26 432
Udekket/udisponert						
	0	0	0	0	0	0

4 Bakgrunnsinformasjon fra rådmannens notat til handlingsplan og budsjett

Rådmannens notat, revidert etter kommunestyrets vedtak.

4.1 Innledning

Befolkningsutviklingen er en viktig faktor for rullering av Handlingsplan med økonomiplan. Dette er grunnlag både for kommunens inntekter gjennom inntektssystemet og for utgiftsbehovet i perioden. Etter en periode med sterk vekst fra 2005 – 2008 har veksten avtatt de siste årene, og etter befolkningsprognosene for de neste årene vil en fortsatt ha en relativt svak vekst i folketallet i handlingsplanperioden. Det er de aldersgruppene som har størst behov for kommunale tjenester som er viktigst i denne sammenhengen. Etter å ha opplevd stor vekst i aldersgruppen 1-5 år, ser det ut som at 2012 var et foreløpig toppår. Etter flere år med å øke barnehagekapasitet ser en nå at det er behov for færre plasser. Disse store kullene går over i grunnskolen de nærmeste årene, men ut fra prognosene ser det ut som at kapasiteten skal være god nok de nærmeste årene samlet sett. Det er imidlertid grunn til å følge utviklingen nøye de nærmeste årene, og det er også avgjørende i hvilke skolekrets det skjer boligbygging.

Økningen i de eldste aldersgruppene er likevel den viktigste faktoren når det gjelder strategisk planlegging. Økningen i aldersgruppen har allerede startet, men fra ca. 2020 vil vi ha en kraftig vekst i antallet eldre. Mens aldersgruppene over 67 år nå utgjør ca. 1580 innbyggere vil vi i følge prognosene ha 2037 innbyggere i denne aldersgruppen i 2020 og om lag 2370 i 2025. Det ser ut til å være en felles erkjennelse i samfunnet at denne utfordringen ikke kan løses med en økning av kapasiteten av den tradisjonelle eldreomsorgen. En vesentlig hindring vil være tilgangen på arbeidskraft. Det er derfor avgjørende at vi allerede nå starter arbeidet med å tilrettelegge samfunn og tjenesteapparat i forhold til denne utfordringen.

Når det gjelder de økonomiske rammene, er utgangspunktet en økning i de statlige overføringene. Vi ser imidlertid at kostnadsveksten er stor. Dette gjelder særlig pensjonsutgiftene. Det lave rentenivået er også en utfordring for vår økonomi, bl.a. m.h.t overføringene fra avgiftsbelagt sektor. I tillegg har en de siste årene sett et stort press på pleie- og omsorgstjenestene, og særlig inneværende år ser vi at disse tjenestene er satt under press som følge av ny helsereform. Med ny utskrivningspraksis utfordres tjenestene både på kapasitet og kompetanse. Når det gjelder kommunal medfinansiering ved sykehusinnleggelse, ser det foreløpig ut til at dette kan dekkes innen tildelte rammer, men her er det en usikkerhet i forhold til endelig avregning påfølgende år.

I tillegg til disse faktorene har en gjennom de siste årene vedtatt relativt store investeringer som belaster de økonomiske rammene. Rådmannen ser derfor at det er behov for fortsatt fokus på effektivitet og god ressursutnytting de nærmeste årene. Ikke minst er det behov for å sikre at en har et godt økonomisk grunnlag for å møte framtidige utfordringer. Det er grunn til å tro at påbegynt arbeid med sentrumsutvikling og boligbygging vil føre til en vekst som vil utfordre oss på kapasitet på viktige tjenesteområder.

I kommunens planhierarki er handlingsplanen kommuneplanens kortsiktige del. Det vil si at handlingsplanen skal beskrive konkrete mål og tiltak i forhold til langsiktige, overordna mål i kommuneplanen. I og med at en har startet en prosess med rullering av kommuneplanen, vil en del av de utfordringene det har vært fokusert på i prosessen også gjenspeiles i dette dokumentet.

Grethe Metliaas
rådmann

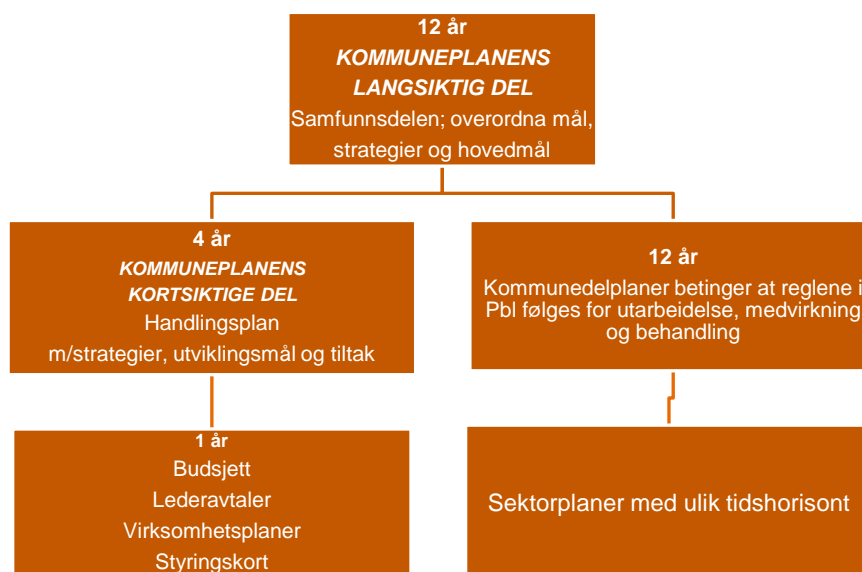
4.2 Overordna mål og organisering i Orkdal kommune

Alle kommuner skal utføre en løpende kommuneplanlegging for å samordne sin aktivitet best mulig. Kommuneplanen skal inneholde en langsiktig del med mål for utviklingen og en kortsiktig del med handlingsplan og budsjett.

Utvikling i folketall vil være avgjørende for den kommunale virksomheten og valg av forutsetninger for befolkningsutvikling vil være avgjørende for planarbeidet.

4.2.1 Plansystem

Som vist i figuren nedenfor tar handlingsplanen utgangspunkt i samfunnsdelen. De ulike sektorplanene og lederavtalene tar også utgangspunkt i samfunnsdelen og opererer ikke løsrevet. Dette dokumentet tar for seg figurens venstre side, det vil si handlingsplan for de neste 4 årene samt budsjett for kommende år.

4.2.2 Kommuneplanens overordnede mål

De overordnede målene er ikke prioritert innbyrdes. Fagområdene/enheten har ut fra de overordnede målene utviklet egne hovedmål. På denne måten etableres en felles strategi gjennom hele organisasjonen. De overordnede målene er "faner" for å samle hele organisasjonen for løsning av de viktigste utfordringene. De overordnede målene vedtas som retningslinjer for kommunens arbeid.

Miljø

- Orkdal kommune tar klima/miljøutfordringene på alvor og har miljøhensyn som bærende prinsipp i kommunal virksomhet.

Vekst

- Orkdal kommune skal ha balansert vekst.

Folkehelse

- Orkdal kommune skal bidra til god folkehelse.

Kvalitet

- Orkdal kommune skal ha tjenester med høy kvalitet innenfor alle områder.

4.2.2.1 *Folkehelse*

Ett av kommunens overordnede mål er å bidra til god folkehelse. Den nye loven om folkehelsearbeid forsterker kommunenes ansvar for forbyggende innsats ved formålsparagrafen: «Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosial helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen».

Lov om folkehelse pålegger kommunene å ha oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer på folkehelsen. Oversikten skal inngå som grunnlag for drøfting av folkehelseutfordringene i kommunen, og skal oppsummeres med forslag til tiltak for å bedre helsetilstanden.

Folkehelseloven sikrer at folkehelsearbeidet skal være synlig i alle enheter i kommunen; «helse i alt vi gjør». Dette krever fler- og tverrfaglig innsats både internt, sammen med næringsliv, frivillige lag og organisasjoner og politisk.

I januar 2012 publiserte Folkehelseinstituttet for første gang en folkehelseprofil for alle landets kommuner. I Orkdal kommunes profil viser resultatet på de fleste områder at vi ligger omtrent på landsgjennomsnitt. Profilen sier dette om de ulike hovedområdene:

- *Om befolkningen*
Det har vært befolkningsvekst i kommunen i 2010. Andelen eldre over 80 år er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet. Forventet levealder for menn er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet
- *Levekår*
Andelen med grunnskole som høyeste utdanning er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet. Andelen personer i husholdninger med lav inntekt er lavere enn i landet forøvrig. Arbeidsledigheten er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet. Andel uføretrygdede under 45 år er høyere enn i landet forøvrig.
- *Miljø*
Andel personer tilknyttet vannverk med forskriftsmessig tilfredsstillende analyseresultater mho. E. coil, i prosent av befolkningen tilknyttet rapportpliktig vannverk, ser ut til å være høyere enn ellers i landet. Færre personer legges inn på sykehus for personskader etter ulykker sammenlignet med resten av landet.
- *Skole*
Trivsel blant 10.-klassinger er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet. Andelen 5.-klassinger på laveste mestringsnivå i lesing er lavere enn i landet for øvrig. Frafallet i videregående skole er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet.
- *Levevaner*
Røyking i kommunen er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet, vurdert etter andelen gravide som røyker ved første svangerskapskontroll. Vi har ikke tall for resten av befolkningen. Tall for overvekt på kommunenivå er under utarbeidelse.
- *Helse og sykdom*
Antall personer som bruker legemidler mot psykiske lidelser, som blant annet angst og depresjon, er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet. Hjerter- og karsykdom er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet, vurdert etter antall pasienter behandlet i sykehus. KOLS og astma hos voksne ser ut til å være mindre utbredt enn ellers i landet, basert på bruk av legemidler (45-74 år). Utbredelsen av type 2-diabetes, målt ved bruk av legemidler, er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet (30-74 år).

Folkehelseprofilen detaljerer i tillegg informasjon innenfor hvert hovedområde.

Helse skapes ikke først og fremst i helsesektoren men gjennom levekår, livsbetingelser og livsstil. Derfor må forebygging og folkehelsearbeid skje på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. I alt forebyggende helsearbeid er det viktig å lete etter grunnleggende årsaker til dårlig helse, og politiske vedtak som når ut til hele befolkningen må kombineres med helserettede tiltak overfor enkeltpersoner. Eksempler på dette er fedme og alkoholskader.

I dag har vi gode forutsetninger for å leve et langt liv med relativt god helse. Det er naturlig å kunne forvente seg mange friske og aktive år etter avsluttet yrkesliv. Samtidig vekker befolkningsutviklingen uro for hvordan ressursene i fremtiden skal dekke behovet for helse- og omsorgsoppgaver. Prognosen for nordiske land, inkludert Norge, viser at det ventes en kraftig økning av antall eldre over 65 år, og at de fleste i denne gruppen er 80 år og eldre. I et slikt perspektiv er det viktig å tenke helsefremmende og primærforebyggende tiltak, som f.eks. universell utforming som gjør produkter og omgivelser slik at de kan brukes av alle mennesker i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og spesiell utforming.

Forebyggende hjemmebesøk vil gi sterkere fokus på folkehelse, og bidrar til tidlig kunnskap om sosiale og/eller helsemessige problemer (som f.eks. demenssykdom, behov for hjelpemidler og lignende) med mulighet for tidlig bistand.

Bruk av IKT, smarthusløsninger, telemedisin og ny omsorgsteknologi kan bidra til å gi innbyggerne et bedre lokalt medisinsk tilbud, hindre institusjonalisering og gi brukerne større uavhengighet av kommunale tjenester. Samtidig kan ansatte bruke mer av sin tid på primære omsorgsoppgaver og mindre til transport, administrasjon, tilsyn og tunge løft.

4.2.3 Orkdal 2040

Prosjektet Orkdal 2040 ble igangsatt for å få et helhetlig og langsiktigperspektiv på planprosessene i Orkdal. Det skulle legge forholdene til rette for framtidig utvikling og legge føringer i forhold til vedtatte visjoner.

Bærekraftperspektiv og klima- og energihensyn har vært viktige føringer for prosjektet som hadde følgende formål og visjon:

Videreutvikling av Orkdal kommune fra et industritettsted til en småby basert på bærekraftig utvikling slik at kommunen blir en kandidat til statens bymiljøpris.

Visjon for de neste 30 år:

- Fannrem-Orkanger-Gjølme blir en småby der spillvarme fra industrien i hovedsak dekker behovet for
- oppvarming både for boliger og næringsliv
- Industriutbygging skjer uten økte klimautslipp (evt. kvotekjøp) og en lang rekke nye bedrifter er etablert på grunn av tilgangen til forurensningsfri oppvarming.
- Elva Orkla og nærområdene har sammen med områdene ved Idrettsparken og Gammelosen blitt sentrale sammenhengende friområder for befolkningen. Det er opparbeidet et sammenhengende turvegnett for gående og syklende i hele småbyen.
- Behovet for nye boliger dekkes hovedsakelig gjennom fortetting og boliger i kombinasjon med
- Forretningsbygg slik at eksisterende infrastruktur utnyttes. Behovet for transport med privatbil er redusert

- til et minimum og i stor grad erstattet av et nyetablert kollektivtilbud innen småbyen og en ytterligere
- forbedring av kollektivtilbudet til Trondheim og nabokommuner.
- Boligbyggingen i sentrumsområdet skjer uten at nye områder med fulldyrka jord tas i bruk.

Gjennomføringen av prosjektet og engasjementet rundt det har gjort at prosjektet har vært vellykket. Det har resultert i en rekke konkrete satsingsområder som følges opp:

- Fjernvarme – bruk av spillvarme
- Kollektivtrafikk
- Sykkelstrategi
- Orklaparken – grønnstruktur
- Byggeskikk estetisk utforming
- Involvering og medvirkning i planprosessen
- Bruk av planleggingsverktøy – 3Dmodell

Oppfølgingen av 2040 er beskrevet i handlingsplan 2012-2015. Innholdet i prosjektet må videreføres og videreutvikles i rullering av kommuneplanen i inneværende valgperiode.

4.2.4 Balansert målstyring

Orkdal kommune har innført balansert målstyring som et felles ledelsessystem som gir oppdatert og balansert styringsinformasjon både til enhetsleder og rådmannsnivå. Det er felles for hele kommunen og skal gi tilbakemelding på hvor godt vi oppfyller våre felles mål både på enhetsnivå og for kommunen som helhet.

Balansert målstyring er et strategisk verktøy som vil hjelpe oss til å se sammenhenger mellom mål, tiltak og resultater og som vil gjøre oss bedre i stand til å dokumentere måloppnåelse og resultater overfor politisk nivå.

Vårt balanserte målstyringssystem har felles fokusområder og suksesskriterier:

Fokusområder	Suksesskriterier
Miljø	Miljøriktig drift
Økonomi	Økonomistyring
Brukere	Brukertilfredshet, faglig kvalitet
Interne prosesser	Ledelsesprosesser, arbeidsprosesser
Ansatte	Kompetanse, motivasjon

Det er utviklet indikatorer for å følge utviklingen på disse områdene.

4.3 Organisering

4.3.1 Politisk organisering

Antall medlemmer i kommunestyret er 35 og formannskapet har 11 medlemmer. Hovedutvalg for oppvekst og omsorg har 7 medlemmer, hovedutvalg for forvaltning har 11 og hovedutvalg for tekniske tjenester har 7 medlemmer.

Oppgavefordelingen mellom formannskapet og hovedutvalgene er slik:

Oppgaver for Formannskapet:

- Finansutvalg – budsjett, regnskap, skatt – økonomi
- Kultur
- Næringsutvikling, inkludert støtteordninger i landbruket
- Kommuneplan – overordnet styring
- Miljøutvalg
- Lederavtale med rådmannen
- Arbeidsgiverspørsmål – partssammensatt utvalg (administrasjonsutvalg) for kommunen
- Trafikksikkerhet

Oppgaver for Hovedutvalg oppvekst og omsorg:

- Alle driftsspørsmål innenfor oppvekst og omsorg

Oppgaver for Hovedutvalg tekniske tjenester:

- Alle driftsspørsmål innenfor tekniske tjenester
- Alle kommunale bygg, veier, vann, avløp, renovasjon, feiing og brannberedskap

Oppgaver for Forvaltningsutvalget:

- Alle saker der kommunen gir tillatelser/avslag, gjennomfører kontroll eller gir pålegg
- Plan og bygningslov
- Miljø/forurensning
- Veilov, jordlov, skoglov, forpaktingslov
- Konesjonslov
- Alkohollov
- Brannlovgivning (forebyggende arbeid med mer)

4.4 Administrativ organisering

Orkdal kommune innførte 1.1.2004 en såkalt tonivå-modell. Modellen gir økt delegering av driftsmyndighet til de tjenesteytende enhetene. Fra 2012 har kommunen 18 resultatenheter som rapporterer direkte til rådmannsnivået.

Det er 2 sentrale ledergrupper i kommunen. Overordnet ledergruppe består av rådmann, to assisterende rådmenn og plan- og forvaltningssjef. Driftsledergruppen består av overordnet ledergruppe og enhetslederne. I tillegg er det opprettet fagnettverk for områdene

- Skole
- Barnehage
- Helse og omsorg
- Kultur, næring og tekniske tjenester

Disse har bl.a. et spesielt ansvar for samordning innenfor sine sektorer. I strategiske saker suppleres overordnet ledergruppe med representanter fra driftsledergruppen ved behov. Ledelse og styring i Orkdal kommune tar utgangspunkt i at myndighet plasseres så nær brukerne som mulig. Enhetsledere har derfor et fullstendig og helhetlig ansvar for personalspørsmål, økonomi, resultatoppnåelse og drift innenfor sine ansvarsområder. Ledelse er avtalebasert ved at formannskapet årlig inngår lederavtale med rådmannen, og at rådmannen årlig inngår lederavtaler med alle stabs- og enhetsledere i organisasjonen. Balansert målstyring er et sentralt element i alle lederavtaler.

4.5 Rammebetingelser

4.5.1 Om Orkdal kommune

Orkdal kommune ligger i Sør-Trøndelag fylke, ca. 5 mil sør for Trondheim.

Kommunen er på 594,4 km², og hadde pr 1.1.2012 11 429 innbyggere. 72 % av innbyggerne var bosatt i tettbygd strøk.

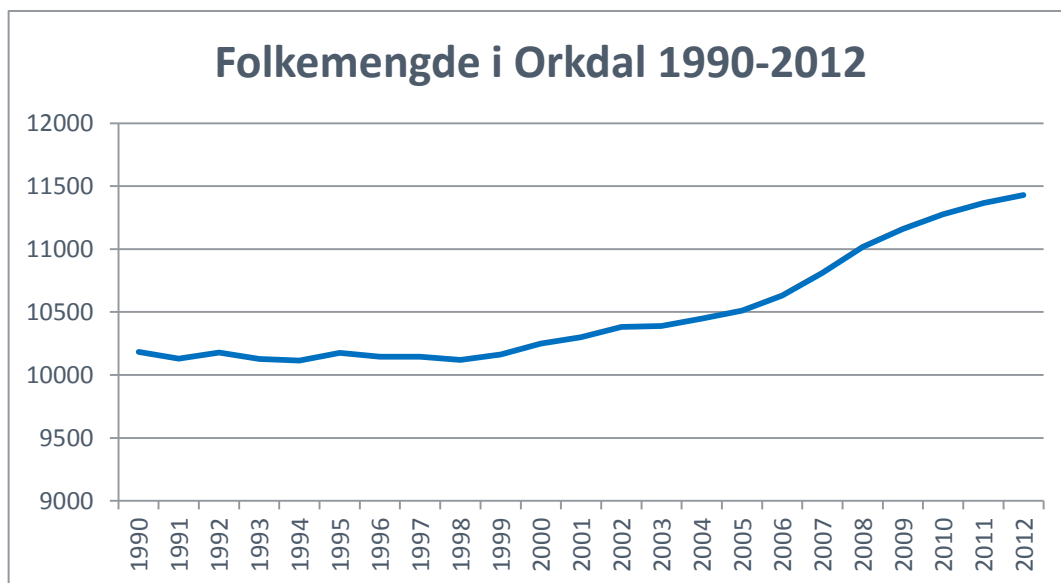
Kommunen er en stor industrikommune, og liker å kalle seg industrikommune nr. 1 i Trøndelag. Det er lokalsykehus i kommunen, og en godt utbygd skolestruktur.

Det er gode muligheter for friluftsliv i kommunen, kort vei til skog, sjø, og fjell, og ei rik lakseelv. Det er gode idrettsanlegg både utendørs og innendørs, og mange kulturtilbud.

4.5.2 Befolkningsutvikling

Befolknings sammensetning, levekår og bosettingsmønster, er indikatorer som berører utgiftsbehovet til kommunen. For å gi innbyggerne et minimumsnivå av tjenester, er en viss andel av kommunens finansiering knyttet til dette. Orkdal er definert til å ha lave bundne kostnader ut fra demografi og geografi.

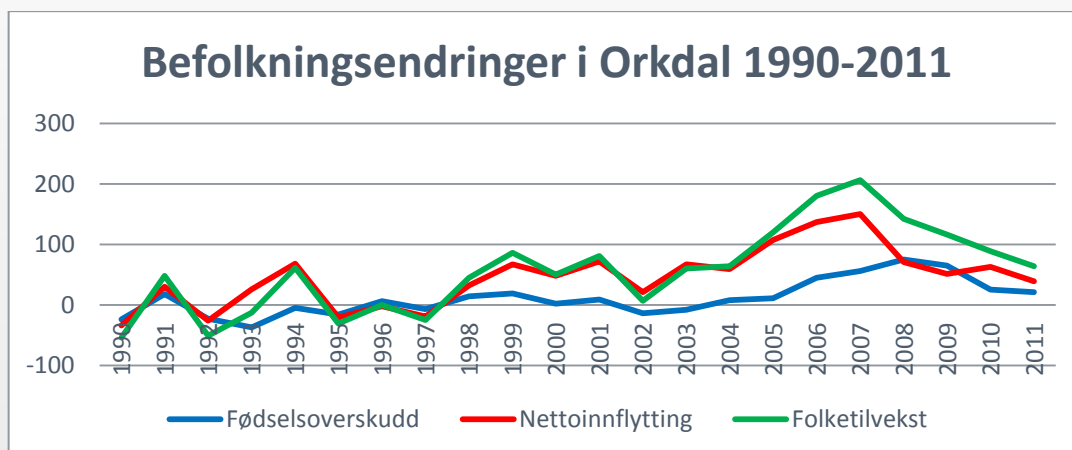
Orkdal kommune hadde i mange år et stabilt innbyggertall. I 1987 passerte kommunen 10 000 innbyggere. I 2001 bodde det 10.300 personer i kommunen. I perioden 2005-2008 var veksten mye større, 506 personer på tre år. Det var tre hovedgrunner til den store økningen: Gode konjunkturer i næringslivet (mye arbeidsinnvandring), ny E-39 mellom Orkdal og Trondheim, og store fødselskull. Med finanskrisen, dårligere konjunkturer for viktig industri og lite boligbygging har veksten nå flatet ut.

Å dimensjonere tjenestetilbudet til en stabil innbyggermasse er langt lettere enn å dimensjonere tilbudet til en raskt voksende befolkning.

Endring i befolkningstall skyldes i stor grad to forhold:

- Fødselsoverskuddet, forholdet mellom antall fødte og antall døde
- Nettoflytting, forholdet mellom fraflytting og tilflytting

Vi ser her at det er store endringer over tid, der spesielt perioden 2004-2010 skiller seg ut.

Befolkning pr 01.01	2008	2009	2010	2011	2012
0 år	152	162	169	127	136
1-5 år	677	697	744	778	790
6-12 år	971	985	962	988	978
13-15 år	420	411	422	416	417
16-66 år	7 320	7 402	7 444	7 498	7 528
67-79 år	969	993	1 011	1 028	1 052
80 år og over	509	510	524	530	528
Sum	11 018	11 160	11 276	11 365	11 429

4.5.3 Befolkningsprognoser

I SSBs prognoser for utviklingstrekkene i befolkningen ligger forventninger om at:

- Personer over 67 dobles frem mot 2060
- Forventet levealder øker
- Flyttemønstre omtrent som de 5 siste årene
- Etter hvert redusert innvandring

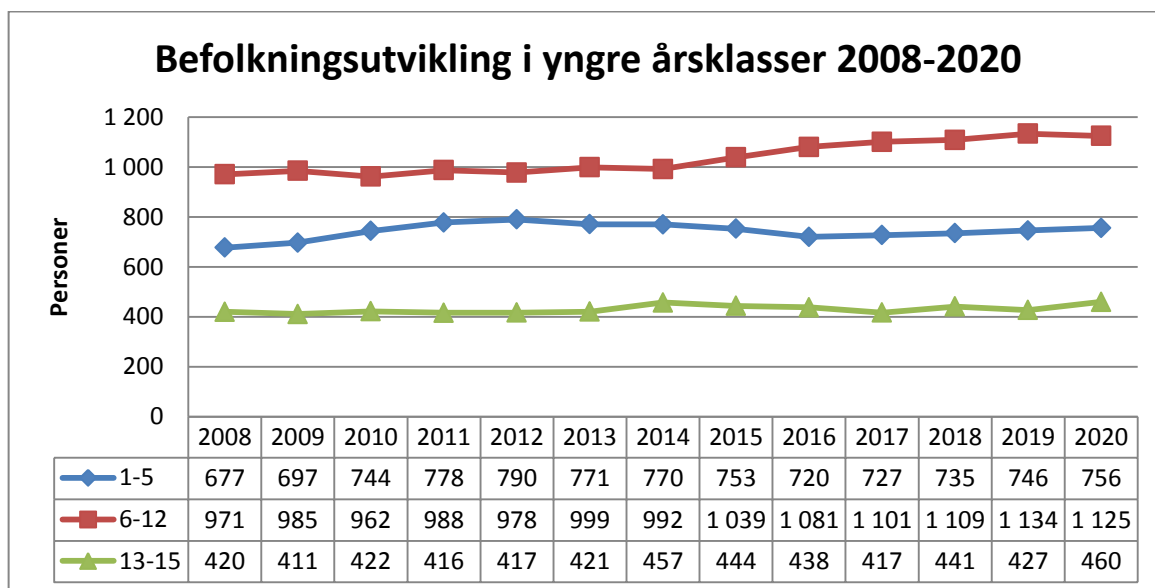
SSB har laget prognoser med ulike variabler. "Middel-modellen" (middels fruktbarhet, middels utvikling i levealder, middels innenlands flytting og middels netto innvandring) gir følgende prognose for Orkdal:

Prognose pr 01.01	2013	2014	2015	2016	2020	2025	2030
0 år	137	139	139	142	149	152	152
1-5 år	771	770	753	720	756	794	800
6-12 år	999	992	1 039	1 081	1 125	1 131	1 179
13-15 år	421	457	444	438	460	509	505
16-66 år	7 576	7 619	7 664	7 734	8 020	8 340	8 632
67-79 år	1093	1147	1206	1266	1497	1737	1839
80-89 år	451	451	451	449	438	523	716
90 år og eldre	84	89	92	89	102	111	114
Sum	11 532	11 664	11 788	11 919	12 547	13 297	13 937

Spesielt fire aldersgrupper i befolkningen har behov for mange kommunale tjenester

- **Gruppen 1-5 år** har behov for blant annet barnehageplass. 2012 ser ut til å være et toppnivå som ikke blir nådd igjen før mellom 2020 og 2025.
- **Gruppen 6-12 år**, elever i barneskolen. Det forventes en økning fra 2015
- **Gruppen 13-15 år**, elever i ungdomskolen. Det blir en topp i 2014, som så ikke blir nådd før 2020.
- **Gruppen 80 år og over** er de som har mest behov for institusjonstjenester, omsorgsleiligheter, middagsombringning og andre hjemmebaserte tjenester. Denne gruppen vil øke svakt de neste årene, men vokse raskt etter 2020.

4.5.3.1 Nærmere om barn i barnehage- og grunnskolealder

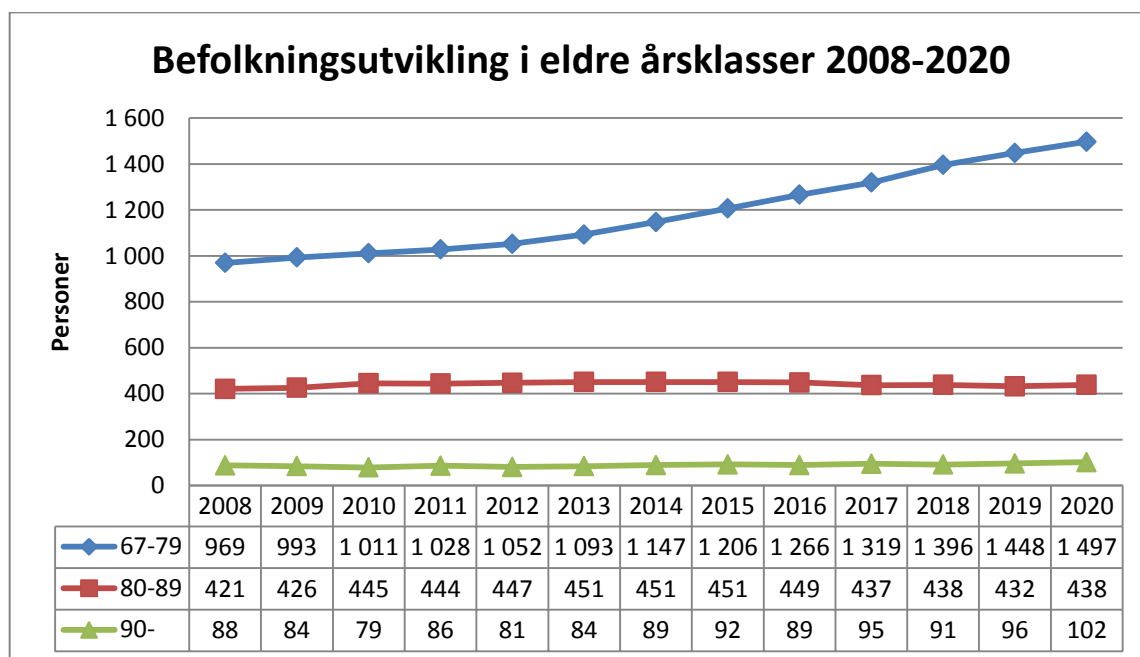

Antall barn i barnehagealder nådde en topp i 2012 med 790 barn. I handlingsplanperioden blir dette redusert med 70 barn til 720 i 2016. Det er tilstrekkelig barnehagekapasitet i hele perioden fram til 2020. Forutsetningen er SSB's prognose for fødte, der usikkerheten for den enkelte kommune er stor.

Antall barn i barneskolen vil øke med ca. 100 elever i handlingsplanperioden, og ca. 145 til 2020. Dette tilsvarer ca. 3 elever per klasse i 2016 og ca. 4 elever per klasse i 2020. Med 20 elever i snitt per klasse i 2012 er ikke dette noe generelt problem. Men en endret fordeling mellom skolene og store forskjeller i antall elever på de enkelte årstrinn kan likevel gi utfordringer.

Ungdomstrinnet vil nå en topp i 2014 med knapt 460 elever, og så ikke nå dette nivået igjen før i 2020. Fra 2012 er det en økning på 40 elever i 2014, dvs. vel 2 elever per klasse i snitt. I 2012 er det samlet et gjennomsnitt på knapt 23 elever per klasse, mens det på Orkanger ungdomsskole er knapt 27 elever per klasse. Orkanger ungdomsskole har minst å gå på kapasitetsmessig. Generelt sett bør kapasiteten fram til 2020 være god nok, men med de samme forbeholdene som for barnetrinnet.

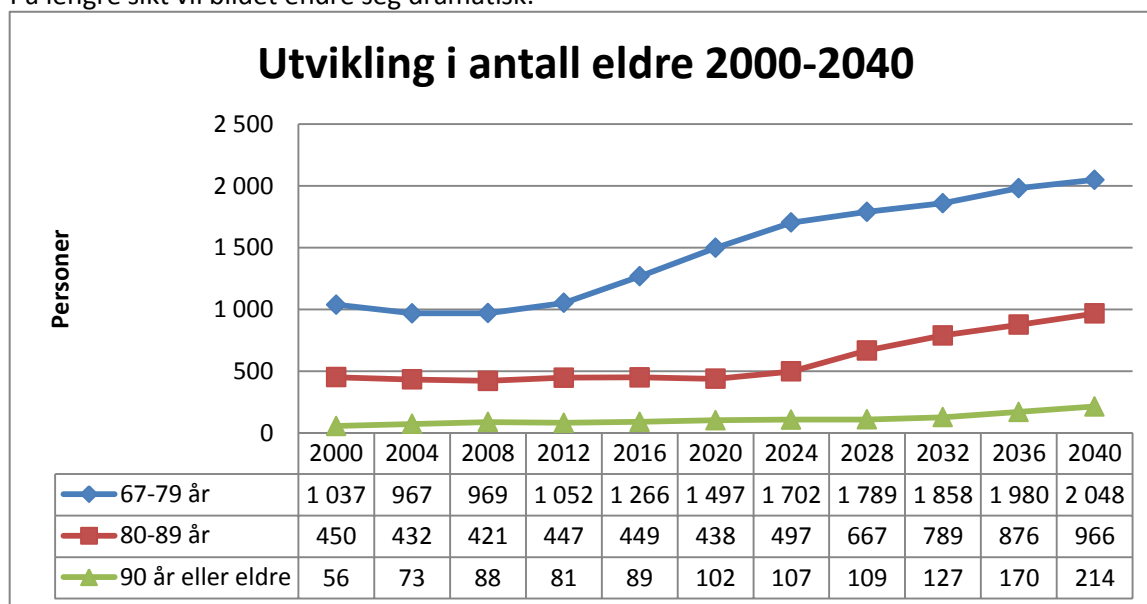
4.5.3.2 Nærmere om eldre

For aldersgruppa 67-79 år vil en ha en jevn vekst i hele perioden. Aldersgruppa 80-89 år vil være rundt 450 i hele perioden 2012-2016, for så å bli litt redusert til 2020. Aldersgruppa 90 år og eldre vil være relativt konstant i handlingsplanperioden, for så å få en svak vekst til 2020.

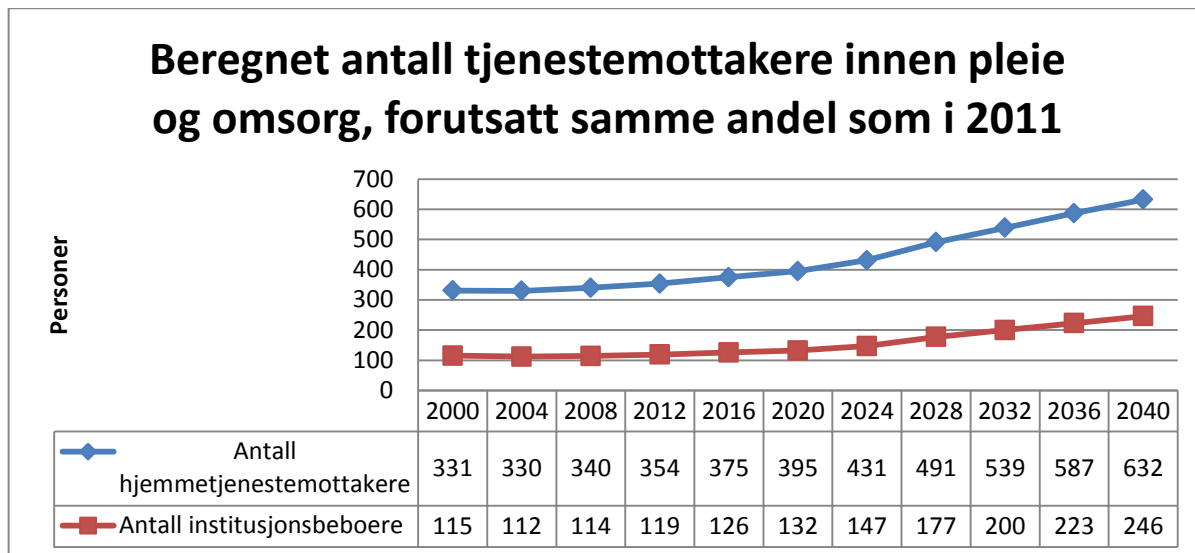
Innen pleie og omsorg vil en da på kort sikt få en liten behovsvekst pga. veksten blant de yngste eldre.

På lengre sikt vil bildet endre seg dramatisk:

Fra rundt 2024 vil en få en kraftig vekst i aldersgruppa 80-89 år, og fra rundt 2030 i den eldste aldersgruppa.

Dersom en går ut fra andelen som fikk hjemmetjenester og institusjonsplass i 2011 i ulike befolkningsgrupper, og forutsetter at denne andelen holder seg konstant, så får en følgende bilde av behovsutviklingen:

I kommende handlingsplanperiode er det derfor viktig å legge vekt på:

- Folkehelsefremmende tiltak som gjør at behovet for pleie- og omsorgstjenester blir redusert.
- Tilrettelegging av boligbygging slik at folk kan bo heime lengst mulig.
- Samfunnsplanlegging som tar hensyn til disse problemstillingene.

Vi ser her at til ca. 2020 vil en få en jevn økning i behovet, og at det så akselererer. Hvis en ikke lykkes med tiltak som reduserer behovet for pleie- og omsorgstjenester er det vanskelig å se hvordan en skal unngå at kvaliteten på tjenestene må reduseres.

4.5.4 Kommunal tjenesteyting 2010

Kommunal sektor har en omfattende tjenesteproduksjon. I det etterfølgende gjengis en del viktige nøkkeltall for denne tjenesteproduksjonen for 2010. Mer omfattende analyser finnes i vedlagte nøkkeltallsanalyse.

4.5.4.1 Netto driftsutgifter i forhold til målgruppe

For å si noe om hvordan en kommune prioriterer de ulike tjenestene, kan en se på netto driftsutgifter for området fordelt på innbyggere i målgruppen. En del tjenester har primærbrukere fra bare deler av befolkningen – som grunnskole hvor brukerne stort sett er barn og unge i alderen 6 -15 år.

	Orkdal	Skaun	Melhus	Malvik	K.gr. 7	Sør-Tr.	Landet
Administrasjon og styring per innbygger	3 682	3 978	3 290	3 082	3 691	3 933	4 078
Barnehage per innbygger 1-5 år	99 851	86 874	93 958	108 929	103 070	111 368	108 136
Netto grunnskoleopplæring per elev	90 980	77 826	86 019	83 266	85 302	91 360	93 395
Skolefritidsordningen per innbygger 6-9 år	4 513	2 586	3 692	1 126	3 526	4 541	4 231
Kommunehelse per innbygger	1 638	1 713	1 798	1 685	1 733	2 047	1 937
Pleie og omsorg per innbygger 67 år og eldre	92 959	100 038	94 725	95 203	92 438	98 550	106 518
Sosialtjeneste per innbygger 20-66 år	2 221	1 606	1 657	1 581	2 066	2 496	2 903
Introduksjonsstønnd per innbygger	463	270	64	175	-	-	-
Barnevern per innbygger 0-17 år	6 317	5 157	5 566	3 639	5 937	6 522	6 320
Fys. Planlegging, kulturminner per innbygger	321	-8	265	429	368	432	512
Kultur per innbygger	1 691	1 147	1 617	1 579	1 255	1 791	1 788
Kirke per innbygger	546	372	466	404	413	475	494
Samferdsel per innbygger	1 129	752	594	950	623	590	738
Brannberedskap og ulykkesvern per innbygger	376	316	520	747	455	580	585

I forhold til sammenligningskommunene ligger Orkdal høyt på utgifter per barn/elev til barnehage, skole og skolefritidsordning. For barnehage ligger Orkdal over Skaun og Melhus, men under de andre i sammenligningsgrunnlaget. Innenfor pleie og omsorg per innbygger 67 år og eldre ligger vi lavest.

4.5.5 Inntekter

4.5.5.1 Skatt, inntektsutjevning og rammetilskudd

Skatt, inntektsutjevning og rammetilskudd står for ca. 70 % av driftsinntektene, i 2013 er det 525 mill. kr av totalt 754 mill. kr i driftsinntekter

4.5.5.2 Utbytte fra energiverk

Orkdal kommune er eier av Orkdal Energi, og har 100 mill. kr i ansvarlig lån til selskapet. Lånet gir et årlig renteutbytte på 5,5 %, eller 5,5 mill. kr.

Orkdal kommune eier 11,99 % av aksjene i Trønder-Energi. Det er i 2012 og 2013 budsjettert med et årlig utbytte på 19,7 mill. kr fra disse aksjene. Trønder-Energi har imidlertid signalisert at dagens utbyttepolitikk ikke er bærekraftig. Utbyttet vil bli delt opp i et garantert minsteutbytte som ligger godt under dagens nivå, pluss en avtalt prosentsats utbytte av årets resultat. Det er ventet et relativt dårlig resultat de første årene. Fra og med 2014 er derfor utbyttet redusert med 3,7 mill. kr, og avsetning til disposisjonsfond er redusert tilsvarende.

4.5.5.3 Eiendomsskatt

Orkdal har ikke eiendomsskatt, og det er ikke foreslått innført i handlingsplanperioden. I 2010 hadde 70 % av norske kommuner innført eiendomsskatt i varierende omfang. I Sør-Trøndelag har 20 av 25 kommuner eiendomsskatt, alle unntatt Orkdal, Malvik, Agdenes, Ørland og Osen, men bare åtte av de 20 kommunene hadde eiendomsskatt på boliger. Rådmannen finner det rett å gi en kort omtale av regelverket.

Som en endring av eiendomsskatteloven er det fra 1.1.2007 tillatt å kreve eiendomsskatt i hele kommunen. Kommunestyret avgjør om det skal skrives ut eiendomsskatt, og et eventuelt vedtak må gjøres under budsjettbehandlingen senest året før ikrafttredelse.

Eiendommene i kommunen må takseres for å komme fram til et skattegrunnlag. Skattesatsen første året kan ikke settes høyere enn 2 promille av skattegrunnlaget, men kan deretter heves med 2 promille per år til maksimalt 7 promille. Det er et unntak for gårds- og skogsbruk, der maksimalsatsen er på 4 promille, og satsen bare kan økes med 1 promille per år.

En undersøkelse publisert i 2005 viser at gjennomsnitt skattesats for kommuner med eiendomsskatt er på 6 promille av 40 % av fullverdien, med et gjennomsnitt bunnfradrag på 270 000 kr.

Med 25 % av fullverdi som grunnlag og 400 000 kr i bunnfradrag kan 2 promille eiendomsskatt gi 5 mill. kroner, og 7 promille eiendomsskatt gi 17 mill. kr i økte inntekter.

4.5.5.4 Momskompensasjon fra investeringsprosjekt

Momskompensasjonen fra investeringsprosjekt skal føres som en driftsinntekt til og med i 2013. Fra og med 2014 skal den føres i investeringsregnskapet. I 2012 skal minimum 60 % føres tilbake til investeringsregnskapet som delfinansiering, og i 2013 minimum 80 %. I budsjettet blir all momskompensasjon fra investeringsprosjekt ført tilbake til investeringsbudsjettet som delfinansiering.

4.5.6 Utgifter

4.5.6.1 Lønns- og prisstigning

Ut fra statsbudsjettet gis følgende satser for omregning til nytt år:

- Lønnsvekst 4,0 %
- Prisstigning 1,9 %
- Kommunal deflator (kostnadsvekst for produksjon av kommunale tjenester) 3,3 %

4.5.6.2 Reservert lønn og sosiale utgifter

Statsbudsjettet forutsetter en lønnsøkning på 4 % for 2013. For Orkdal utgjør det ca. 20 mill. kr inklusive sosial kostnad.

Helårsvirkningen av lønnsoppjøret for 2012 er lagt inn i budsjettet, inkludert overhenget fra 2012 som er beregnet til ca. 11 mill. kr. (Overhenget er differensen mellom utbetaling i 2012 fra 6. juni på grunn av lønnsoppjøret og helårsvirkningen i 2013).

Til lønnsreguleringer i 2013 er det da satt av ca. 9 mill. kr inklusive sosiale kostnader.

4.5.6.3 Tjenestepensjon

Tjenestepensjonsordningen skal sikre kommunens ansatte en pensjonsytelse som tilsvarer minimum 66 % av lønnsinntekten.

Orkdal kommune har to leverandører av tjenestepensjon, Statens pensjonskasse (SPK) for lærerne og Kommunal landspensjonskasse (KLP) for alle andre grupper. Orkdal er medeier i KLP, og får derfor tilbakebetalt andel av overskudd hvert år samtidig som det betales inn et egenkapitaltilskudd.

Kommunens årskostnad er beregnet langsiktig premie som skal være uavhengig av pensjonsleverandør, og kan avvike mye fra innbetalt premie til pensjonsleverandør det enkelte året. Langsiktig premie (inkl. adm., uten 2 % medlemsandel) er beregnet til 12,64 % for KLP og 12,27 % for SPK(lærerne).

Årlig innbetaling til KLP er sammensatt av en løpende premie beregnet ut fra dagens ansatte, en reguleringspremie, og tilbakebetalt overskudd. Reguleringspremien er økt pensjonskostnad som følge av lønnsoppgjøret der både dagens ansatte, tidligere ansatte, og pensjonistene er med i beregningsgrunnlaget. I SPK betales det bare en løpende premie beregnet ut fra dagens ansatte.

Betalt premie (reguleringspremie og løpende premie(eks egenandel på 2 %)) er beregnet etter følgende satser:

- Fellesordningen i KLP 15,39 %
- Sykepleiere (KLP) 19,08 %
- Folkevalgte (KLP) 47,06 %
- Lærerne (SPK) 11,31 %

Av tjenstepensjonen betales det 14,1 % arbeidsgiveravgift.

4.5.6.4 Premieavviket

Premieavviket er forskjellen mellom betalt premie til pensjonsleverandør og langsiktig premie som skal være kommunens netto belastning til pensjon. For KLP blir premieavviket svært stort i 2012, og holder seg på et høgt nivå også i 2013.

	2011	2012	2013
Premieavvik KLP	-2 684 000	- 16 188 000	-10 215 000
Premieavvik SPK	676 000	1 479 000	1 536 000
Netto premieavvik	-2 208 000	-14 709 000	-8 679 000

Orkdal kommune har vedtatt å utligne premieavviket over flere år. Per 31.12.2011 var det akkumulerte premieavviket i KLP 18 mill. kr, som i 2012 blir bortimot doblet med 16 mill. kr. Premieavviket i 2012 skal utgiftsføres over 10 år med 1,6 mill. kr fra og med 2013 og premieavviket for 2013 med 0,86 mill. kr fra og med 2014 (amortisert premieavvik).

Orkdal kommune har opprettet et pensjonsfond som skal dekke denne kostnaden. Avsetningen til fondet er imidlertid ikke økt i forhold til den store økningen i premieavvik de siste årene. Ved behandlingen av årsregnskapet 2011 ble det avsatt 1,47 mill. kr til pensjonsfondet, slik at fondet før årsavslutning 2012 er på 6,96 mill. kr.

Dersom pensjonsfondet ikke får tilført midler i 2013 så må 2,8 mill. kr av kostnadene dekkes over drifta i 2014, og ca. 5,5 mill. kr i 2015, og ca. 6,3 mill. kr i 2016.

4.5.6.5 Renteutvikling

I 2012 var det forutsatt en svak vekst i rentenivå ut fra rentekurven til Norges Bank, mens rentenivået faktisk er gått ned. Renteutviklingen har vært slik:

	2008	2009	2010	2011	Prognose 2012	Forutsatt i HP for 2012
Norges banks styringsrente	5,31 %	1,76 %	1,91 %	2,14 %	1,55 %	2,65 %
3 års statsobligasjon	4,52 %	2,70 %	2,46 %	2,25 %	1,43 %	2,65 %

	2008	2009	2010	2011	Prognose 2012	Forutsatt i HP for 2012
3 mnd NIBOR, bankrente	6,22 %	2,46 %	2,56 %	2,94 %	2,30 %	3,00 %
Flytende rente i husbanken	5,58 %	4,28 %	2,52 %	2,75 %	2,21 %	2,80 %

Med ca. 52 % av lånene er med fastrente får kommunen på kort sikt bare halv effekt av rentenedgangen, mens de renteavhengige inntektspostene får full effekt. I forhold til forutsetningene i handlingsplan 2012-2015 får en i 2013 et inntektstap på renteavhengige poster på ca. 8 mill. kr, der den lave renta er et vesentlig element. For 2013 innebærer dermed det lave rentenivået en netto inntektsreduksjon for Orkdal kommune på ca. 3,4 mill. kr i forhold til forutsetningene i handlingsplan 2012-2015.

For handlingsplan 2013-2016 legges også rentekurven til styringsrenta til Norges bank til grunn. Følgende forutsetninger er brukt:

	2012	2013	2014	2015	2016
Norges banks styringsrente	1,55 %	1,71 %	2,42 %	3,05 %	3,20 %
3 års statsobligasjon	1,43 %	1,70 %	2,50 %	3,20 %	3,20 %
3 mnd. NIBOR, bankrente	2,30 %	2,50 %	3,30 %	3,75 %	3,75 %
Flytende rente i husbanken	2,21 %	2,40 %	3,10 %	3,40 %	3,40 %

Usikkerheten i renteanslagene går klart fram av den faktiske utviklinga fra 2008 som er vist over.

4.5.6.6 Renteutgift og renteinntekt

Renteutviklingen virker forskjellig på ulike element i kommunens budsjett.

4.5.6.6.1 Banklån

Per 30.6.2012 hadde kommunen 481 mill. kroner i lån, derav 52 % med rentebinding og 48 % i lån med flytende rente. En renteendring har altså på kort sikt bare betydning for 48 % av kommunens banklån. Budsjettert rentekostnad i 2013 er 16 mill. kr. En renteøkning på 1 % øker rentekostnaden med 2 mill. kr til 18 mill. kr.

4.5.6.6.2 Renterefusjon fra avgiftsbelagt sektor.

Det er bestemt av sentrale forskrifter at for investeringer i avgiftsbelagt sektor skal kommunene få refundert rentekostnader tilsvarende renten for 3-års statsobligasjoner pluss 1 %. For kommunen er det derfor forskjellen mellom bankrente og 3-års statsobligasjoner som er avgjørende. Dersom en sammenligner statsobligasjonsrenta og styringsrenta til Norges Bank over tid, ser en at en med høg styringsrente bør legge statsobligasjonsrenta litt lavere enn styringsrenta, mens en med lav styringsrente kan ligge litt over.

I 2013 er det budsjettert med 5,1 mill. kr i renterefusjon fra avgiftsbelagt sektor. En renteøkning på 1 % vil øke denne inntektsposten med 1,9 mill. kroner.

Den lave renta på 3-års statsobligasjoner medfører at kommunale avgifter kan holdes lave. En stor renteøkning vil imidlertid resultere i en kraftig vekst i avgiftsnivå.

4.5.6.6.3 Rentekompensasjonsordninger fra staten

Staten har rentekompensasjonsordninger knyttet til investeringer i skole (reform 97 og investeringer i skoleanlegg fra 2004) og omsorgsboliger/sykehjemsplasser. Disse er knyttet til flytende husbankrente og nedbetalingstid på 15 år.

I 2013 er det budsjettert med 4,4 mill. kr i rentekompensasjon. En økning i rentenivå på 1 % vil gi en inntektsøkning på 1,8 mill. kr.

4.5.6.6.4 Renteinntekter av bankinnskudd

Orkdal kommune har hatt en svært god likviditet pga. store fond og store ubrukte lånemidler. Nå er imidlertid mye av reservene brukt til egenkapital i investeringsprosjekt. Fra 2008 til 2011 er arbeidskapitalen redusert fra 208 mill. kr til 95 mill. kr.

På grunn av reduserte reserver og et lavt rentenivå er renteinntektene redusert fra 6,5 mill. kr i 2011 til 2,5 mill. kr i budsjett 2013. En renteøkning på 1 % vil øke renteinntektene med ca. 1 mill. kr.

4.5.6.6.5 Likviditetsanalyse

Perioden 2008 - 2011

Til og med 2010 hadde Orkdal kommune god likviditet. Dette på grunn av store fond og mye ubrukte lånemidler.

	2008	2009	2010	2011
Omløpsmidler	288 454	274 109	290 843	206 522
- kortsiktig gjeld	80 251	88 511	94 357	111 349
ARBEIDSKAPITAL	208 203	185 598	196 486	95 173

Fra 2010 til 2011 ble arbeidskapitalen redusert med 101 mill. kr, med 51,5 %.

Nøkkeltall for likviditet er forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld.

- Likviditetsgrad 1 = omløpsmidler/kortsiktig gjeld som bør være større enn 2.
- Likviditetsgrad 2 = mest likvide omløpsmidler/kortsiktig gjeld som bør være større enn 1.
- Et annet relevant nøkkeltall er Arbeidskapital i % av brutto driftsinntekter.

	2008	2009	2010	2011
Likviditetsgrad 1	3,6	3,1	3,1	1,9
Likviditetsgrad 2	2,8	2,3	2,4	1,2
Arbeidskapital. i % av driftsinntekter	37,4	29,3	29,9	13,4

For 2011 var likviditetsgrad 1 like under anbefalt minsteverdi, og likviditetsgrad 2 like over.

Landsgjennomsnittet for arbeidskapital i % av driftsinntekter var for 2011 på 20,6 %. For 2011 låg Orkdal på 13,4 %, langt under landsgjennomsnittet.

Perioden 2012 - 2016

I handlingsplan 2012-2015 er det vedtatt å bruke 43 mill. kr av fondsreservene til investeringsprosjekt i 2012 og 28 mill. kr i 2013. Arbeidskapitalen vil dermed bli ytterligere redusert. Men forskyving av noen større investeringsprosjekt gjør at mye av reduksjonen sannsynligvis vil komme først i 2014.

Nøkkeltallene for likviditet vil dermed sannsynligvis bli dårligere i 2013 og 2014 enn den var i 2011.

4.6 Aktuelle problemstillinger og innspill fra andre

4.6.1 Interkommunalt samarbeid

Fra 2012 til 2013 skjer det store forandringer i de interkommunale samarbeidene som Orkdal deltar i. Det er derfor på sin plass å gjennomgå disse.

Orkdal deltok i 2012 i:

- Trondheimsregionen. Årskontingent 287 000 kr
- Samarbeidskomiteen for Orkdalsregionen. Årskontingent 95 000 kr
- Samferdselskomiteen i Orkdalsregionen. Årskontingent 20 000 kr
- Legevaktsamarbeidet LIO. Årskontingent 852 000 kr
- Interkommunalt barnevern sammen med Meldal, Agdenes og Skaun
- Interkommunalt kemnerkontor sammen med Agdenes og Rindal

I tillegg deltok kommunen i utredningsarbeid om tjenestesamarbeid og om etablering av samhandlingsenheten SIO.

I 2012 ble det gjort vedtak om at Orkdal skal være vertskommune for samhandlingsenheten SIO med 8 plasser for øyeblikkelig hjelp på sykehuset, og for legevaktsamarbeidet LIO som blir en del av samhandlingsenheten. Til Ø-hjelpsenene får deltakerkommunene et statstilskudd som i sin helhet skal gå til finansiering av samhandlingsenheten. Noe kan også gå til utvikling av annet tjenestesamarbeid gjennom SIO.

Det er søkt om skjønnsmidler for videreutvikling av tjenestesamarbeidet i SIO. Dersom en får skjønnsmidlene forutsetter det 1 mill. kr i egenandel som tilsvarer en egenandel på 50 %. I budsjettet blir det forutsatt at 0,5 mill. kr av dette kommer som bidrag fra deltakerkommunene.

Samarbeidskomiteen for Orkdalsregionen har også søkt om skjønnsmidler, 950 000 kr til IKT-samarbeid, strategisk næringsplan, risiko- og sårbarhetsanalyse for samarbeid om «Brann/feiertjeneste/redning», og til digitalisering av byggesaksarkiv.

For alt samarbeid i Orkdalsregionen er det vedtatt at kostnadsfordelingen skal skje gjennom bruk av Agdenesmodellen. For etablerte samarbeid betyr det en viss omfordeling av kostnadene.

Tiltakene kan oppsummeres i følgende tabell:

	Ø-hjelp-senger SIO, statstilskudd	LIO videreføring	Sum forslag til nye tiltak	Egenandel SIO tjenestesamarbeid	LIO hjelpepersonell natt/helg	Egenandel interkommunalt samarbeid Orkdalsregionen
SURNADAL	1 477 000	717 000	268 000	61 000	207 000	
RINDAL	559 000	284 000	197 000	23 000	82 000	92 000
HALSA	456 000		19 000	19 000		
HEMNE	1 028 000	497 000	338 000	43 000	143 000	152 000
SNILLFJORD	261 000	163 000	114 000	11 000	47 000	56 000
HITRA	1 052 000	380 000	363 000	44 000	154 000	165 000
FRØYA	1 046 000	416 000	389 000	43 000	165 000	181 000
AGDENES	470 000	262 000	182 000	19 000	75 000	88 000
RENNEBU	699 000	333 000	125 000	29 000	96 000	
MELDAL	1 062 000	510 000	353 000	44 000	148 000	161 000
ORKDAL	2 586 000	1 242 000	819 000	107 000	360 000	352 000
SKAUN	1 388 000	773 000	483 000	57 000	223 000	203 000
Sum	12 084 000	5 577 000	3 650 000	500 000	1 700 000	1 450 000

I rådmannens budsjettforslag er Orkdals andeler i tabellen innbakt, unntatt egenandel interkommunalt samarbeid i Orkdalsregionen. Det siste får en ta stilling til når det er avklart hvilke samarbeid som berører Orkdal.

4.6.1.1 Kontrollutvalget

Orkdal kommune har mottatt forslag til budsjett for kontrollutvalget med honorar til KonSek IKS og Revisjon Midt-Norge IKS. Forslaget er i sin helhet innarbeidet i rådmannens budsjettforslag.

En må imidlertid gjøre oppmerksom på tekstforslag 6 i budsjettvedtaket for handlingsplan 2012-2015: «Det forutsettes at Orkdal kommunes tilskudd/andeler til KonSek IKS og Revisjon Midt-Norge IKS justeres maksimalt med den kommunale deflatoren på 3,25 % fra 2011 til 2012».

For Revisjon Midt-Norge IKS økte honoraret med 7,7 % fra 2011 til 2012, og det er foreslått en økning på 4,8 % fra 2012 til 2013.

For KonSek Midt-Norge IKS økte honoraret med 3,45 % fra 2011 til 2012, og det er foreslått økt med 2 % fra 2012 til 2013.

Ut fra forslaget til budsjett fra Revisjon Midt-Norge IKS virker det ikke som om intensjonen i vedtatt tekstforslag er oppfattet.

4.6.2 Enheter med driftsproblemer

Flere driftsenheter har en drift som ligger langt over vedtatte budsjetttrammer i 2012. Orkdal helsetun ligger an til et overforbruk på 1,8 mill. kr, og Hjemmetjenesten på 3,5 mill. kr. Overforbruket på Hjemmetjenesten og Orkdal helsetun henger til dels sammen med samhandlingsreformen og mottak av utskrivingsklare pasienter. Barnevernet har også hatt store driftsproblem i 2012, men omfanget er redusert gjennom året, og ser ut til å kunne løses innenfor enhetens driftsrammer.

4.6.3 Renteutvikling og renteavhengige poster

Redusert netto inntekt fra renteavhengige poster er innbakt i rådmannens forslag. For 2013 er dette på ca. 3,4 mill. kr.

4.6.4 Pensjonskostnader

Differensen mellom betalt premie og beregnet langsiktig pensjonspremie kalles premieavvik. Betalt premie virker inn på likviditeten, mens langsiktig premie har resultateffekt i regnskapet.

Til nå har stort sett betalt premie vært større enn langsiktig premie, de siste årene med svært store avvik, og det årlige avviket skal betales over 10 år (tidligere 15 år).

Orkdal kommune har avsatt midler til et pensjonsfond for å betale premieavviket. Men når størrelsen har økt så mye er det avsatt for lite. Uten nye avsetninger er fondet oppbrukt i 2014, og må finansieres gjennom driften. Beregnet utvikling er slik:

	2013	2014	2015	2016
Udekket amortisert premieavvik	0	2,8 mill. kr	5,5 mill. kr	6,3 mill. kr

Det bør i handlingsplanen legges inn avsetninger til å dekke økningen i amortisert premieavvik.

4.6.5 Kommunale anlegg på Monsetjåren og Kvålsjåren

Det er utredet å bygge vann- og avløpsanlegg på Monsetjåren og vannanlegg på Kvålsjåren. En regner med at 16 eksisterende husstander vil knytte seg til anleggene på Monsetjåren, og 26 på Kvålsjåren.

Ut fra en langsiktig rente på 5 % på statsobligasjoner vil konsekvensene for investeringer og avgiftsnivå være som følger:

Investeringer	Bare vannanlegg	Både vann- og avløpsanlegg	
		Vann	Avløp
Monsetjåren	12,7 mill. kr	12,0 mill. kr	3,0 mill. kr
Kvålsjåren	11,6 mill. kr	11,6 mill. kr	
Sum	24,3 mill. kr	23,6 mill. kr	3,0 mill. kr
Økning i avgiftsnivå			
Fra Monsetjåren	230 kr per abb.	225 kr per abb.	28 kr per abb.
Fra Kvålsjåren	198 kr per abb.	198 kr per abb.	
Sum	428 kr per abb.	423 kr per abb.	28 kr per abb.
% økning	14 %	13,9 %	0,7 %

Det er nå en svært lav rente på statsobligasjoner, og det medfører at avgiftsveksten til 2014 på grunn av disse utbyggingene blir 9 %. Men dersom rentenivået i 2014 skulle stige til et mer normalt nivå, f. eks. 2 % mer enn forutsatt, så vil vannavgiftene øke med rundt 25 %.

I 2008 var kalkulasjonsrenta 5,8 %, vesentlig over forventet rentenivå i perioden 2013-2016.

På vannforsyning er det også store utfordringer framover. Sårbarheten for vannforsyningen er størst i strekningen gjennom Gangåsvatnet, der det under vann og is bare går en ledning. For å øke sikkerheten kan et alternativ være en ny ledning fra Songmoen til Gjølme, med et høydebasseng i Skjenalddalen. Dette har et kostnadsnivå på 20 mill. kr. Dersom dette skal kunne realiseres innenfor akseptable avgiftsnivå bør en begrense ny utbygging av vannanlegget.

Det er en klar politisk bestilling på utbygging av kommunaltekniske anlegg på Monsetjåren og Kvålsjåren. Tiltakene er derfor foreslått gjennomført i rådmannens notat.

4.6.6 Kommunale avgifter for vann og avløp

Det investeres mye i kommunens vannforsynings- og avløpsanlegg. En konsekvens av dette er økte årlige kostnader til avskrivninger og kalkulatoriske renter. Med de innlagte investeringene er utviklingen beregnet til å være:

	2009	2012	2016
Vannforsyning			
Avskrivning	3,5 mill. kr	4 mill. kr	5,8 mill. kr
Kalkulatorisk rente	2,8 mill. kr	2 mill. kr	5,8 mill. kr
Avløp			
Avskrivninger	4,5 mill. kr	5,1 mill. kr	6,2 mill. kr
Kalkulatorisk rente	3,3 mill. kr	2,3 mill. kr	5,2 mill. kr
Kalkulatorisk rente	3,5 %	2,43 %	4,2 %

På grunn av det lave rentenivået og bruk av bundne driftsfond kan likevel avgiftsnivået holdes lavt i perioden, uten avgiftsøkning på avløp i 2013 og 2014. Uten de foreslåtte investeringene

på Monsetjåren og Kvålsjåren ville også vannavgiftene kunne bli holdt uforandret i 2013 og 2014, men de er nå foreslått økt med 5 % hvert år:

	2012	2013	2014	2015	2016
Renteforutsetning	2,43 %	2,7 %	3,5 %	4,2 %	4,2 %
Vannforsyning					
Årsavgift	3 040 kr	3 192 kr	3 352 kr	3 453 kr	3 557 kr
Avgiftsendring		5 %	5 %	3 %	3 %
Avløp					
Årsavgift	3 800 kr	3 800 kr	3 800 kr	3 914 kr	3 914 kr
Avgiftsendring		0 %	0 %	3 %	3 %

Årsavgiftene er svært følsomme for renteendringer, og det må derfor advares mot ytterligere økning av investeringene.

4.6.7 Politiske vedtak som forutsetter avklaring i handlingsplan

En rekke saker har ved politisk behandling forutsatt avklaring i handlingsplanen. Rådmannen har ikke prioritert noen av sakene.

Sak 67/12 i Formannskapet: Søknad om restaureringstilskudd til kunstgressbane og klubbhus
Orkla FK søker om restaureringstilskudd til kunstgressbane og klubbhus på Nedre Rømme. Kostnadene er beregnet til 390 000 kr.
Formannskapet vedtok i sak 67/12 at søknaden skal vurderes i handlingsplan 2013-2016.

Sak 73/12 i Formannskapet: Årsbudsjettmål 11 Buldrevegger skoler
Mulighetene for innvendige og utvendige buldrevegger (klatrevegger i lav høyde) er vurdert ved alle skolene i Orkdal unntatt Grøtte skole. Totalkostnaden er på 350 000 kr.
Formannskapet vedtok i sak 73/12 at saken skal vurderes i handlingsplan 2013-2016.

Sak 88/12 i Formannskapet: Årsbudsjettmål 5 – utvikling av Rosenvik hybelhus
Det er vurdert to alternativ for nybygg av utleieboliger ved Rosenvik hybelbygg, 12 enheter til ca. 15 mill. kr, og 23 enheter til ca. 21 mill. kr.
Formannskapet vedtok i sak 88/12 at alternativ 1 nybygg på områdets nordre del vurderes lagt inn i budsjett 2013.
Rådmannen jobber videre med saken og kommer tilbake med konkrete forslag.

Sak 110/12 i Formannskapet: Omsorgsboliger ved Rundhaugen
Bygging av to utleieboliger ved Rundhaugen bofellesskap og utvidelse av personalrom er beregnet til 3,4 mill. kr.
Formannskapet tilrådte i sak 110/12 at kommunestyret vedtok at saken skulle vurderes i forbindelse med HP/økonomiplan 2013-2016.

Sak 112/12 i Formannskapet: Årsbudsjettmål 26: Kommunens bygningsmasse/salg av kommunal eiendom
Formannskapet vedtok i sak 112/12 at eventuelle tiltak vurderes i forbindelse med HP 2013-2016.
Det er flere elementer i denne saken som rådmannen ønsker å arbeide videre med.
Rådmannen vil komme tilbake med konkrete forslag.

Sak 114/12 i Formannskapet: Jubileumsmarkering 2013 – Sak fra kulturutvalget
Formannskapet bad i sak 114/12 rådmannen vurdere å avsette 750 000 kr i forbindelse med budsjett/handlingsplan til jubileumsmarkering knyttet til stemmerettsjubileum og 50 års jubileum for Orkdalkommune.

Sak 29/12 i Hovedutvalg teknikk: Bauta på Orkanger kirkegård

Orkanger kommune reiste i sin tid et minnesmerke over dem som falt under siste verdenskrig. Hele monumentet framstår litt uryddig. Det er kostnadsregnet til 180 000 kr å få det renovert minnesmerket.

Hovedutvalg teknikk vedtok i sak 29/12 at renovering av monumentet ved Orkanger kirkegård vurderes i forbindelse med handlingsplan og budsjett for 2013.

4.6.8 Søknader om tilskudd

Norsk Landbruksrådgivning.

Norsk Landbruksrådgivning har søkt om 50 000 kr i driftsstøtte for 2013. De får fra før et årlig tilskudd på 43 000 kr, uten at det er omtalt i søknaden.

Smådyrveterinærene i Orkdal As

Smådyrveterinærene i Orkdal ønsker et tilskudd i en størrelsesorden på ca. 500.000 kr for å dekke opp det det koster å ha en veterinær og en dyrepleier i vaktberedskap utenom ordinær arbeidstid. De stiller også spørsmålet om det kunne være mulig å få til et interkommunalt samarbeid om tilskudd til smådyrvakt fordi kundene kommer fra mange nærliggende kommuner.

Orkdal eldreråd

Orkdal eldreråd vil fremme forslag til kommunestyret om at det bevilges penger til lokaler for Orkdal pensjonistforening. Det vises også til tidligere søknad fra Orkanger pensjonistforening om økonomisk hjelp fra Orkdal kommune til aktivitetshuset.

Det er avsatt 70 000 kr i budsjettet som husleietilskudd til Orkdal pensjonistforening, som vedtatt i forrige handlingsplan.

Orkla Fellesforvaltning

Orkla fellesforvaltning søker om 55.000 kr i driftsstøtte for 2013. I 2012 har de fått 31.000 kr i driftsstøtte, uten at det er oppgitt i søknaden.

Jushjelpe i Midt-Norge

Jushjelpe i Midt-Norge søker om 20.000 kr i driftsstøtte for 2013.

Orkdal idrettslag

Orkdal IL søker om støtte til utvidelse av veien opp til Knyken skisenter. Kostnadskalkylen for å utvide veien med en meter er 1,25 mill. kr. Det ble tidligere bevilget 0,75 mill. kr til formålet, men kommunen omdisponerte midlene til økt tilskudd til utbyggingen av skianlegget pga. kostnadssprekken der.

Orkla FK

Orkla FK søker om restaureringstilskudd til kunstgressbane og klubbhus på Nedre Rømme. Kostnadene er beregnet til 390 000 kr. I formannskapsak 67/12 vart søknaden vedtatt henvist til avklaring i handlingsplanen.

Orkdal idrettslag

Orkdal Idrettslag søker om 10 000 kr i støtte til Nils Arne Eggen cup 2013.

Orkanger Idrettsforening

Orkanger Idrettsforening ber om at kostnadene til asfaltering i Idrettsparken på 263 000 kr tas inn i Orkdal kommunes budsjett for 2013.

Orkanger idrettsforening

Orkanger Idrettsforening søker om at det årlige driftstilskuddet økes med 400 000 kr fra 220 000 kr til 620 000 kr.

Orkanger idrettsforening

Orkanger idrettsforening søker om 1 mill. kr i støtte til delfinansiering av ny oppvarmet kunstgressbane i Idrettsparken på Orkanger. Totalkostnaden er beregnet til 10 mill. kr.

Orkanger Vel

Orkanger Vel søker om 90 000 kr til sand på strendene i Gammelosen. Totalkostnad er ca. 175 000 kr.

Orkanger aktivum

Orkanger aktivum søker om at det årlige driftstilskuddet økes med 25 000 kr fra 50 000 kr til 75 000 kr.

U & IL Glimt

U & IL Glimt søker om 6 000 kr i tilskudd til arbeidet med rydding av skog på og ved Rovsdemningen.

Bør Børson-arrangementet

Utspæll, som setter opp Bør Børson jr. i Orkdal kulturhus i 2013, søker om 50 000 kr i støtte, 50 000 kr i underskuddsgaranti og gratis husleie i kulturhuset.

4.7 Rådmannens prioriteringer

4.7.1 Investeringer

4.7.1.1 Vedtatte investeringer fra Handlingsplan 2013-2016

Vedtatte investeringer blir gjennomførte, men noen prosjekt blir noe forsinket i forhold til planlagt framdrift.

Orklahallen fikk en utsatt oppstart pga. at økte kostnader medførte at hele prosjektet måtte gjennomgås på nytt. Prosjektet blir ferdigstilt i 2013.

Grøtte barnehage er under planlegging. Byggestart blir sommeren 2013 med ett års byggetid.

Boligene «Endelig heim» var planlagt startet i 2012. Avklaringer rundt reguleringsplaner og utnytting av eiendommen har ført til utsettelse. Avklaringene kom i kommunestyremøte 31.10.2012, og prosjektet vil sannsynligvis bli realisert i løpet av 2013-2014.

4.7.1.2 Rivning av gamle Orklahallen

Nybygget på Orklahallen er kommet i gang pga. tilstanden på den Gamle Orklahallen. Når nybygget står ferdig bør gammelhallen rives. Rådmannen øker avsetningen med 0,5 mill. kr til 1,5 mill. kr.

4.7.1.3 Parkeringshus på Bårdshaug

Det er vedtatt at Orkdal kommune skal delta i bygging av parkeringshus på Bårdshaug med 4 mill. kr. Byggeprosjektet Elvestien avsatte 2,5 mill. kr til formålet. Resterende 1,5 mill. kr blir finansiert i handlingsplanen.

4.7.1.4 Innløsning av festereal på Rømme

Et område i boligfeltet i Rømmesbakkan som kommunen fester er tilbudt til innløsning for 6,8 mill. kr. Kommunen bør ta imot tilbudet, og tilby huseierne å kjøpe tomtene. På sikt vil dette være et fornuftig grep av kommunen.

4.7.1.5 Brannkrav på Orkdal helsetun

Ombyggingen av kjøkkenet på Orkdal helsetun medførte at noen brannkrav må etterkommes samt ventilasjonsanlegg. Dette er beregnet til 1,15 mill. kroner.

4.7.1.6 Nytt lønssystem

Det er vedtatt å investere i nytt lønssystem fordi det gamle lønssystemet er i ferd med å utfases av leverandøren. 2,5 mill. kr i investering er finansiert fra rådmannens overskuddsfond er vedtatt. Det viser seg at dette langt fra strekker til. Investeringen må utvides med 3 mill. kr. Av dette kan ca. 1,5 mill. kr finansieres av IT-fond og overskuddsfond.

4.7.1.7 Akuttsaker vei

Det er lekkasjer i flere overvannsrør knyttet til veianleggene i boligfeltene i bakkene på Orkanger. Noen kan tas over drift, men overvannsrøret i Nerviksbakkan må tas over investeringsbudsjettet. Kostnad 1 mill. kr.

4.7.1.8 Store årskull på skole. Klasseromsløsninger

Det er varslet enkelte store klasser de kommende årene både på Årlivoll, Gjølme og Evjen. På Årlivoll skal det starte et årskull på 32 elever. Rådmannen setter av 100 000 kroner til bygningsmessige tilpasninger for å finne praktiske løsninger på situasjonen.

4.7.1.9 IT-kommunikasjon, strekking av fiberkabler

Strekking av fiberkabler vil bedre kommunikasjonen mellom kommunale enheter, og frigjøre driftsmidler for linjeleie. Prosjektet er sjølfinsierende.

4.7.1.10 Follo. Inventar, utstyr, utomhusarbeid og veiløsning

I K-sak 50/2012 står det «Utgifter til nødvendige utvendige arbeidere, både på bygg og i terreng, samt kostnader til inventar og utstyr må fremmes som egen sak i under budsjettbehandlingen for 2013.» I byggesaken kom det i tillegg pålegg om etablering av gang- og sykkelveg opp til F-bygget i tillegg til at avkjørselen fra kommunal veg må strammes opp.

Rådmannen foreslår at det settes av 1,2 mill. kr til disse oppgavene, finansiert fra flyktningefond.

4.7.2 Fondssituasjon og låneopptak

Dersom alle vedtatte prosjekt ble gjennomført som planlagt ville det etter 2013 manglet 20 mill kroner på ubundne fond som er uten spesielle bindinger.

På ubundne fond med spesielle bindinger står det tilstrekkelige midler til å dekke dette, men det vil da rokke ved tidligere politiske prioriteringer. Av slike fond kan nevnes fond kulturhus, fond idrettsanlegg, fond nærmiljøanlegg, pensjonsfond, flyktningefond, fond ressurskrevende brukere, fond forskuttering fylkesveier, enhetenes overskuddsfond, pluss en rekke mindre fond.

I budsjettet er det forutsatt store avsetninger til fond, men i 2013 og til dels 2014 går disse direkte til å finansiere vedtatte investeringsprosjekt. Fra 2015 resulterer imidlertid avsettingene i ny fondsoppbygging:

	2013	2014	2015	2016
Saldo 31.12 for de mest «likvide» fond	-20 000 000	-2 000 000	15 000 000	33 000 000

Vi ser her at det er 2013 som er problemet. Fra 2015 har en startet oppbyggingen av nye reserver.

Tidsforskyvinga av Grøtte barnehage gjør at 10 mill. kr i fondsbruk blir forskjøvet til 2014. Dersom kjøp av tomtegrunn på Joplussen ikke blir gjennomført før 2014 (reservert 8,5 mill. kr) er det tilstrekkelig fondsmidler i 2013, forutsatt at det ikke blir nødvendig å bruke mere fondsmidler for å balansere regnskapet i 2012.

Slik situasjonen er mangler kommunen fond som buffer mot plutselige hendelser. I 2011 ble det planlagt tiltak med en årskostnad rundt 5 mill. kr rundt en ny ressurskrevende bruker. I en ny tilsvarende situasjon kan det bli nødvendig å gå direkte på drift for å finne finansiering. For å skaffe fondsreserver foreslår rådmannen å erstatte 10 mill. kr i fondsfinansiering med nye låneopptak for investeringer i 2013. Finansiering av nye investeringer må i hovedsak skje med låneopptak.

4.7.3 Enheter med driftsproblemer

Orkdal helsetun og Hjemmetjenesten må få økte driftsrammer, mye som en konsekvens av samhandlingsreformen.

Det er satt av midler til småstillingsprosjekt fra og med 2013 i tidligere handlingsplan. Dette blir videreført på 1,5 mill. kr.

Av midler som er udisponert har en 2,8 mill. kr knyttet til samhandlingsreformen. Rådmannen foreslår å styrke Hjemmetjenesten med 2 mill. kr, og Orkdal Helsetun med 830.000 kr.

Barnevern har hatt betydelige problem i 2012, og det er flere moment som kan få betydning for 2013. Rådmannen har reservert knapt 400 000 kr for å møte eventuelle utfordringer her.

4.7.4 Interkommunale samarbeid

Det forutsettes at barnevernet kan drives innenfor tildelt ramme. Men en bør også få en tilpasning av det interkommunale barnevernet til en felles finansieringsmodell som også tar inn over seg at behovet i de ulike kommunene kan utvikle seg i forskjellige retninger.

I rådmannens forslag er det reservert 357 000 kr til hjelpepersonell natt/helg i legevaktsamarbeidet, og 107 000 kr til som egenandel til tjenestesamarbeid i SIO.

4.7.5 Barnehager

Rullerende opptak ble innført høsten 2012 og tilpasninger i barnehagenes budsjett ble iverksatt allerede fra dette tidspunkt. Barnehagene har hatt en foreløpig topp i antall barn. I handlingsplanperioden blir ressursene til barnehagene ytterligere redusert i samsvar med nedgang i barnetall. Dette er beregnet til 625.000 kr i 2013, og 2,1 mill. kr i 2014.

Beregningen av tilskudd til Liavoll barnehage indikerer en økning på 515.000 kr. Dette kommer i hovedsak av at de har flere barn i år enn i fjor.

4.7.6 Budsjetttrammer og prioritering

Ut fra framskrivning av driftsbudsjett og gjennomgåtte problemstillinger har Orkdal følgende resultat i handlingsplanen:

	2013	2014	2015	2016
Saldo handlingsplan	4 275 000	2 674 000	3 883 000	2 259 000

I disse tallene er det ikke tatt inn økte kostnader til låneopptak eller udekket amortisert premieavvik fra 2014.

Det var relativt store innsparinger i drift i handlingsplan 2012-2015, og ønsker å redusere nye innsparinger mest mulig. Dette må gå på bekostning av ny fondsoppbygging gjennom økte låneopptak i handlingsplanperioden. I forhold til fondsreserver er 2013 det kritiske året.

Rådmannen foreslår følgende saldering:

	2 013	2 014	2 015	2 016
Saldo handlingsplan	4 275 000	2 674 000	3 883 000	2 259 000
Udekket amortisert premieavvik	0	2 800 000	5 500 000	6 300 000
Lånekostnad nye lån	724 000	760 000	796 000	796 000
Redusert festeavgift Rømmesbakkan	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
Redusert linjekostnad, fiber	-36 000	-72 000	-108 000	-108 000
Innsparingskrav	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Redusert fondsavsetning	-3 403 000	-4 602 000	-8 511 000	-7 687 000
Resultat	0	0	0	0

Situasjonen for fondene uten binding blir etter dette:

	2013	2014	2015	2016
Fondssaldo 31.12 før saldering	-20 000 000	-2 000 000	15 000 000	33 000 000
Lån erstatter fond, 10 mill.	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Grøtte barnehage forskjøvet	10 000 000			
Joplassen, utsatt kjøp, evt. lån	8 500 000	8 500 000		
Riving gamle Orklahallen	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Bruk av disposisjonsfond	-3 403 000	-4 602 000	-8 511 000	-7 687 000
Fondssaldo etter saldering	4 597 000	11 398 000	15 989 000	34 813 000

Det er en minimal reserve i 2013 også etter saldering. Eventuelle driftsproblem i 2013 må da umiddelbart følges opp med konkrete innsparingstiltak i driften.

Innsparingskravet er fordelt mellom enhetene ut fra netto driftsutgifter, og fordeler seg slik:

		Innsparingskrav
Ramme 1	Rådmannen	204 000
Ramme 2	Skole	295 000
Ramme 3	Barnehage	200 000
Ramme 4	Orkdal helsetun	197 000
Ramme 4	Hjemmetjenesten	218 000
Ramme 5	Helse og familie	140 000
Ramme 5	Kvalifisering og arbeidstrening	14 000

		Innsparingskrav
Ramme 5	NAV	43 000
Ramme 6	Kultur og fritid	44 000
Ramme 8	Tekniske tjenester	145 000
		1 500 000

Et viktig nøkkeltall for å vurdere et kommunalt budsjett er netto resultatgrad (netto driftsresultat/sum driftsinntekter). Dette nøkkeltallet bør over tid ligge på minst 3 %. For handlingsplanen 2013-2016 er nøkkeltallet slik:

	Regnskap	Reg. bud.	Økonomiplan 2013 - 2016			
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Netto resultatgrad = netto driftsresultat/driftsinntekter	3,97 %	4,58 %	4,29 %	1,56 %	0,87 %	0,92 %
Netto resultatgrad korrigert for momskompensasjon fra investeringer	0,55 %	1,05 %	1,95 %	1,56 %	0,87 %	0,92 %

Netto resultatgrad bør korrigeres for momskompensasjon slik det her er gjort i linje 2.

Med rådmannens budsjettforslag ligger en godt under nøkkeltallet på 3 % når en har korrigert for momskompensasjon fra investeringsprosjekt. Dette indikerer at en i handlingsplanperioden bør gjennomføre innstramminger i driftsbudsjettet ut over de tiltakene som er foreslått i rådmannens notat. Dette blir en viktig arbeidsoppgave for rådmannen fram til neste handlingsplanbehandling.

4.7.7 Rådmannens forslag til investeringer

	Økonomiplan 2013-2016			
	2013	2014	2015	2016
Vannanlegg	39 100	10 950	9 800	3 300
Avløpsanlegg	25 975	9 350	7 750	4 600
Nerviksbakkan overvann	1 000	0	0	0
Utløsning festeområde Hovsbakkan	6 800	0	0	0
Eldreboliger Svorkmo	4 650	0	0	0
Omsorgsboliger Elvestien	915	0	0	0
Tilbygg Orklahallen	29 850	0	0	0
Grøtte skole 8-10	36 000	0	0	0
Grøtte barnehage, trinn 2	11 500	11 400	0	0
Boliger Endelig heim	7 158	0	0	0
Orkanger barneskole tak/vindu	2 550	0	0	0
Kjøkken Orkdal helsetun	1 950	0	0	0
Parkeringshus Bårdshaug	5 000	0	0	0
Energimerking bygg	100	0	0	0
Store klasser, klasseromsløsninger	100	0	0	0
Grøtte skole 1-7	2 500	0	0	0
Lønns- og personalsystem	3 000	0	0	0
IT Fiberkabling	450	360	360	0

GPS oppmåling	0	150	0	0
Follo	4 350	0	0	0
Egenkapitaltilskudd KLP	1 365	1 365	1 365	1 365
Formidlingslån	15 000	15 000	15 000	15 000
Avdrag formidlingslån	2 167	2 167	2 167	2 167
Totalsum	201 480	50 742	36 442	26 432
Finansiering				
Bruk av lån	-130 530	-37 060	-32 910	-22 900
Mottatte avdrag av utlån	-2 167	-2 167	-2 167	-2 167
Overført fra driftsregnskapet	-19 640	-1 365	-1 365	-1 365
Bruk av disposisjonsfond	-35 868	-10 150		
Tomtesalg	-4 500			
Husbanktilskudd	-8 775			
	-201 480	-50 742	-36 442	-26 432

Prognose over ubrukte midler 2012 for prosjekt som går videre inn i 2013 er tatt med i tabellen over investeringer med finansiering.

5 Rammeområdene. Oppdatert etter kommunestyrets vedtak

5.1 Rådmannen

5.1.1 Arbeidsområder

- Overordnet administrativ ledelse av all kommunal virksomhet
- Initiere og støtte utvikling av organisasjon og tjenesteproduksjon
- Stabs- og støttefunksjoner som økonomi, lønn- og personal, IKT, kunde- og postmottak og informasjon.
- Forsvarlig utredning av saker til både administrativ og politisk behandling
- Overordnet ansvar for planprosesser
- Næringsutvikling
- Beredskap

5.1.2 Status

KOSTRA viser at administrasjonskostnadene i forhold til innbyggertall er i underkant av snittet for Kommunegruppe 7, Sør-Trøndelag og Landet.

Staben gjennomfører brukerundersøkelser overfor enhetene samt for publikum når det gjelder servicetorget. For 2011 viser tilbakemeldingene at brukerne i stor grad er fornøyd med tjenestene. I 2012 ble det gjennomført en brukerundersøkelse der enhetslederne skulle besvare spørsmål om hvor fornøyd de er med de tjenestene som rådmannens drifts- og utviklingstab utfører overfor enhetene. Undersøkelsen er en pilot i 2012. Det vil sannsynligvis bli noen endringer i utsagnene neste år.

Det er ingen uønsket deltid i rådmannens drifts- og utviklingstab. Sykefraværet i 2011 ble på 4,4 %. Etter tredje kvartal 2012 er fraværet for staben på 2,9 %.

Enheten er miljøsertifisert som en del av rådhuset, og energibruk måles også samlet for rådhuset.

5.1.3 Drifts- og utviklingstab – utviklingsområder

5.1.3.1 Utviklingsstrategi

Det er utarbeidet en utviklingsstrategi for å forplikte organisasjonen på følgende prioriterte utviklingsområder:

- Utvikle arbeidsplassen til et veksthus, d.v.s. fremme læring og vekst for ledere og ansatte
- Kontinuerlig forbedring og optimal ressursutnytting med bl.a. å ta i bruk LEAN-metodikk
- Optimal bruk av datateknologi som et verktøy for effektivitet og kvalitet.

Det mest nyskapende tiltaket så langt har vært en satsing på LEAN-metodikk. Det er gjennomført en lang rekke prosjekter for å forbedre daglige rutiner og arbeidsmåter. Metodikken oppfattes som verdifull og motiverende og vil bli videreført i hele organisasjonen framover.

5.1.3.2 Elektronisk kvalitetssystem

Kommunens elektroniske kvalitetssystem er tatt i bruk, og det arbeides med å få implementert bruken best mulig. Systemet inneholder oversikt over styrende dokumenter og arbeidsprosedyrer samt system for melding av avvik. Systemet ivaretar behovet for kvalitetssikring og dokumentasjon, og målet er at alle ansatte skal kunne bruke det som et

daglig arbeidsredskap. Målet er at systemet er fullt ut implementert i løpet av 2013, og mengde og type avvik vil da gå inn som en del av vår systematiske rapportering.

5.1.3.3 *Utvikling av en servicestrategi og service-erklæringer*

Serviceaspektet er viktig også i kommunal tjenesteyting, og det er viktig å ha en bevisst tilnærming til dette. Inneværende år har ledergruppa arbeidet med en overordnet servicestrategi som vil bli lagt fram til politisk forankring før årsskiftet. Ut fra denne strategien vil det bli arbeidet videre med konkrete tiltak i 2013. Det er bl.a. stort behov for å utforme nye service-erklæringer som bl.a. skal klargjøre hvilke tjenester brukerne har krav på og hvordan de kan gå fram for å få bistand på de ulike tjenesteområdene.

5.1.4 **Personal**

De ansatte er den viktigste innsatsfaktoren i kommunal tjenesteproduksjon, og lønn utgjør mer enn 70 % av driftsutgiftene.

I 2011 hadde en følgende sammensetning av ansatte:

	Kvinner	Menn	Totalt
Ansatte	761	190	951
Stillingsandel 0-25 %	44	22	66
Stillingsandel 25-50 %	50	9	59
Stillingsandel 50-75 %	163	14	177
Stillingsandel 75-100 %	504	145	649
Gjennomsnittslønn	368 000	422 000	379 000

Tabellen viser at det er stor kvinneandel på store tjenesteområder. Gjennomsnittslønnen er forskjellig for menn og kvinner bl.a. fordi det er flere menn i lederfunksjoner, mens det er relativt lik lønn for menn og kvinner innenfor utdanningskategoriene.

Medarbeidertilfredsheten i Orkdal var over landsgjennomsnittet både i 2008 og 2009, men det ble ikke gjennomført undersøkelse i 2010. I 2011 var resultatet 0,2 poeng under landsgjennomsnittet.

5.1.4.1 *Heltid- deltidspromblematikk*

For mange deltidsstillinger vurderes til å være en av de store utfordringene for kommunen som arbeidsgiver. Dette er i det alt vesentlige knyttet til pleie og omsorgstjenestene. For mange på deltid er uheldig for arbeidsplassene og for den enkelte arbeidstaker som ikke har forutsigbarhet m.h.t. egen arbeidssituasjon eller lønnsinntekt. Det er også svært uheldig fra et brukerståsted at det blir liten kontinuitet og til dels mange ansatte å forholde seg til. Imidlertid ser det ut til at en er kommet langt i en felles erkjennelse at dette først og fremst må løses gjennom at alle arbeider flere helger, og en er i dialog med arbeidstakerorganisasjonene om å finne konkrete løsninger som vi forventer skal ha positive effekter i de nærmeste årene.

5.1.4.2 *Arbeidsgiverstrategi*

Med endringer i befolkningssammensetningen tyder alt på at vi vil få store utfordringer m.h.t. rekruttering i årene framover. Kommunen må derfor bli enda mer bevisst sin rolle som arbeidsgiver og arbeide mer aktivt og strategisk med rekruttering og omdømmebygging. Arbeidsgiverstrategi for Orkdal kommune er nå utarbeidet.

5.1.4.3 Bedriftskultur

Det er viktig at ansatte føler en positiv tilhørighet til egen arbeidsplass og til kommunen som arbeidsgiver. Det arbeides med å utvikle felles arenaer for å styrke fellesskapsforståelse og stolthet over egen arbeidsplass. I tråd med ny utviklingsstrategi planlegges det faste årlige samlinger (Go'fot-seminar og julekonsert) for å ivareta dette behovet.

5.1.4.4 Sykefravær – nærværarbeid

Sykefraværet var på 8,3 % i 2009, 7,7 % i 2010 og 7,5 % i 2011.

Sykefraværet er en stor utfordring for kommunen generelt, og det har vært stort fokus på dette over flere år. Det er store variasjoner mellom enhetene, men generelt ser vi at det er størst innen pleie- og omsorgsyrkene, renhold og innen barnehage. Personalavdelinga vil fortsatt bistå enhetene i det viktige arbeidet med å redusere sykefravær, bl.a. gjennom tjenester fra Bedriftshelsetjenesten.

5.1.4.5 Lærlingordningen

Orkdal kommune har vedtatt at det skal være minimum 15 lærlinger i Orkdal. Dette er både et tiltak for nyrekruttering, og for å bidra til at ungdommen i kommunen skal kunne få gjennomført planlagt utdanning. Etter innspill fra enhetene har en startet arbeidet med å gjennomgå og kvalitetssikre dette viktige tiltaket ytterligere.

5.1.4.6 Nytt lønns- og personalsystem

Kommunens lønssystem må skiftes ut da leverandøren ikke vil videreføre det eksisterende. Arbeidet med innkjøp av nytt lønns- og personalsystem ble fullført våren 2012. Kjøring av lønn i det nye lønns- og personalsystem skal etter planen skje fra 1.1.2013. Innføringen av et nytt system skaper nye muligheter og krever en tilpasning av arbeidsprosedyrer. Dette er et stort utviklingsarbeid for personalavdelinga de nærmeste årene. Dette vil være viktig for å utnytte potensialet til effektivisering og kvalitetssikring. Det er satt av 2,5 mill. kroner i 2012 til nytt lønns- og personalsystem, finansiert med bruk av overskuddsfond. Det er lagt inn 3 mill kroner i 2013 for fullfinansiering av prosjektet. Kommunen vil også ha et stort behov for en rekrutteringsmodul. En rekrutteringsmodul vil være ønskelig å ha på plass innen 2014, men det er ikke finansiert.

5.1.4.7 Kompetanseutvikling

Kompetansekravene øker på alle områder, og det er viktig å utnytte all tilgjengelig kompetanse i organisasjonen. Staben vil på sin side sørge for at det utvikles et fast kursopplegg med hensyn til administrative oppgaver knyttet til områder som personalforvaltning, økonomirutiner, IKT og saksbehandling. Det skal også innføres en fast ordning med kommunal grunnopplæring for nytilsatte ledere og medarbeidere. Både når det gjelder grunnopplæring og opplæring av nye ledere, er personalavdelingen i gang med 1. års gjennomføring av programmet.

5.1.4.8 Lederutviklingsprogram

I en kommune er det mange som opptrer som leder på vegne av arbeidsgiver. Det er nødvendig å sette av tid og ressurser for at ledergruppen skal lykkes i å utøve god ledelse på hver arbeidsplass og samlet. I 2011 ble det arbeidet med et lederutviklingsprogram som fokuserte særlig på utviklingsledelse og hver enkelt leders betydning. Programmet ble videreført med særlig fokus på realisering av utviklingsstrategien og på betydningen av vekst og utvikling for hver enkelt. I løpet av 2013 er det også viktig å utvide dette tiltaket til mellomledernivået.

5.1.5 Informasjon og kommunikasjon

5.1.5.1 Innbyggerdialog

Det er behov for ytterligere satsing i vår dialog med innbyggerne. Pilotprosjektet «Mitt Orkdal» har bekreftet at elektronisk kommunikasjon med innbyggerne virker. Vi ser for oss at vi i framtiden både kan ha nye «kampanjer» og knytte planer og dokumenter som er til høring opp i mot «Mitt Orkdal». Det er viktig å la innbyggeren få velge om alle eller bare Orkdal kommune som mottaker skal få se hva som blir sendt inn.

5.1.5.2 Hjemmeside

Hjemmesiden må videreutvikles for å bli en bedre samhandlingsflate mot innbyggerne, bedrifter og politikere. Nye nettbaserte tjenester kobles om mulig direkte til fagsystemene og til arkivsystemet. Hvis opplysningene er lukket, vil det kreve personidentifisering og må da ligge bak hjemmesiden i det vi kaller et ekstranett. Identifisering gjøres ved at vi tar i bruk MinID. En slik løsning vil gjøre det mulig for innbyggerne og andre å få gjenbrukt opplysninger som allerede er registrert i kommunens systemer, - å få innsyn i egne byggesaker, få enkle søknader behandlet, med mer.

5.1.5.3 Depot for papirbaserte arkiver

Orkdal kommune er en av eierkommunene i interkommunalt arkiv Trøndelag (IKA Trøndelag). IKA Trøndelag finansieres i hovedsak av årlig tilskudd fra eierne. Både grunnbeløpet og eiertilskuddet for øvrig differensieres i henhold til innbyggere i kommunen. Det ble ikke avsatt midler til årlig kostnad for deponert arkiv i forbindelse med avlevering av arkiv til depot i 2012. Neste avlevering er planlagt i 2016, forarbeidet vil starte i 2015.

Økonomiske konsekvenser for tiltak i hele 1000 kr	2013	2014	2015	2016
Leie av hyllemeter i arkivdepot hos IKA-Trøndelag	102'	102'	102'	105'

5.1.5.4 SMS varsling

Vi har så vidt kommet i gang med SMS varsling, og erfaringene er gode. SMS varsling bidrar til å heve servicenivået og redusere eventuelle ulemper. Ved større kriser er det svært viktig å få sendt ut informasjon for å begrense skadeomfanget og øke sikkerheten. Vi har ikke et felles SMS varslingssystem. Hurtig varsling får vi først til når varslingssystemet er knyttet opp mot våre fagsystemer (skole, barnehage, eiendom, områdekart osv.) der oppdatert adresse og telefoninformasjon er lagret.

5.1.6 IKT

Rådmannens IT-avdeling har det daglige ansvaret for at IKT-systemene kan fungere i en gjennomtenkt helhet. I smått og stort drifter IT-avdelinga 20 kjernesystem¹ og 38 fagsystem².

5.1.6.1 IKT-vakt

Forventninger om Døgnåpen forvaltning og e-meldinger i Samhandlingsreformen er pådrivere for IKT-vakt (24 timer om dagen 7 dager i uken – hele året). Vaktordning kan gjennomføres etter mal fra teknisk vakt - med ukevakter for dagens ansatte i IT-avdelinga.

5.1.6.2 Nasjonal eID

I tråd med nasjonale føringer må også Orkdal kommune legge til rette en teknologisk løsning for personidentifisering av innbyggere. Løsningen skal sikre at personene som spør om innsyn

¹ Med kjernesystem menes grunnleggende system som brannmur, e-post, databaser, virussjekk, med mer.

² Med fagsystem menes tjenestespesifikt system, for eksempel Gerica, Matrikkel, ePhorte, Agresso, osv.

i sine saker, er personen han/hun gir seg ut for å være. Vi vil følge Direktoratet for forvaltning og IKT sine retningslinjer og valg av nasjonal eID.

5.1.6.3 Datanettverk

En forutsetning for elektronisk kommunikasjon er et fungerende datanettverk med tilstrekkelig kapasitet. Orkdal kommune sitt nettverk har vokst fra et enkelt lite nettverk på rådhuset, til å bli stort og komplekst med 36 forskjellige lokasjoner og behov. Stadige utvidelser av nettverket og økningen i antallet trådløse aksesspunkt og bærbar maskiner har ført til behov for oppgradering med større fokus på standardisering av utstyret og oppdeling av nettverket i flere nett (admin-nett, gjestenett, elevnett, kunde/politiker-nett). I tillegg øker behovet for driftsstyring og kontroll på sambandet mellom lokasjonene.

Orkdal kommune leier i dag fibersamband fra bredbåndsselskapet Loqal.no. En foreløpig gjennomgang av mulighetene, viser at vi kan redusere abonnementskostnadene mot Loqal.no med opptil 500 000 kroner per år hvis vi legger om til å bruke Tekniske tjenester sine fiberkabler der slike finnes. Den største gevinsten ved en slik omlegging ligger i økt kapasitet og dermed bedre brukeropplevelser. Omleggingen krever at vi investerer i noe graving, kabel, og i tilkoblingsutstyr på hver enhet. Vi ser for oss en omleggingsperiode på tre år. Investeringskostnadene er grovt beregnet til 1,35 mill kr totalt - kr 450 000 per år i 3 år. Fibersamband til SiO-enhet på sykehuset og Voksenopplæringa på Follo er planlagt gjennomført når lokalene skal tas i bruk. Disse to vil være pilotprosjekter der vi får erfaring på om vi skal gå videre med omleggingen. Pilotprosjektet kan gjennomføres innenfor driftsbudsjettet. IT-avdelinga får ansvaret for den daglige drifta og ser det som en gevinst å bli uavhengig av ekstern leverandør.

5.1.7 Økonomi

Orkdal kommune har hatt samme leverandør på lønssystem i mange år. Dette systemet utfases og legges ned fra og med 2014. Orkdal har derfor hatt ute anbud om nytt lønns- og personalsystem i 2012, og i høst er arbeidet med implementeringen av det nye systemet startet. Første fase av implementering vil være ferdig med utbetaling av lønn på det nye systemet i januar 2013. I løpet av 2013 vil flere moduler bli tatt i bruk. Lønns- og personalsystemet som er valgt, Agresso, er tett integrert med dagens økonomisystem. Leverandøren har kommet med en større oppgradering av hele systemet. Denne oppgraderingen bedrer spesielt arbeidsflyt og gir større mulighet for å få på plass effektive elektroniske løsninger for både lønn og økonomi. Tas denne oppgraderingen før en har implementert alle modulene i lønn og personalsystemet unngår en unødig bruk av eksterne konsulenter. Det foreslås dermed å integrere denne oppdateringen i prosjektet med nytt lønn og personalsystem. Dette krever en ytterligere investering på 3 mill. kr. Av dette kan 1,5 mill. kr finansieres av IT-fond og overskuddsfond.

5.1.8 Utviklingsmål drifts- og utviklingstab 2013 – 2016

Utviklingsmål	2013	2014	2015	2016
Organisasjonsutvikling				
Introduksjon av Lean-metodikk i alle enhetene	x			
Implementere LEAN som fast arbeidsmetodikk	x	x	x	x
Utdanning av min. en Lean-veileder ved alle enheter	x			
Gevinstrealisering dokumenteres ved nye IKT – system	x			
Implementering av kvalitetssystem	x			
Utvikling og oppdatering av service-erklæringer	x			
Personal				

Utviklingsmål	2013	2014	2015	2016
Videreutvikle lærlingeordningen	x			
Utvikle arbeidsprosedyrer for nytt lønns- og personalsystem	x	x	x	
Videreføre lederutvikling og inkludere mellomledernivået	x			
Informasjon og kommunikasjon				
Avlevering til arkivdepot				x
Utvikle SMS-varsling til brukere integrert med fagsystem	x			
Videreføre Mitt Orkdal som verktøy for innbyggerdialog	x			
IKT				
Utvikle hjemmesida/ekstranett med personidentifisering	x	x		
Oppgradere datanettverket med omlegging av fibersamband og flere trådløse nett ut til lokasjonene; passordbelagt gjestenett, politikernet uten pålogging, elevnett, osv.	x	x	x	
Utvikle intranettet for bedre informasjonsflyt mellom systemene	x	x		
Etablering av datarom2 for sikring og beredskap		x	x	x
Økonomi				
Ny versjon økonomisystem	x			
eHandel	x	x		

5.1.9 Resultatmål

Resultatmål	Mål	
	2013	2016
Tilgjengelig datanettverk – oppetid i normal kontortid	98 %	100 %
Kvalitet på nett – Difis bedømmelse – antall stjerner (6 er best)	3	5
Antall anrop som besvares i sentralbord	95 %	97 %
Bedre brukertilfredshet	4,7	4,8
Andel regninger som betales rettidig	90 %	91 %
Ansattes trivsel	4,6	4,7
Antall som «liker» Facebooksiden	1 000	4 000

5.1.10 Økonomiske tiltak Rådmannens drifts- og utviklingstab

5.1.10.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2013-2016

Tiltak	2013	2014	2015	2016
E-faktura og e-handel (overskuddsfond)	570 000			
Generelt innsparingskrav	-157 000	-157 000	-157 000	-157 000
Lønns- og personalsystem	3 000 000			

5.1.11 Næring og samfunn

5.1.11.1 Næring

Orkdal er en stor og viktig næringskommune med både industri, handel og service, transport, havn, primærnæringer, reiseliv og mange offentlige bedrifter.

Industrien har det siste året opplevd stor vekst i eksisterende bedrifter, spesielt i olje- og gassrelatert næring. Også handel og service har stor vekst, og ikke minst ser vi at bruken av havna vår har økt kraftig. Industrien har vært og er en viktig bærebjelke i utvikling og vekst i Orkdalssamfunnet.

Det må arbeides aktivt for at denne veksten fortsetter både i eksisterende bedrifter og gjennom etablering av nye. Orkdal er fortsatt meget konkurransedyktig som etableringssted, og vi har fortsatt ikke eiendomsskatt i kommunen.

For at næringslivet skal vokse, må det også sikres at Orkdal kommune videreutvikler seg som bo- og levekommune. Næringsutvikling må derfor integreres i hele samfunnsplanleggingen, og dette helhetsperspektivet vil ha et sterkt fokus i handlingsplanperioden gjennom økt innsats på utvikling og nytenking i tråd med kommuneplanen og Orkdal 2040.

5.1.11.2 FoU-samarbeid og næringshage

Gjennom deltakelse i Trondheimsregionen er det knyttet gode nettverk i FoU miljøene i Trondheim. Disse forbindelsene vil vi kunne trekke videre på i arbeid med rammevilkår, både for næringslivet og samfunnsutviklingen for øvrig. Et interessant område i så måte er å øke bruken av moderne velferdsteknologi, mer miljøvennlige løsninger og innovative prosesser. Det er nå etablert næringshage i Orkdalsregionen etter SIVA modell. Dette var viktig for å få mulighet til å skape et etablerings- og kompetansemiljø som skal bidra til vekst og etableringer i regionen vår. Denne muligheten må utnyttes maksimalt slik at både kommunen og andre deltakere i programmet sikres så gode resultater av arbeidet som mulig.

5.1.11.3 Eierskapsstrategier

Kommunen har eierinteresser i flere ulike selskap. For å bidra til at kommunen kan utøve et aktivt eierskap, er det utviklet eierskapsstrategier som beskriver eiernes strategier for eierskapet i de ulike selskapene. Det er behov for å oppdatere kunnskapen om de ulike selskapene, og å vurdere strategi i forhold til eierskapet kontinuerlig.

5.1.11.4 Markedsføring/omdømmebygging

De siste par år har vi sett at boligbyggingen i Orkdal har vært lavere enn for eksempel i nabokommunen Skaun. Også veksten i folketall og i etablering av nye virksomheter har vært noe lavere.

Noe av dette kan forklares med naturlige svingninger, men det er også behov for å markedsføre kommunen som bo og etableringssted. bl.a. i tilknytning til arbeidet med sentrumsutvikling.

5.1.11.5 Eiendomsutvikling – bolig og næring

Næringsutvikling betinger at det sikres gode næringsarealer, både gjennom foretting av Eksisterende områder og med å tilrettelegge nye arealer. Klargjorte industriarealer har vært et betydelig fortrinn for oss som næringskommune.

Arbeidet med å lage en oversikt over bruken av næringsareal på Grønøra viser at utnyttelsen av området er god.

Vi opplever nå økt etterspørsel fra industrien, og det vil bli særdeles viktig at vi er i stand til å møte denne utfordringen med nok areal. Dersom Orkdal får en enda større andel av havnevirksomheten i Midt-Norge, vil allerede eksisterende næringsareal bli satt under press, og vi vil ha enda mindre areal for industriutvikling. Dette må vi i samarbeid med fylkesmannen og andre jobbe for å kompensere, slik at utviklingen ikke stopper opp.

Vi har sett at boligbyggingen i Orkdal de siste par år har vært lavere enn det vi har sett i Trondheimsregionen for øvrig.

Det blir en sentral oppgave i handlingsplanperioden å sørge for at vi kommer i gang med fortettingsarbeidet på Orkanger, og at det lages relevante boligtilbud i hele kommunen. En samlet og helhetlig boligpolitikk som er tilpasset markedets ønsker og behov, vil kunne bidra til at vi løser mange av de utfordringer vi har knyttet til utvikling og vekst. I den sammenheng er det også viktig at vi tar hensyn til elementene i Orkdal 2040, og at vi legger vekt på folkehelse, miljø og gode bo- og levekår for alle generasjoner og i alle livssituasjoner.

5.1.11.6 Landbruks- og naturbasert næringsutvikling

Det er viktig å stimulere til at sysselsettingen i landbruket kan øke bl.a. ved satsing på nye utviklingsområder. Også her er det grunn til å tro at fjernvarme representerer nye muligheter og nye satsingsområder. Dette må drøftes med eiendomsutviklere og Orkla Landbruk for å finne aktører og tiltak.

Det er muligheter for å videreutvikle reiseliv og landbruk, der kulturlandskapet i større grad blir tatt i bruk. Her er jakt og fiske, «Inn på tunet», rekreasjonsaktiviteter sentrale områder. Songlia representerer i så måte ei stor utfordring som det må arbeides videre med i samarbeid med bl.a. Snillfjord og Agdenes. Forhåpentligvis kan en finne løsninger slik at Songlia kan bli et aktivum for regionen.

En fortsatt styrking av landbrukssenteret Midt og landbruksrelaterte virksomheter bør ha en sentral plass i en eventuell ny næringsplan for Orkdalsregionen.

5.1.11.7 Kulturbasert næringsliv

Det er interessant å utvide næringsbegrepet slik at kultur som næring kan få en sterkere posisjon i vår kommune. Orkdal kommune har lange tradisjoner for industrikultur som bl.a. synliggjøres ved Orkla Industrimuseum, Thamshamnbanen, Bårdshaug Herregård, Strandheim og i Songlia. Videre presenteres bondekultur og lokalsamfunn for øvrig ved bl. a bygdemuseet på Oppstuggu Berbu. Der har sanitetskvinnene også en flott utstilling fra sin virksomhet med bl.a. etablering av OSS.

Samarbeidet med Orkla Industrimuseum kan videreutvikles, og det vil være interessant å se det kulturhistoriske Orkdal i en sammenheng når det skal stimuleres til næringsvirksomhet innenfor dette området.

Det er en utfordring å ta i bruk de mulighetene som her ligger for kulturbasert næring. Mange tilreisende lar seg inspirere og begeistre av vår historie så her ligger det muligheter.

5.1.11.8 Reiseliv

Orkdal har et potensial til å bli en attraktiv reiselivskommune. Vi har i dag ikke mange reiselivsbedrifter, men vi har mange tilbud som bør være spennende å bruke for de som kommer hit.

Det er naturlig å nevne natur med Orkla i spissen, men det er også interessant å nevne det som er omtalt i kapitelet om kulturbasert næring.

Vi bør i denne sammenheng vurdere et tettere samarbeid med Trøndelag Reiseliv, og vi kan sammen med næringslivet lage gode presentasjoner av de mulighetene som finnes i kommunen.

5.1.12 Samfunnsutvikling

5.1.12.1 Fjernvarme

Kommunen ervervet gjennom Orkdal Energi AS alle aksjene i OFAS for å sikre videreutvikling av fjernvarme i tråd med intensjonene i Orkdal 2040.

I forbindelse med fortetting av Orkanger med prosjekt på Rømme, utbygging av kjøpesentra, utbygging og utvikling av idrettsanlegg, nye gang og sykkelveier m.m., er bruk av fjernvarme et sentralt tema.

Videre utvikling av fjernvarmeanlegg er likevel avhengig av at det kan inngås bærekraftig avtale med leverandør av fjernvarmen. Dette må være en forpliktende premis for at vi skal kunne ha nødvendig forutsigbarhet i arbeidet.

Kommunen bør fortsatt samarbeide med OFAS for videre utbygging innenfor konsesjonsområdet og skape gode løsninger med fjernvarme både i tradisjonell anvendelse, men også som innovasjonsfaktor i utviklingsprosjekter.

5.1.12.2 Kollektivtrafikk

Orkdal 2040 hadde bl.a. fokus på mulighetene for utbygging av kollektivtrafikken i kommunen. Den siste tida er det en styrking av kollektivtilbudet mellom Orkdal og Trondheim/Stjørdal, og prisreduksjoner har også gjort det mer attraktivt å reise kollektivt. Etter en utredning ser en positivt på mulighetene for å etablere lokale bussruter internt i Kommunen, som også må sees i sammenheng med videre bussforbindelse. Samarbeidet med AtB om dette spørsmålet vil bli videreført.

Utviklingsmål	2013	2014	2015	2016
Regional næringsplan i Orkdalsregionen	x	x		
Forsterke og integrere samarbeidet med FoU miljøene	x	x	x	
Rullering av eierskapsstrategiene	x		x	
Utvikle næringsareal	x	x	x	
Ungt Entreprenørskap i Orkdal	x	x	x	
Videreutvikling fjernvarme	x	x	x	
Gang og sykkelveier	x	x	x	
Eiendomsutvikling – bolig og næring	x	x	x	x
Utbygging av Rømme	x	x	x	x
Videreutvikling av industri	x	x	x	x
Utvikling grøntstruktur	x	x	x	x
Økt bruk av velferdsteknologi	x	x	x	x
Oppgradering av bygninger-passiv hus	x	x	x	x
Markedsføring knyttet til den nye kommuneplanen	x	x	x	x
Internbusstilbud	x	x		
Kultur og naturbasert næringsutvikling	x	x	x	x

5.1.13 Interkommunalt samarbeid

5.1.13.1 Trondheimsregionen

Orkdal kommune er aktiv i Trondheimsregionen samarbeidet. Både når det gjelder Interkommunale arealplan (IKAP) og Strategisk næringsplan (SNP) deltar vi aktivt, og vi har uten tvil stor glede av å delta i disse nettverkene.

Det er viktig at vi som en av regionkommunene omkring storbyen Trondheim bidrar til å løfte vår region i konkurranse med de andre storbyregionene i landet.

Det er også viktig at vi i enda større grad kan nyttiggjøre oss de viktige FoU miljøene i Trondheim, når vi skal arbeide for samfunns- og næringsutvikling i kommunen vår.

5.1.13.2 Orkdalsregionen

Som regionsenter for Orkdalsregionen er det naturlig at mange utviklingsprosesser blir vurdert i et regionalt perspektiv. Vi har i så måte et ansvar for å se regionen i en sammenheng, men det er samtidig viktig å avklare roller med de andre kommunene i regionen.

Orkdal kommune har hatt og har en sentral rolle i arbeidet med strategisk næringsplan i Trondheimsregionen. Denne deltakelsen evalueres kontinuerlig, og vi mener så langt å ha svært god nytte av dette arbeidet.

Det vil likevel være naturlig å styrke samarbeidet med det regionale utviklingsarbeidet i regi av fylkeskommunen, og dersom det er av interesse for de øvrige kommunene, er det naturlig at Orkdal inntar en aktiv roll i utvikling av strategisk næringsplan for Orkdalsregionen. Dersom dette er ønsket av samarbeidskommunene. I tilfelle må denne avstemmes mot det arbeidet vi allerede deltar i Trondheimsregionen.

Når det gjelder tjenestesamarbeid, viser utredningsarbeidet så langt at med så mange kommuner involvert blir det en betydelig ressursbruk og også tunge beslutningsprosesser. Det er derfor behov for en prinsipiell avklaring før en går inn på nye områder.

5.2 Plan og forvaltning

Under plan og forvaltning ligger:

- Budsjett for politiske utvalg, revisjon og kontrollutvalg, støtte til kirken og andre religiøse formål
- Diverse forvaltningsoppgaver, som plansak, byggesak, oppmåling og miljø

5.2.1 Status

Oversikt over årsverk, ansatte og sykefravær i Plan og forvaltning i 2011:

Årsverk	10
Antall ansatte	10
Sykefravær	1,2

Nesten all virksomhet innen plan og forvaltning er knyttet til forvaltning av lov og regelverk og med hovedvekt på plan- og bygningslov, forurensingslov og alkoholloven, men en lang rekke lover kommer inn i bildet ved enkelte anledninger.

5.2.1.1 Saksbehandlingstid

Saksbehandlingstiden for både byggesaker og planer har gått ned det siste året – og det samme med tiden for gjennomføring av kartforretninger. Plan og bygningsloven har en lang rekke frister for ulike typer saksbehandling. Når det gjelder byggesaker har søker i noen saker krav på redusert gebyr hvis fristene ikke overholdes. Ingen har fått redusert gebyr det siste året og fristene overholdes i nesten alle saker, men det er fortsatt ønskelig å bedre effektiviteten i saksbehandlingen og dialogen med søkerne. Mange byggesaker er ufullstendige og det må etterspørres tilleggsdokumentasjon. Dette tar tid både for søker og for kommunen og en effektiv kommunikasjon er viktig for når sluttbehandlingen kan gjennomføres

5.2.1.2 Byggesaker

Statens Byggtekniske etat har utviklet et elektronisk søkesystem for byggesaker – Byggsøk- og en økt bruk av dette systemet kan bedre kvaliteten på søknadene som kommer inn. Redusert gebyr for denne type er nå mulig, men ingen saker har fått redusert gebyr på grunn av sakene ikke er tilstrekkelig komplett ved innsending.

Byggesak er delvis sesongbestemt, med flest søknader på vår og sommer. I denne perioden er det også klart flest henvendelser fra folk som treger informasjon til sine søknader. I denne perioden er bemanningen knapp, men så langt har kapasiteten vært tilfredsstillende. De siste årene har det i tillegg kommet en lang rekke søknader om utslippstillatelse som følge av prosjektet som følger opp spredt avløp, men antallet saker om utslippssøknader har gått ned

den siste tiden. Ved avklaring rundt avløpsmulighetene på Søvasskjølen forventes det en ny økning i antall saker.

Brukerundersøkelse i forhold til byggesak i 2011 viste tilnærmet samme nivå som tidligere og erfaringene viser at svarene ved brukerundersøkelsen er svært påvirket av om søker har fått godkjent sin søknad eller ikke.

5.2.1.3 Plan

Overordnet kommuneplanlegging vil fortsatt være en kommunal oppgave og både utarbeiding av enkelte reguleringsplaner og behandling av private planforslag, vil være svært viktige oppgaver i utviklingen av Orkdal framover. Medvirkning og informasjon om pågående planoppgaver er en stor utfordring. Plan- og bygningsloven krever at kommunene skal ha et digitalt planregister som skal være tilgjengelig for innbyggerne. Dette er etablert, men kjennskapen til registret og bruken av denne informasjonen er fortsatt for dårlig og her er det muligheter for å utvikle og bedre tilbudet. Dette må sees i sammenheng med kommunens karttjenester og saksbehandlingssystem. Vi samarbeider nå med Meldal kommune om en felles karttjeneste – Orklakart. Innholdet i tjenesten er ulik i de to kommunene, men system og drift er felles.

I henhold til vedtatt planstrategi skal både kommuneplanens samfunnsdel og arealdel revideres. Arbeidet er startet, men det meste av prosessen kommer i 2013. Det er nå krav om at kommunens generelle ROS-analyse (Risiko Og Sårbarhet) blir revidert som en del av kommuneplanens samfunnsdel. Her vil det være naturlig å kjøpe en del tjenester fra firma som driver med slike analyser.

I arealdelen skal alle nye utbyggingsområder vurderes i forhold til risiko og sårbarhet og da særlig med tanke på ras og flom. Det er et stadig økende fokus på kvikkleire og selv om vi ikke har registrert mange kvikkleireområder i Orkdal, så er dette et viktig utredningsområde. Vi har mange påvisninger av kvikkleire i enkeltsaker, men det er ikke påvist mange områder som er registrert i den nasjonale basen. I forbindelse med revisjonen av arealdelen er det ønskelig å få avklart omfang og utstrekning av flere kvikkleireregistreringer på Orkanger slik at det blir tatt tilstrekkelig hensyn ved nye utbygginger.

5.2.1.4 Politiske møter

Plan og forvaltning bidrar i stor grad til støttetjenester for politiske utvalg og ivaretar møtesekretærfunksjonen i flere utvalg. Produksjon, utsending og utlegging på hjemmesiden av saklister og møteprotokoller er viktige oppgaver både for det politiske arbeidet og for informasjon til innbyggerne. Overgang til digitale saksdokumenter har blitt en klar forbedring både for administrasjonen og politikerne.

5.2.1.5 Miljø

Orkdal kommune skal ha fokus på miljø i all aktivitet.

Av tiltak som er i gang kan nevnes:

- Alle enheter er miljøsertifisert – flere er nå resertifisert for tredje gang
- Det arbeides aktivt for å redusere energiforbruk per m² i kommunale bygg
- Det legges til rette for bruk av elbil i kommunen, ved at det er etablert 24 ladepunkter og det er kjøpt inn flere elbiler

5.2.2 Utviklingsområder med utviklingsmål

5.2.2.1 Døgnåpen forvaltning

For plan- og forvaltning er de største utfordringene i tillegg til effektiv saksbehandling, knyttet til døgnåpen forvaltning og informasjon og dialog med brukerne. Det er fortsatt mye å gå på når det gjelder kommunens hjemmeside og utnytte de mulighetene som ligger i

kombinasjonen av det digitale sak- og arkivsystemet og kartsystemet. GIS-informasjon (geografisk informasjonssystem) kan utnyttes langt bedre enn i dag, men det krever tilrettelegging og programvare

5.2.2.2 Effektivisere arbeidet med å gjøre planinformasjon tilgjengelig for private og andre offentlige etater

Ved utarbeiding av arealplaner er det flere milepæler og høringsrunder. I disse arbeidsprosessene er det mange offentlige dokument som skal være tilgjengelig for private og andre offentlige etater. Plankartene kan nå publiseres i internettklientene WebInnsyn og 3D Innsyn, men dokument for planer under arbeid har vi manuelle arbeidsprosesser for å publisere. Internettklienten PlanInnsyn med digital plandialog tilgjengeliggjør offentlige dokument på internett sammen med plankartet

5.2.2.3 Ajourføring av kart

De siste årene er det avsatt midler til et fond med tanke på denne kartleggingen og kommunens kostnader vil kunne dekkes ved bruk av fondet. Ajourføringen starter i 2013, men kommunens andel av kostnadene vil neppe komme til utbetaling før i 2014

5.2.2.4 Skanning av tidligere arkiv

Digitalt eiendomsarkiv – kommunens saks- og arkivsystem har siden juni 2006 vært elektronisk fullt ut. Tidligere arkiv er papirbasert og krever at arkivmaterialet hentes fram manuelt når tidligere tiltak på en eiendom må vurderes i en sak. Med tanke på effektivitet og sikkerhet av arkivmaterialet ville en skanning av eksisterende arkiv vært til stor hjelp. Interkommunalt samarbeid har vært mye drøftet i det siste og samarbeid på tvers av kommunegrensen forutsetter at arkivmaterialet er tilgjengelig digitalt.

5.2.2.5 Oppmålingsforretning

Innføring av ny matrikkellov har medført omfattende krav til dokumentasjon av alle arbeidsoppgaver knyttet til oppretting av nye matrikkelenheter. Dette kan ivaretas og forenkles ved kjøp av et nytt dataprogram – Gisline oppmålingsforretning – som er et tillegg til de kart og oppmålingsprogrammene vi har i dag.

5.2.2.6 Miljø og friluftsliv

Plan og forvaltning ivaretar i tillegg noen miljøoppgaver – vilt og fiskeforvaltning er i hovedsak overført til Orkla landbruk, men avtaler som sikrer drift av en rekke friområder forvaltes av plan og forvaltning. Mange av disse avtalene har gått uendret i mange år og det er behov for å se på om disse er tilpasset dagens behov for å gi innbyggerne et best mulig tilbud. Det er også etablert et friområde på Geitanesset og det er inngått avtale med grunneier. Det er behov for å se på om omfanget av tilrettelegging bør økes og etablere bedre toalettforhold. Arbeidet i vannområde Orkla er nå startet og bør videreføres.

Det er nå utarbeidet reguleringsplan for turstien mellom Bårdshaug bru og Forve bru. Handikapforbundet har vært aktiv i denne saken og ønsker å delta i utbyggingen, men skal turvegen etableres vil dette kreve kommunale bevilgninger til utbyggingen.

5.2.3 Resultatmål

Resultatmål	Mål	
	2013	2016
Brukerundersøkelse byggesak	4,7	4,7
Andel saker behandlet innen frist	95 %	96 %
Andel klagesaker plan- og bygning, omgjort eller opphevet av fylkesmannen	1 %	1 %

5.2.4 Økonomiske tiltak Plan og forvaltning

5.2.4.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplan 2013-2016

Tiltak	2013	2014	2015	2016
Kartlegging – Fondsfinansiert	400 000			
Generelt innsparingskrav	-47 000	-47 000	-47 000	-47 000
Generell ROS-analyse og Geoteknisk utredning	500 000			
Ny sand gammelosen	90 000			
Økt tilskudd Orkla fellesforvaltning	20 000	20 000	20 000	20 000

5.2.4.2 Upprioriterte tiltak

Tiltak	2013	2014	2015	2016
Plandialog	100 000	10 000	10 000	10 000
Scanning av arkiv	1 000 000			
Friluftsområder	50 000	50 000	50 000	50 000

5.3 Grunnskole og SFO

Grunnskolen i Orkdal drives i henhold til Opplæringsloven og Læreplanverket for grunnskolen og skal oppfylle retten til grunnskoleopplæring for alle barn mellom 6 – 15 år som er bosatt i kommunen. Det er skolefritidsordning ved alle skolene med barnetrinn. Elever som ikke har, eller ikke kan få tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringa, har rett til spesialundervisning.

Elevene har rett til å gå på den skolen som ligger nærmest eller ved den skole i nærmiljøet som de sokner til. Kommunen kan gi forskrift om hvilken skole de ulike områdene i kommunen sokner til.

Skolestrukturen i Orkdal kommune

Skole	Trinn	Antall elever B-trinn	Antall elever U-trinn	Totalt
Evjen skole	1-7	132		132
Gjølme skole	1-7	121		121
Grøtte skole	1-10	317	112	429
Orkanger barneskole	1-7	308		308
Orkanger ungdomsskole	8-10		238	238
Årlivoll skole	1-10	133	69	202

5.3.1 Status

5.3.1.1 Kvalitet

Orkdal kommune har høye ambisjoner når det gjelder kvaliteten på grunnskoleopplæringa. Resultater fra elevundersøkelsen viser at elevene i Orkdal trives godt i skolen, har høy motivasjon og har høy trivsel med lærerne.

Foreldreundersøkelsen viser at foreldrene i Orkdal er godt fornøyd med grunnskoleopplæringa for elevene.

Når det gjelder spørsmål om mobbing, så viser resultatene at andelen elever på 10. trinn som blir mobbet ikke er endret i betydelig grad, men tendensene er positive. Når det gjelder digital mobbing, viser resultatene på 10. trinn at 10,9 % av elevene har opplevd digital mobbing en eller flere ganger i uken.

Nasjonale prøver i leseferdighet viser at et høyt antall elever på 5. trinn, 31,1 % skårer på det laveste mestringsnivået. Resultatene fra 2012 viser en liten framgang fra året før.

Andelen elever med spesialundervisning har økt de siste årene både nasjonalt og i Orkdal. Dette har forskjellige årsaker og kan begrense skolens muligheter til å legge til rette for tilpasset opplæring innenfor ordinær undervisning.

Frafallet fra videregående opplæring er stort. Ingen bedring de siste årene til tross for at det er satt inn flere tiltak.

Det er store forskjeller mellom gutter og jenter, både når det gjelder frafall fra videregående opplæring, spesialundervisning og leseferdigheter.

5.3.1.2 Kostnadsnivå / KOSTRA

Orkdal kommune ligger høyere enn de vi sammenligner oss med når det gjelder utgifter til grunnskole, inklusive skolelokaler og skyss. For grunnskoleundervisning per elev ligger Orkdal godt over sammenligningskommunene og snittet for Sør-Trøndelag og Landet. Driftsutgiftene til skolelokaler har i de siste årene vært stabile i Orkdal, og er på nivå med snittet i Landet. Sykefraværet i grunnskole var i 2011 på 4,8 %. Til sammenligning var det på 5,9 % i 2010. Etter tredje kvartal 2012 ligger sykefraværet på 6,5 %.

5.3.2 Utviklingsområder med utviklingsmål

5.3.2.1 Stortingsmelding 31 Kvalitet i skolen, har fastsatt nasjonale mål for faglig kvalitet:

- Alle elever som går ut av grunnskolen skal mestre grunnleggende ferdigheter
- Alle elever og lærlinger som er i stand til det skal gjennomføre videregående opplæring
- Alle elever og lærlinger skal inkluderes og oppleve mestring

5.3.2.2 Pedagogisk plattform for Orkdalsskolen

I skolebruksplanen står det at grunnskolen i Orkdal skal:

- gi alle elever like muligheter til å utvikle sine evner og talenter individuelt og i samarbeid med andre
- stimulere elevenes lærelyst, utholdenhet og nysgjerrighet
- stimulere elevene til å utvikle egne læringsstrategier og evne til kritisk tenkning
- stimulere elevene i deres personlige utvikling og identitet, i det å utvikle etisk, sosial og kulturell kompetanse og evne til demokratiforståelse og demokratisk deltakelse
- legge til rette for elevmedvirkning og for at elevene kan foreta bevisste verdivalg og valg av utdanning og fremtidig arbeid
- fremme tilpasset opplæring og varierte arbeidsmåter
- stimulere, bruke og videreutvikle den enkelte lærers kompetanse
- bidra til at lærere fremstår som tydelige ledere og som forbilder for barn og unge
- sikre at det fysiske og psykososiale arbeids- og læringsmiljøet fremmer helse, trivsel og læring
- legge til rette for samarbeid med heimen og sikre foreldrenes medansvar i skolen
- legge til rette for at lokalsamfunnet blir involvert i opplæringen på en meningsfylt måte

5.3.2.3 Skolen som lærende organisasjon

Forskning viser at elevene lærer mer og har det bedre på skoler som har et godt læringsmiljø og har utviklet en lærende organisasjon. Alle skolene i Orkdal har i 2012 gjennomført en

ståsteds- og organisasjonsanalyse, og fått oppfølging gjennom Nasjonalt veilederkorps. Kunnskap og erfaringer fra denne prosessen legger grunnlag for videre utviklingsarbeid i Orkdalsskolen.

Det etableres både kultur for og strukturer for gjensidig læring på den enkelte skole gjennom lærergrupper, i det faglige nettverket mellom rektorer og kompetansenettverk mellom skoler. Bruk av LP – modellen vil også bidra til å utvikle kollektiv og endringsorientert kultur i den enkelte skole.

5.3.2.4 Tilpasset opplæring

Gjennom tilpasset opplæring skal elevene daglig oppleve mestring, erfare at de lykkes og at de opplever framgang. Lærestoff, organisering og arbeidsmåter må tilpasses elevene sine forutsetninger.

Dagens system for spesialundervisning gjør det vanskelig å fange opp elever som trenger noe mer - eller noe annet - enn det som tilbys innenfor de ordinære rammene uten at dette blir definert som spesialundervisning. Det må være mulig for skolene å organisere opplæringen mer fleksibelt innenfor rammen av ordinær undervisning. Den omtalte rapporten fremhever at økningen i spesialundervisning innebærer at ressurser overføres fra klassefelleskapet til enkeltindivider.

Det er et mål å redusere andel elever som får enkeltvedtak om spesialundervisning. Derfor settes det i verk et prosjekt der en vurderer dagens praksis i Orkdal og setter inn tiltak i form av skolering av ansatte både i PP-tjeneste, barnehage og skole.

Alle skoler skal ha lærere som kan gjennomføre ulike kartlegginger slik at de selv får et grunnlag for å legge til rette opplæringen uten at eleven nødvendigvis blir henvist til PP-tjenesten.

PP-tjenesten er lovpålagt å hjelpe skolene med kompetanseheving på området. Derfor settes det i gang spes.ped.kafe i regi av PPT-tjenesten for styrere, rektorer, PP-tjenesten og spes.ped.koordinatorer i barnehage og skoler.

I et helhetlig opplæringsløp er det avgjørende viktig med gode overgangsrutiner fra barnehage til skole, fra barnetrinn til ungdomstrinn og grunnskole til videregående opplæring. Regjeringen har satt i gang et tiltak i alle landets kommuner, Ny GIV, som skal lette overgangen til videregående opplæring for en gruppe elever. Lærere får spesiell skolering i undervisningsmetoder og elevene får ekstra tilrettelagt opplæring i norsk og matematikk. Kommunen ønsker å utrede mulighetene for ett felles kommunalt opplæringstilbud for elever med store særskilte behov.

Skolene skal utvikle kompetanse når det gjelder vurdering for læring, underveivurdering, vurdering som fremmer læring.

Opplæringsloven har en bestemmelse om at skoleeier skal ha et system for å se til at skolene gjennomfører og ikke minst følger opp undersøkelser, kartlegginger og prøver som er pålagt. Til dette trenger kommunen et IKT-verktøy som ivaretar dette. Kostnad første år vil totalt være 96.000 kroner. Deretter årlig kostnad på 56.000 kroner.

5.3.3 Læringsmiljø og mobbing.

Mål:

Orkdal kommune skal være en foregangskommune når det gjelder bekjempelse av mobbing

- Forebyggende arbeid
 - Handlingsplan mot mobbing skal hvert år gjennomgås med alle ansatte og behandles i Samarbeidsutvalget. Handlingsplikten skal presiseres.

- Det individuelt rettede arbeidet:
 - Registrering av saker skal skje i det elektroniske avvikssystemet
 - Skolene skal lage rutiner som sikrer at det fattes enkeltvedtak, når det skal fattes enkeltvedtak og hva som skal skrives i enkeltvedtaket.
 - Det lages skriftlige rutiner for inspeksjon, og ansattes handlingsplikt skal presiseres i inspeksjonsplaner
- Brukermedvirkning
 - Informasjon på foreldremøter hver høst om rettigheter
 - Skolemiljø saker skal drøftes i brukerorganene på skolen, elevråd, FAU,
 - Samarbeidsutvalget skal hvert år diskutere mobbeplan, diskutere skolemiljø saker og få seg forelagt rapportering om mobbing
- Rapportering
 - Rapportering på forebyggende tiltak, individrettede tiltak og brukermedvirkning i årsrapport.

Mål: Optimalt læringsmiljø for alle elever.

LP – modellen er en skoleutviklingsstrategi for å etablere godt læringsmiljø i grunnskolen. Gjennom LP – modellen vil skolene og lærerne utvikle kompetanse til å forebygge og redusere lærings- og atferdsproblematikk og den enkelte lærer vil i samarbeid med andre lærere utvikle kompetanse i å forstå sammenhengen mellom elevenes handlinger i skolen og ulike forhold i læringsmiljøet og undervisningen. Samtidig vil bruken av LP – modellen bidra til utvikling av kollektiv og endringsorientert kultur i den enkelte skole.

- Alle skoler skal jobbe med LP – modellen. (LP = Læringsmiljø og pedagogisk analyse)

Lokal tilhørighet og identitet

Mål: Økt lokal tilhørighet og identitet

Strategier:

- Lokale mål og lokalt stoff skal tas med i skolenes lokale læreplaner
- Alle skolene skal delta i markering av 50 – årsjubileet, Orkdal kommune 50 år.

Digital kompetanse

“Digital kompetanse er ferdigheter, kunnskaper og holdninger ved bruk av digitale verktøy for mestring i et lærende samfunn.”

Det å ha digitale ferdigheter er den femte ferdigheten i Kunnskapsløftet på linje med det å kunne uttrykke seg muntlig, det å kunne lese, det å kunne skrive og det å ha regneferdigheter. Digitale ferdigheter er en viktig forutsetning for videre læring og for aktiv deltakelse i et arbeidsliv og et samfunn i stadig endring. Den digitale utviklingen har endret mange av premisene for lesing, skriving, regning og muntlige uttrykksformer. Derfor er digitale ferdigheter en naturlig del av grunnlaget for læringsarbeid både i og på tvers av faglige emner.

Mål

- IKT skal brukes som verktøy for kommunikasjon mellom elev og lærer, mellom ansatte og mellom hjem og skole

- Elevene skal kunne bruke digitale verktøy aktivt i alle fag
- Alle elever skal mestre digitale ferdigheter som gjør dem i stand til å delta i videre utdanning og arbeidsliv
- Grunnskoleeksamen gjennomføres digitalt der det er lagt til rette for det

Strategier:

- Digitale hjelpemidler brukes som verktøy for læring og kommunikasjon

Tiltak

- Utarbeide en kommunal læreplan for digitale ferdigheter

Forslag til standarder for at en skal nå mål:

- 1 PC per elev på ungdomstrinnet
- 1 PC per 2 elever på barnetrinnet
- 1/5 – del av maskinparken skiftes ut hvert 5. år.

Tiltak

Det kreves investering i 390 PCer for å komme opp på det nivå som er nødvendig. I tillegg kommer oppbevaringstraller og skap. En del av PC-parken vil bli utrangert i 2014.

- Investeringskostnad totalt: 3 005 000 kroner
- Årlig kostnad ved utskifting av gamle PCer: 1 274 000 kroner

5.3.3.1 Særskilt språkopplæring for elever med annet morsmål enn norsk

Elever i grunnskolen som har et annet morsmål enn norsk, har rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den vanlige opplæringa i skolen. Hvis det er nødvendig kan slike elever få morsmålsopplæring eller tospråklig fagopplæring. Hvis morsmålsopplæring ikke kan gis av eget undervisningspersonale, skal kommunen så langt råd er legge til rette for annen opplæring som er tilpasset elevens forutsetninger. Det er nødvendig å vurdere praksisen i Orkdal kommune når det gjelder særskilt norskopplæring og morsmålsopplæring og lage retningslinjer slik at en får ens praksis i kommunen.

5.3.3.2 Styrking av ungdomstrinnet på skoler med flere enn gjennomsnittlig 20 elever per gruppe

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2013 å øremerke midler over en fireårs periode til økt lærertetthet på ungdomstrinnet. Målet er å gi mer tilpasset opplæring, en mer praktisk, variert og relevant opplæring, samt å styrke de grunnleggende ferdighetene. Det er også et mål å se om tiltaket kan bidra til å redusere behovet for spesialundervisning.

Styrkingen starter på ungdomstrinnet der lærertettheten er lavest.

Kommuner som skoleåret 2011-12 hadde skoler med en gjennomsnittlig gruppestørrelse på over 20 elever per lærer på ungdomstrinnet og grunnskolepoeng under snittet for landet, kan søke om midler til formålet årlig over en periode på fire år. Det vil bli lagt til grunn at midlene skal gå til å øke lærertettheten ved disse skolene ut over ressursnivået slik det er før tildeling av midler. Kommunene vil bli tildelt midler til et eller flere årsverk per skole ut fra størrelsen på skolene. I Orkdal kan det søkes for Orkanger ungdomsskole med tre årsverk.

5.3.3.3 Kulturskoletilbud i grunnskole/SFO

I statsbudsjettet for 2013 er det vedtatt å avsette midler å innføre kulturskoleundervisning i 1 timer per uke på 1., 2., 3. eller 4. årstrinn. Formålet med tiltaket er å gi alle barn en mulighet til å uttrykke seg på nye måter og få utvikle sine kunstneriske og kulturelle evner. Tilbudet skal være frivillig og gratis for elevene. Kommunen som skoleeier for både grunnskole/SFO og kulturskole er ansvarlig for hvordan tilbudet organiseres og gis i den enkelte kommune.

Rektor for kulturskolen og grunnskolene skal i løpet av våren 2013 komme fram til en modell for gjennomføring av tiltaket.

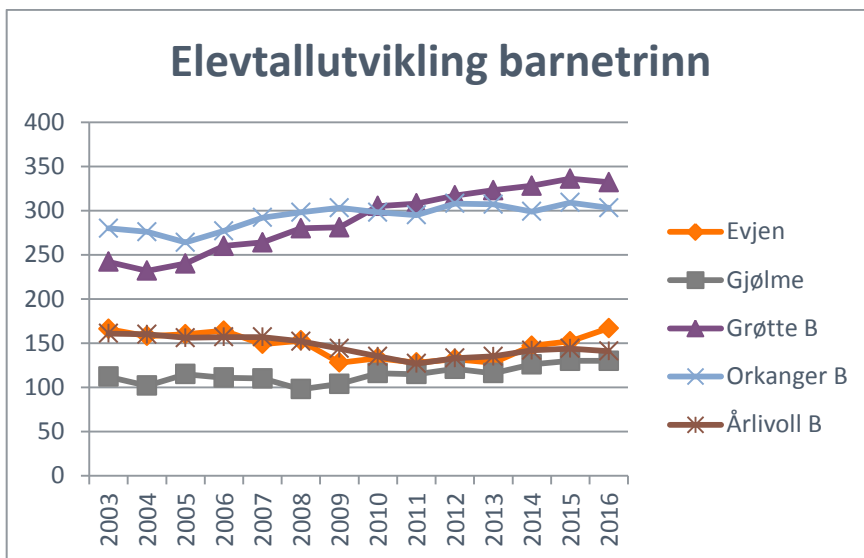
Utviklingsmål	2013	2014	2015	2016
Det innføres en modell for helhetlig kvalitetsutvikling i Orkdalskolen	X			
Anskaffe IKT-verktøy for å sikre at resultater fra kartleggingsprøver, nasjonale prøver etc. blir tatt vare på og fulgt opp	X			
Gjennomføre et prosjekt for barnehage, grunnskole og PPT - Fra spesialundervisning til tilpasset opplæring	X	X		
Gjennomføre ekstern vurdering tilpasset opplæring, spesialundervisning	X			
Spes.ped.kafe opprettes. Kompetansetiltak barnehage, skole og PPT.	X			
NY GIV igangsettes	X			
Utrede mulighetene for å etablere ett felles kommunalt tilbud til elever med store særskilte behov	X			
Alle skoler skal ha minst 2 lærere som er sertifisert til å kartlegge elever ved hjelp av LOGOS	X			
Det gjennomføres kompetansetiltak om leseutvikling	X			
Utarbeide/revidere overgangsplaner – barnehage/skole, barnetrinn/ungdomstrinn, ungdomstrinn/videregående skole	X	X		
Revidere handlingsplan mot mobbing som inneholder plan for forebygging, avdekking og håndtering av mobbing	X			
Utarbeide felles prosedyre for behandling av skolemiljøsaker	X			
Alle skoler skal ha en plan for fysisk aktivitet	X			
LP – modellen skal være innført i alle skoler	X			
Utrede muligheter for skolemåltider	X			
Utrede innføring av elektronisk innskriving og søknad SFO-plass	X			
Lokale mål og lokalt stoff inn i skolenes lokale læreplaner	X			
Vurdere dagens praksis særskilt språkopplæring og lage retningslinjer	X			
Utrede modell for ekstern vurdering	X			
Delta i markering av 50-årsjubileum og grunnlovsjubileum	X	X		
Lage en kommunal læreplan for digitale ferdigheter i grunnskolen	X			
I samarbeid med kulturskole å lage modell for kulturskoletilbud i skole/sfo	X			

5.3.4 Skolebygg og kapasitet

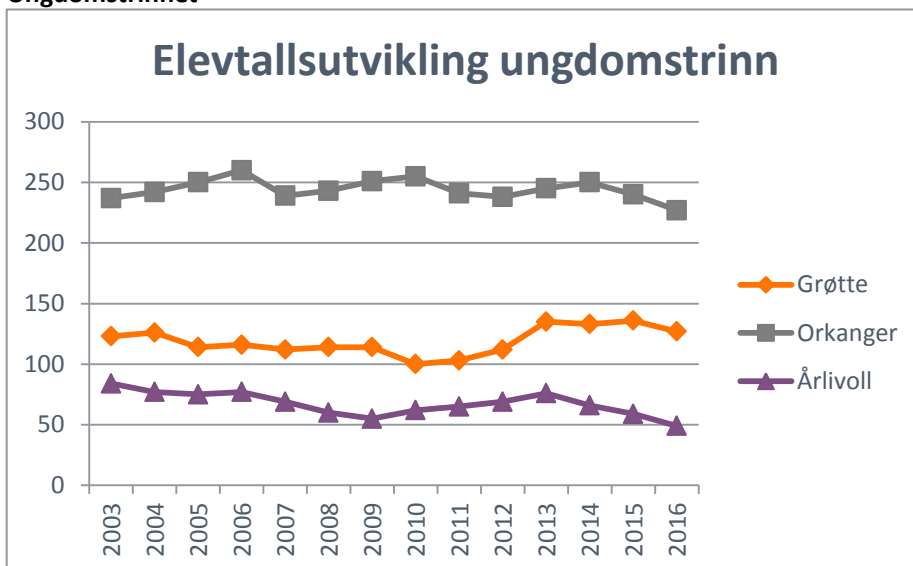
Skolebruksplanen inneholder generelle føringer og krav til skolebygg og uteareal. Den tar også for seg elevprognoser og vurderer kapasitet i forhold til prognosene.

5.3.4.1 Elevprognoser

Barnetrinnet

Ungdomstrinnet

5.3.4.1.1 Grøtte skole

Grøtte skole er under utbygging. Barnetrinnet er ferdigstilt og det forventes at ungdomstrinnet står ferdig ved skolestart høsten 2014.

I Handlingsplanen for 2012 – 2015 ble det avsatt 27 mill. kr i 2012 og 38 mill. kr i 2013 til rehabilitering uten passivhusstandard av ungdomstrinnet.

5.3.4.1.2 Orkanger barneskole

Skolen har kapasitet til å møte noe vekst de kommende 5 årene. Imidlertid viser arealdelen av kommuneplanen at det er avsatt flere områder for boligutbygging innenfor sentrumsområdene tilhørende Orkanger krets. Hvilket omfang dette vil få, og hvordan det vil påvirke prognosene må vurderes underveis. Det er grunn til å tro at det vil medføre sterkt press på barneskolen.

Rådmannen tilrår at dagens gymsal opprettholdes for skolen siden den i dag brukes som samlingslokale og storstue for elevene i tillegg til kroppsøvingundervisning.

5.3.4.1.3 Gjølme skole

Elevprognosen i handlingsplanperioden viser at skolen samlet sett har nok kapasitet dersom årskullene er omtrent jevnstore. Det som vil bli en utfordring for skolen, er at det i følge prognosen vil komme et stort årskull i 2014-2015. 1. trinn vil da bli ca. 30 elever og skolen har ingen klasserom som er store nok til en slik klassestørrelse. Skolen har heller ingen ledige klasserom som kan brukes til å dele klassen.

Større klasser på småskoletrinnet innebærer også flere barn på SFO. I dag er det skolekjøkkenet som fungerer som SFO-base. En økning i antall barn på SFO vil bli en utfordring i forhold størrelsen på dette rommet. De utfordringer dette medfører, må skolen primært løse innenfor skolens areal.

Det er avsatt boligområder for Gjølme krets i kommuneplanens arealdel. Dette vil også være med på å skape usikkerhet knyttet til prognosene fremover.

Etableringen av en barnehageavdeling i et bolighus ved skolen har medført trafikkøkning og økt behov for parkeringsplasser ved skolen og barnehagen. Løsninger bør vurderes når det gjelder trafikkforholdene rundt barnehagen og skolen.

5.3.4.1.4 Orkanger ungdomsskole

Elevtallsutviklingen for Orkanger ungdomsskole har vært stabil og dette ser ut til å vedvare. Dermed er det nok kapasitet i handlingsplanperioden.

5.3.4.1.5 Årlivoll skole

De siste årene har det vært en nedgang i elevtallet ved Årlivoll skole. I følge prognosene vil veksten tilta noe i handlingsplanperioden, men fremdeles være under nivået som har vært tidligere. I henhold til prognosene er det et stort kull på omtrent 30 elever som starter på skolen i 2013.

Det er ikke avsatt nye boligområder innenfor kretsen i kommuneplanens arealdel.

5.3.4.1.6 Evjen skole

I skolebruksplanen pekes det på nødvendigheten av tiltak på Evjen skole i løpet av de nærmeste årene. Evjen skole vil få store kapasitetsproblemer i 2014 – 2015 med tre store årskull med rundt 30 elever per trinn. Klasserommene er for små til å romme så mange elever, og det er behov for å øke kapasiteten når det gjelder undervisningslokaler, garderober og arbeidsplasser for lærere.

For brukerne av skolen gjør dette at det er vanskelig å finne rom for å dele klassene når det er behov for det. Tidligere kunne klassene på mellomtrinnet til dels benytte småskoletrinnets klasserom til dette bruket, men det økte timetallet på småskoletrinnet har gjort at det blitt stadig vanskeligere å finne rom for deling. Satsingen «tidlig innsats» har gitt flere delingstimer til småskoletrinnet, noe som gir økte utfordringer. Elevene har også fått lengre dager på skolen på grunn av leksehjelptilbudet. Alle elevene blir i større grad til stede på skolen samtidig, og presset på eksisterende rom øker.

Det hvite gamle bygget brukes i dag ikke til undervisning fordi det ikke lenger er godkjent til undervisningsformål. Det er inngått avtale mellom Orkdal kommune og Orkla jeger- og fiskeforening om leie av bygget i noen år framover. Det gule bygget foreslås også revet på grunn av at det framstår som brannsikkerhetsmessig og bygningsteknisk dårlig. I Block Watne-bygget er det påvist at det er nødvendig med omfattende restaureringsarbeid i forhold til energiøkonomisering.

5.3.4.1.7 Oppsummering

Totalt sett er det nok kapasitet i Orkdalsskolen i handlingsplanperioden, men den enkelte skole vil få utfordringer knyttet til store årskull. Det avsettes 100 000 kroner til tilpasninger for store årskull.

Utfordringene er først og fremst knyttet til bygningsmessige forhold ved på Evjen skole.

5.3.5 Resultatmål

Resultatmål	Mål 2013	Mål 2016
Elevundersøkelsen, 7. trinn		
Er du blitt mobbet på skolen de siste månedene?	4,8	>4,8
Har du lærere som gir deg lyst til å jobbe med fagene?	4	4,3
Hvor ofte forteller lærerne deg hva du bør gjøre for at du skal bli bedre i fagene?	3,8	4,1
Elevundersøkelsen 10. trinn		
Er du blitt mobbet på skolen de siste månedene?	4,5	>4,8
Har du lærere som gir deg lyst til å jobbe med fagene?	3,6	4,2
Hvor ofte forteller lærerne deg hva du bør gjøre for at du skal bli bedre i fagene?	3,2	4,2
Foreldreundersøkelsen		
Det er ro og orden i gruppa/klassen som barnet mitt/vårt går i	3,7	3,9
Lærerne stimulerer mitt/vårt barn til læring og arbeidsinnsats	4,5	4,6
Mitt/vårt barn trives sammen med de andre elevene i gruppa/klassen	4,7	4,8
Faglig kvalitet		
Lesing 5. trinn, gjennomsnittscore på en skala fra 1-3	2,2	2,2
Regning 5. trinn, gjennomsnittscore på en skala fra 1-3	2,1	2,2
Lesing 8. trinn, gjennomsnittscore på en skala fra 1-5	3,2	3,4
Regning 8. trinn, gjennomsnittscore på en skala fra 1-5	3,2	3,4
Lesing 9. trinn, gjennomsnittscore på en skala fra 1-5	3,6	3,8
Regning 9. trinn, gjennomsnittscore på en skala fra 1-5	3,6	3,7
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng	40,5	41,5
Andel elever som starter i videregående opplæring	97,5	98
Andel elever som fullfører videregående opplæring på 5 år		78 %
Andel elever som får spesialundervisning	8 %	6 %

5.3.6 Økonomiske tiltak Grunnskole og SFO

5.3.6.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2013-2016

Tiltak	2013	2014	2015	2016
Valgfag ungdomsskolen	370 000	744 000	954 000	954 000
Innsparingskrav fordelt på skolene	-295 000	-295 000	-295 000	-295 000

5.3.6.2 Uprioriterte tiltak

Tiltak	2013	2014	2015	2016
PCer, datautstyr		3 000 000		

5.4 Barnehage

5.4.1 Oversikt over barnehager og plasser i Orkdal:

Barnehage	Småbarn	Storbarn	Totalt
Evjen barnehage	61	100	161
Gjølme barnehage	25	39	64
Grøtte barnehage	62	84	146
Orkanger barnehage	37	70	107
Rianmyra barnehage	42	78	120
Årlivoll barnehage	20	68	88
Privat barnehage: Liavoll	14	26	40

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

5.4.2 Status

5.4.2.1 Kvalitet

5.4.2.1.1 Stortingsmelding 41 Kvalitet i barnehagen

Mål.

- **Sikre likeverdig og høy kvalitet i alle barnehager**
- **Styrke barnehagen som læringsarena**
- **Alle barn skal få delta aktivt i et inkluderende fellesskap**

5.4.2.2 Konkrete mål for barnehagen i Orkdal

Kommunestyret skal hvert år ved rullering av handlingsplanen, fastsette konkrete mål for faglig kvalitet:

- Brukerundersøkelsen
- Kartlegging av ferdigheter, 6-åringer
 - Språk, tallforståelse, sosiale og motoriske ferdigheter

Resultater fra brukerundersøkelser viser at foreldrene er godt fornøyd med barnehagetilbudet. På spørsmål som direkte går inn på barna muligheter for medbestemmelse, tilrettelegging for læring og sosial utvikling, ser en at resultatene varierer. Det er høy score på spørsmål om barnets sosiale utvikling, mens barnehagene har mer å strekke seg etter når det gjelder tilrettelegging for barnets læring.

5.4.2.3 Pedagogisk plattform

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.

Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evner til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Danning skjer i samspill med omgivelsene og med andre. Gjennom gode dannelsesprosesser settes barn i stand til å håndtere livet ved at de utvikler evnen til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverden, og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap. Danning er mer enn utvikling, mer enn læring, mer enn omsorg, mer enn oppdragelse og mer enn sosialisering.

Barn skal ha utfordringer. De skal ha muligheter til å utvikle kunnskaper og ferdigheter. De skal få støtte slik at de kan handle omsorgsfullt og gjøre etisk gode valg.

Barns motoriske utvikling har stor betydning for blant annet emosjonell tilpasning og sosialt samspill, fysisk aktivitetsnivå, fysisk form og generell helse for barnet. For barnet er det å kunne koordinere, kontrollere og mestre sin kropp og sine bevegelser viktig for å delta i lek og dagligdagse aktiviteter. Barnehagemiljøet er av stor betydning for barns helse og trivsel, læring og mestring.

Barnegruppas størrelse er av betydning for miljøet i barnegruppa, og tilhørighet er svært viktig for å skape trygghet og utvikle gode vennskap. I vennsapsrelasjonen får barna utvikle den sosiale kompetansen de trenger i sine relasjoner til andre mennesker. Det gir trening i å løse konflikter og å håndtere følelser som oppstår på godt og vondt. Barn skal lære å ta egne valg og tenke selvstendig. De skal være tolerante og empatiske.

Barnehagemiljøet skal gi rom for undring, evne til å stille spørsmål og ha et miljø med fokus på refleksjon. Barn skal ha rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagen. Og de skal delta aktivt i planlegging og vurdering av virksomheten, tilpasset alder og forutsetninger.

Det er mange små barn i barnehagen. Å jobbe med små barn krever god kompetanse. De små barna har det best i mindre grupper, hvor det er få barn å forholde seg til og der de har voksne de opplever tilknytning til. Små barn kan oppleve stress i store grupper. I store grupper blir det mange sosiale utfordringer og trolig får ikke barna nok støtte i daglige situasjoner til å føle seg helt trygge. Gode barnehager reduserer stress. De voksne er sensitive overfor barnas signaler. De gir raske og tilpassede svar på barnas signaler, ser og tolker barnet og setter egne behov til side. Stress hos voksne kan gjøre voksne mindre sensitive overfor barna. Positive relasjoner kjennetegnes ved sensitivitet, nærhet, varme, omsorg og deling av følelser. Dette gir et godt utgangspunkt for å fremme trivsel og trygghet, utforskning og læring.

De ansattes syn på barn og barndom påvirker hvordan barn opplever lek, læring og omsorg i barnehagen. Det stilles store krav til de voksne, og krever et kompetent og kvalifisert personale. De voksne skal gi barn kjærlighet og anerkjennelse. Vi skal skape rom for undring, som stimulerer til fantasi og nytenkning. Vi skal gi allsidig lek inne og ute. Barnehagedagene skal gi glede og mestring, og være varierte.

Barn skal ha et godt fysisk miljø: De fysiske rammer skal være egnet for barnehagedrift. Det skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser.

Det skal være forsvarlig renhold og vedlikehold, og drives slik at skader og ulykker forebygges og at risikoen for spredning av smittsomme sykdommer blir så liten som mulig.

En god læringsarena både inne og ute er viktig. De voksne tilstreber seg å tilrettelegge for et miljø som gir selvtillit og følelsen av mestring. Barna trenger varme, anerkjennelse og oppmuntring fra de voksne. Aktivitet, latter og humor skal prege dagene i Orkdalsbarnehagene.

5.4.2.4 *Kostnadsnivå / KOSTRA*

Nøkkeltall viser at frem til 1. januar 2012 har man hatt en økning i antall barn i barnehagealder i kommunen. De siste års fødselstall vil i årene fremover påvirke etterspørselen etter barnehageplass. Prognosene tilsier av det vil bli en nedgang i etterspørselen.

Orkdal kommune har en effektiv barnehagestruktur, med få og store barnehager.

Ved å sammenligne netto driftsutgifter til barnehage ligger Orkdalsbarnehagene over nivået i Skaun og Melhus, men under de øvrige i sammenligningsgrunnlaget. Korrigerte oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager har hatt en gradvis nedgang fra 13 167 i 2009 til 12 683 i 2011.

Sykefraværet i barnehagesektoren endte i 2011 på 9 %. Dette er på samme nivå som det var i 2010. Etter tredje kvartal 2012 ligger fraværet i barnehage på 7,9 %.

5.4.3 *Utviklingsområder med utviklingsmål*

5.4.3.1 *Stortingsmelding 41 Kvalitet i barnehagen*

I Stortingsmelding nr. 41 "Kvalitet i barnehagen" pekes det på tre hovedmål for barnehagesektoren i årene som kommer:

- Sikre likeverdig og høy kvalitet i alle barnehager
- Styrke barnehagen som læringsarena
- Alle barn skal få delta aktivt i et inkluderende fellesskap

5.4.3.2 *Lokale føringer*

- Vi har ett hovedopptak og rullerende opptak i kommunen. Hovedopptaket, med oppstart ved nytt barnehageår i august/september, har søknadsfrist 1.mars.
- Orkdal kommune gir barn rett til barnehageplass utover den lovfesta retten. En måned etter fylte ett år skal kommunen tilby barnehageplass i rullerende opptak.
- Ønsket oppstartdato skrives i søknaden. Søker som ønsker barnehageplass våren 2013 søker innen 1.oktober 2012.
- Kommunen er ett opptaksområde

5.4.3.3 *Pedagogisk plattform for Orkdalsbarnehagene.*

I henhold til barnehageplanen skal barnehagen:

- i samarbeid og forståelse med hjemmet å vareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling
- gi barna tid og mulighet for allsidig lek både inne og ute
- gi barna omsorg og utfordringer
- gi barna anledning til medbestemmelse og medvirkning
- gi barna næring til fantasi og nyteknisk
- legge opp dagene med variasjon og glede
- gi rom for humor
- gi barna nærhet
- gi gode rammer for barnets utvikling og læring, barnehagen skal være en god læringsarena
- ha gode rammer og areal både inne og ute som stimulerer til en allsidig fysisk aktivitet

5.4.3.4 *Tidlig innsats*

Tidlig innsats er et satsningsområde i Orkdalsbarnehagene. Tidlig innsats betyr at en må fange opp barnets situasjon og utvikling så tidlig som mulig, og ut fra det handle og finne tiltak.

Tidlig innsats handler om å optimalisere barnets oppvekstmiljø tidligst mulig, med sikte på å utvikle en robust psykisk helse og forebygge skjevutvikling.

Et økende antall barn har behov for tettere oppfølging av ulike årsaker, spesielt gjelder dette forhold som kan knyttes mot familien.

Tidlig innsats kan rettes inn mot:

- Barn med funksjonshemninger
- Barn som trenger ekstra hjelp og støtte i sin utvikling
- Barn som er utsatt for vold
- Barn som lever i en familie hvor en eller begge foreldrene er psykisk syke
- Barn som opplever at familien er i krise
- Barn som er fremmedspråklige
- Barn som er utsatt for omsorgssvikt

Personalet i barnehagene har en unik mulighet til å komme inn tidlig for å hjelpe. Personalet ser barna i store deler av dagen og de ser samspillet mellom barn og foreldre, det gjør at de har mulighet til å identifisere barn og familier som trenger hjelp på et tidlig stadium.

Å fange opp barna og deres familier krever kompetanse og tid fra personalet. Samtidig krever det styrke fra personalet til å ta opp vanskelige områder tidlig i barnets liv.

For barn som opplever blant annet omsorgssvikt handler det om tap av barndom om de ikke får hjelp i tide. Barndommen skal være til glede der og da, men også i livet som ungdom og voksen.

5.4.3.5 Tverrfaglig samarbeid

Tverrfaglig samarbeid og forståelse er viktig for å hjelpe barna i sin utvikling best mulig. Samarbeidspartnere er barnevernstjenesten, helsestasjonen, psykisk helsearbeid, barne- og ungdomspsykiatrien og PP-tjenesten.

Være med i et KS-prosjekt på tvers av ulike fag-grupper.

Hovedmålet her er: Å styrke tverrfaglig samhandling for barn og unge i Orkdal kommune.

5.4.3.6 Fremmedspråklige barn

Det må være et mål i Orkdal kommune at alle fremmedspråklige barn skal gå i barnehage. Barns språk læres og utvikles best gjennom barnets deltakelse i uformelle og inkluderende miljøer. Derfor er barnehagen en viktig arena for språkutvikling.

I dag får foreldre som er med i introduksjonsprogrammet, dekket barnehageplassen, deretter må foreldrene dekke oppholdet selv. Når programmet er ferdig kan det by på utfordringer da mange av mødrene ofte går hjemme eller de får seg ikke jobb.

For å kunne nå målet bør det utredes en moderasjonsordning for barn med flyktningebakgrunn.

En moderasjonsordning vil være et viktig middel for å hindre skjevutvikling hos barn med flyktningebakgrunn. Det er i barnehagen de får sosial omgang med andre barn og voksne.

Barna får venner og gode sosiale relasjoner. Det norske språket læres, og gode rutiner/struktur på hverdagen gjør de senere i bedre stand til å takle krav og utfordringer i skolehverdagen.

5.4.4 Ledelse i barnehagen

Det har vært stor utvikling i barnehagetilbudet de siste årene, kommunen har fått store barnehager, noe som har ført til endringer når det gjelder barnehagens ledelse. Mellomledere i barnehagen har fått flere faglig- pedagogiske oppgaver og oppgaver knyttet til personal og god lederkompetanse er viktig.

Utvikling av lederkompetanse må fokusere på pedagogisk ledelse, personalledelse og administrativ ledelse.

Utviklingsmål	2013	2014	2015	2016
Alle barnehagene i kommunen skal gjennomføre foreldreveiledning med min. ei gruppe årlig.	X	X	X	X
Alle barnehager skal ha minst 4 utdannede foreldreveiledere		X		
Delta i KS-prosjektet: Samhandling for utsatte barn og unge	X			
Lage måleindikatorer på motoriske ferdigheter hos 6-åringen	X	X		
Lage kriterier på hva som kan være starten på mobbing	X			
Alle barnehager skal ha utarbeidet en mobbeplan	X	X		
Lage en intervju-mal for barns trivsel og medvirkning	X	X		
Gjennomføre kompetansetiltak for ansatte når det gjelder språkutvikling, flerkulturelt arbeid og kulturforskjeller.	X	X	X	
Utdanne foreldreveiledere - veilederopplæring ICDP-program for flyktninger.	X	X		
Muligheten om en moderasjonsordning for barn med flyktningstatus utredes	X			
Gjennomføre kompetansetiltak for ansatte på småbarnsavdelinger	X	X		
Starte opp et tverrfaglig samarbeid mellom barnehage, renhold og helsesøster når det gjelder fysisk miljø, renhold, kosthold og helse.		X		

5.4.5 Likeverdig behandling ikke-kommunale barnehager

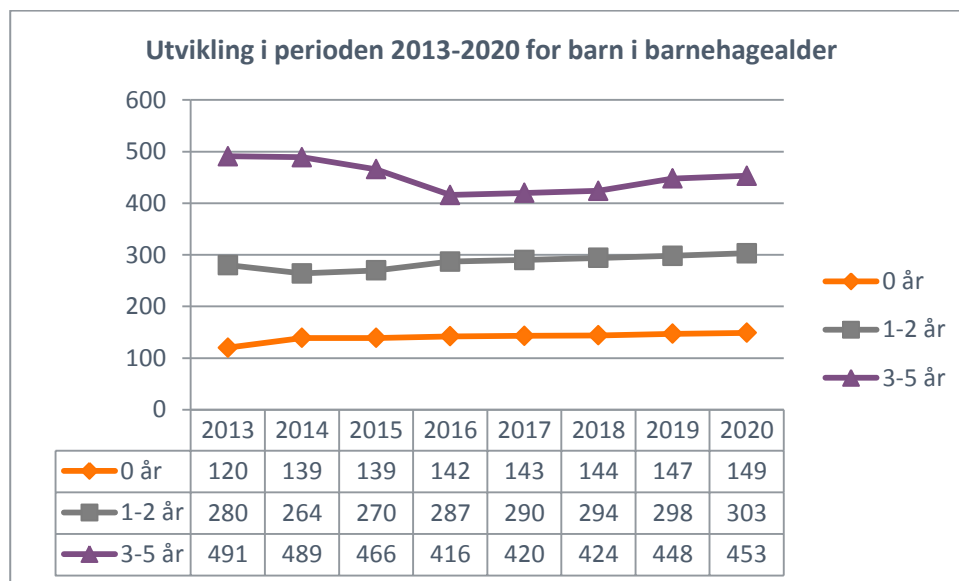
Orkdal kommunale har en ikke-kommunal barnehage representert ved Liavoll barnehage. Fra 1.1.2011 ble det innført nye regler for finansiering av ikke-kommunale barnehager. Orkdal kommune har som målsetting, og har hatt som praksis å behandle ikke-kommunale barnehager 100 % likeverdig med kommunale barnehager. Endelige satser for tilskudd til ikke-kommunal barnehage fastsettes i januar. Foreløpige satser for 2013 er:

Driftstilskudd per heltidsplass	2013
0-2 år	183 727
3-6 år	90 833
Tilskudd kapital	
0-6 år	7 500
Totalt tilskudd	
0-2 år	191 227
3-6 år	98 333

5.4.6 Prognose og tilpasning i barnetallsutvikling og rullerende opptak

I kommunestyrets møte i juni ble det vedtatt at Orkdal kommune skal ha ett hovedopptak i henhold til barnehagelovens bestemmelser. I hovedopptak vil alle som er fylt ett år innen utgangen av august bli tilbudt plass. Videre ble det innført rullerende opptak for barn som fyller ett år i løpet av barnehageåret. Disse barna vil bli tilbudt plass i Orkdalsbarnehagen måneden etter fylte ett år.

5.4.6.1 Prognose for barn i barnehagealder

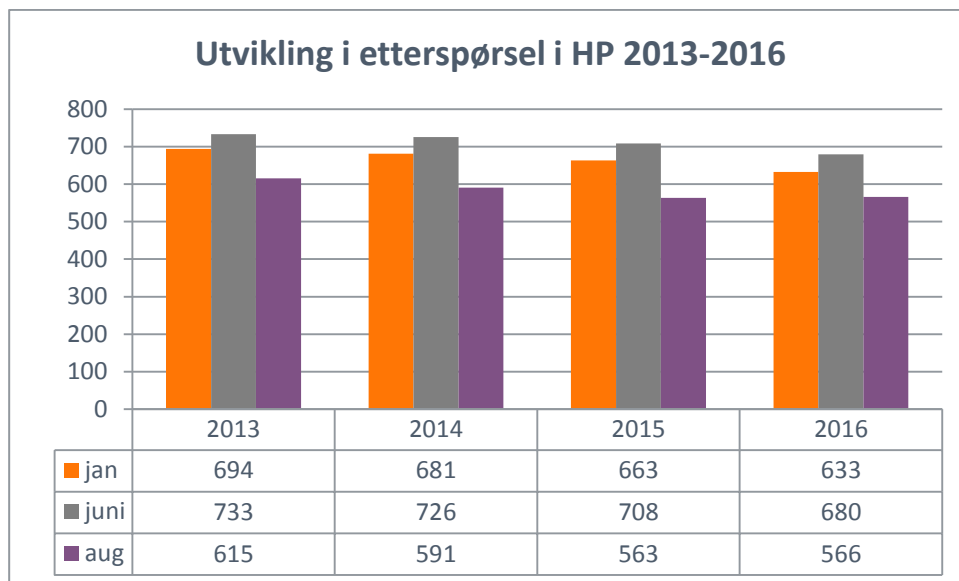
Som en ser av figuren over tilsier prognosen stabile fødselstall i handlingsplanperioden. Fødselstallet for 2012 er satt lik det vi kjenner per dags dato, altså 120 fødte. Det er disse barna som fortløpende vil rulleres inn i løpet av barnehageåret 2013. For de aller minste barna i barnehage, 1-2 åringene, ligger det an til en liten nedgang i handlingsplanperioden, før den igjen vil ta seg opp til i overkant av dagens nivå. Det er markant nedgang av barn i barnehagealder i aldersgruppen 3-5 år. Dette kommer av at noen store kull etter hvert vil gå over fra barnehage til skole. Slik som prognosene ligger nå er 2016 et bunn-nivå for barnehage. Barn i barnehagealder vil gradvis tilta i årene etter dette.

5.4.6.2 Tilpasning rullerende opptak og barnetallsutvikling

Rullerende opptak ble innført høsten 2012 og tilpasninger i barnehagenes budsjett ble iverksatt allerede fra dette tidspunkt. I 2012 ble barnehagebudsjettene justert ned med ca. 1,7 mill. kr. Dette er videreført inn i 2013 med helårsvirkning.

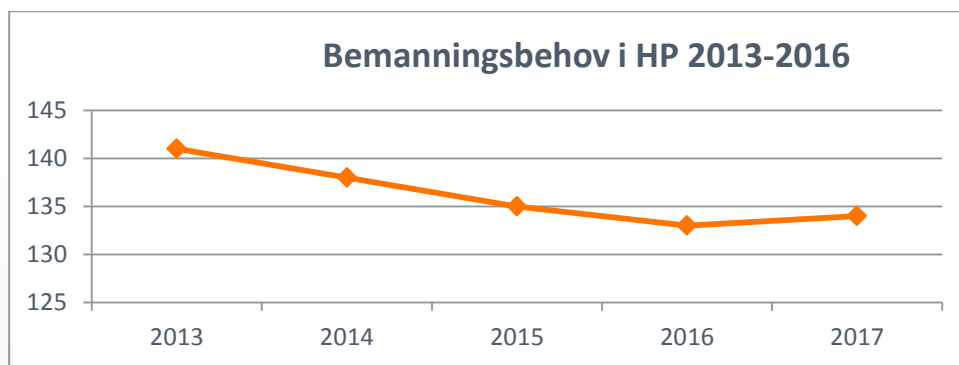
Ved beregning av etterspørsel av barnehageplasser i Orkdalsbarnehagene legges SSB's prognoser til grunn. Videre forutsettes det en dekningsgrad på 85 % for barn i aldersgruppen 1-2 år og 98 % for barn i aldersgruppen 3-5 år. Det forutsettes at snitt oppholdstid for et barn i barnehage er på 93 %.

Med disse forutsetningene lagt til grunn vil Orkdalsbarnehagene oppleve en etterspørsel gjennom året og i handlingsplanperioden som vist i figuren nedenfor.

Som en ser av figuren vil etterspørselen etter plass i barnehage reduseres fra 694 plasser til 633 plasser i handlingsplanperioden. Videre ser man at man på vårsemesteret gradvis vil få behov for flere plasser, og man når en topp i juni/juli. Fra august slutter 5 åringen i barnehage og dette vil frigjøre mange plasser i Orkdalsbarnehagene.

En av forutsetningene med overgang til rullerende opptak var at barnehagene skulle bemannes etter barnegruppen i januar. Orkdalsbarnehagene ligger på riktig nivå bemanningsmessig i det vi går inn i 2013, men det er behov for tilpasninger i handlingsplanperioden.

Figuren viser en nedgang i antall årsverk i Orkdalsbarnehagen fra 141 årsverk i 2013 til 133 årsverk i 2016. I 2017 tilsier prognosene at trenden snur og at man igjen har behov for flere årsverk.

Det er sentralt at bemannings situasjonen blir sett på i sammenheng med hovedopptak og frigjøring av plasser i Orkdalsbarnehagene bør konsentreres til bestemte avdelinger. Derfor er ikke nedbemanningen fordelt ut i barnehagene på det nåværende tidspunkt.

Det må hele tiden sikres at Orkdalsbarnehagene har en bemanning som er i tråd med gjeldene lover og regelverk.

Nedbemanning som nevnt over vil i Handlingsplanperioden frigjøre midler.

	2013	2014	2015	2016
Reduksjon bemanning jfr. utvikling i barnetall	-625 000	-2 125 000	-1 917 000	- 792 000

Denne innsparingen vil komme som et tillegg til den tilpasning som allerede er iverksatt i forbindelse med rullerende opptak.

5.4.7 Resultatmål

	Mål 2013	Mål 2016
Brukerundersøkelsen. Skala fra 1 – 6		
I hvor stor grad er du fornøyd med hvordan barnehagen tilrettelegger for det enkelte barns læring?	5,2	5,2
I hvor stor grad er du fornøyd med barnets muligheter for å være med å bestemme innholdet i barnehagen?	5,1	5,1
I hvor stor grad er du fornøyd med ditt barns sosiale utvikling?	5,0	5,0
Faglig kvalitet. Skala fra 1 – 5		
Språkutvikling i barnehagen. Norsk	4,9	4,9
Regneferdighet. Antall, rom, form	4,5	4,7
Sosiale ferdigheter	4,8	4,9
Motoriske ferdigheter	:	4,9

5.4.8 Økonomiske tiltak Barnehage

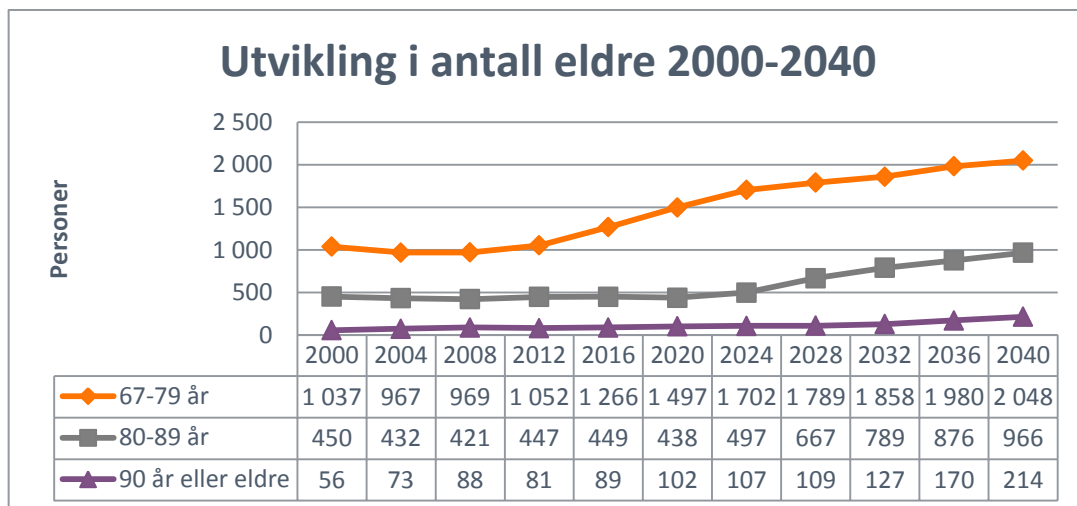
5.4.8.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2013-2016

Tiltak	2013	2014	2015	2016
Reduksjon bemanning jfr. utvikling i barnetall	-625 000	-2 125 000	-1 917 000	- 792 000
Generelt innsparingskrav fordelt på barnehagene	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000

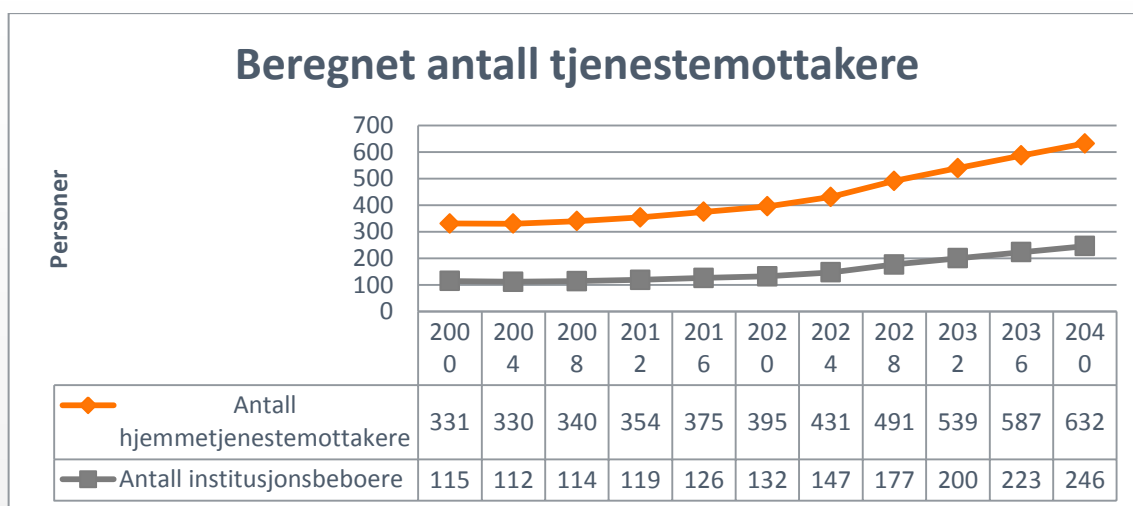
5.5 Helse- og omsorgstjenester

5.5.1 Status- felles

Nasjonale analyser av befolkningsutviklingen viser sterk økning av antall eldre over 67 år de nærmeste 30 årene. Bildet viser samme informasjon om Orkdal kommune; i 2020 vil det være 2 037 innbyggere over 67 år sammenlignet med 1 580 personer i 2012. Dette utgjør en økning med 457 personer i løpet av de nærmeste åtte åra – som er svært nær framtid. Det er imidlertid fra rundt 2020 en ser en dramatisk økning; i 2040 vil det være 3 228 personer over 67 år i Orkdal.

Dersom behovet for helse- og omsorgstjenester er uendret i samme periode, gir det et utfordringsbilde som innebærer en økning med 54 tjenestemottakere de nærmeste åtte åra, og nye 355 fram til 2040.

Med vekt på brukernes egne ressurser er det viktig å prioritere helsefremmende og forebyggende tiltak med mål om å øke tjenestemottakernes mestringsevne. Dette vil utsette og forkorte perioden med behov for kommunale helse- og omsorgstjenester. Det forutsetter dessuten samfunnsplanlegging som tar hensyn til denne kunnskapen, som f.eks. krav om universell utforming knyttet til boligbygging. Hvis man ikke lykkes med denne omleggingen, er det vanskelig å se for seg at tjenestetilbudet kan opprettholdes.

Tidligere kartlegging av tjenestetilbudet i Orkdal kommune avdekket at vi manglet botilbud med heldøgns bemanning. Som svar på dette ble Elvestien tatt i bruk 1. oktober i år. Som del av bemanning i omsorgsboligen var det forutsatt at Hjemmetjenesten skulle bidra med ett årsverk og psykisk helse- og rusarbeid det samme. Det er overført 1 stilling fra Hjemmetjenesten og 1 stilling er finansiert med tilskudd til psykisk helsearbeid.

Både Orkdal Helsetun og Hjemmetjenesten har store utfordringer med å bringe årets drift i balanse. Det kan pekes på flere årsaker, men både kommunal kjøkkendrift og samhandlingsreformens pålegg om mer kommunalt ansvar er viktig i denne sammenhengen. Som følge økte krav til brannsikkerhet, vil ikke kjøkkenet kunne ferdigstilles før tidligst i mars 2013. Dette innebærer at matlaging vil foregå desentralisert i de små avdelingskjøkkene, og produksjon for matombringning må midlertidig flyttes til kjøkkenlokalene ved OPS. Dette vil medføre at det må kjøpes mer ferdigmat, noe som innebærer høyere matvarekostnader.

Både Helsetunet og Hjemmetjenesten har lav pleiefaktor (= få ansatte med pleiefaglig bakgrunn på hver vakt) sammenlignet med normtall. Lav grunnbemanning gir ingen eller lite fleksibilitet ved endringer i behov, og medfører automatisk behov for innleie ved fravær. Oppgaven med å skaffe vikarer tar mye tid, og ofte kan den være resultatløs. Dette innebærer at faste ansatte må pålegges overtid, og dette må kompenseres i samsvar med gjeldende tariffavtaler. Som et middel for å redusere antall små deltidsstillinger etableres det vikarbank. Denne vil også ha betydning for overtidbruk, og det er forhåpninger om å bringe kostnader knyttet til overtid i balanse i løpet av neste år.

Felles løsninger skaper bedre fleksibilitet. Dette vil i sin tur redusere behov for å leie inn vikarer. I løpet av november vil det bli etablert et felles merkantilt miljø for Helsetunet og Hjemmetjenesten. Dette vil gi mulighet for bedre oppgavefordeling, og dermed sikre "rett person på rett plass".

Helsetunet og Hjemmetjenesten jobber i fellesskap med mulige tiltak for å få kontroll med driften. Det er utfordrende i enheter der lønnskostnadene utgjør en så stor andel av drifta, å iverksette tiltak som vil ha øyeblikkelig effekt, men det er realistisk å tro at det vil ha virkning på sikt.

5.5.1.1 Samhandlingsreformen

Samhandlingsreformen ble vedtatt i april 2010 og iverksettes gradvis ved at myndighetskrav (lover og forskrifter) vedtas og trer i kraft. Samhandlingsreformen innebærer at ansvar og oppgaver flyttes fra spesialisthelsetjenesten til primærhelsetjenesten – som er kommunenes ansvar.

Samhandlingsreformens hovedmål er forebygging framfor reparasjon, tidlig innsats, og å flytte tjenestene nærmere der folk bor. Dette innebærer at kommunene må prioritere oppgaver som gir helsefremmende og forebyggende effekt, slik at det kan hindre sykehusinnleggelse. I tillegg betyr samhandlingsreformen at liggetiden i sykehus reduseres ytterligere, og forutsetter at kommunene tar hjem pasienter som tidligere ville vært sykehuspasienter.

Når ansvar og oppgaver flyttes fra spesialisthelsetjenesten til primærhelsetjenesten, utfordrer dette kommunens helse- og omsorgstjeneste både med hensyn til manglende kompetanse og personellressurser.

SiO-Samhandlingsreformen i Orkdalsregionen ble gjennomført for å utrede muligheter for regional løsning av kommunale utfordringer som følge av samhandlingsreformen. SiO er over

i daglig drift som SiO – Samhandlingsenheten i Orkdalsregionen, og den primære oppgaven nå er å etablere en sengepost med kommunale døgnplasser for øyeblikkelig hjelp. Alle samarbeidskommunene har fått statlig tilskudd til drift av slike plasser, under forutsetning av at tiltaket er i gang i løpet av 2012.

Sentrale myndigheter iverksetter samhandlingsreformen gjennom å vedta nye lover og forskrifter. Både helse- omsorgstjenesteloven og folkehelseeloven har forebygging som sitt primære formål, og pålegger kommunene forpliktelser til å tilby innbyggerne nødvendige tjenester.

En viktig konsekvens av samhandlingsreformen er kommunenes ansvar for medfinansiering av sykehusene og plikten til å betale for utskrivingsklare pasienter. Så langt i 2012 er vårt månedlige medfinansieringsansvar for St. Olavs Hospital HF redusert. Orkdal kommune har fram til og med september mottatt 206 utskrivingsklare pasienter meldt fra sykehus. Av disse har Orkdal helsetun mottatt 86, mens Hjemmetjenesten har mottatt 120, og orkdal kommune har kun betalt 4000 kroner for ikke å ha mottatt utskrivingsklar pasient (= ett døgn).

Utfordringen framover blir å samordne de regionale tiltakene og de oppgavene som kommunen må løse på egen hånd.

5.5.1.2 Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)

Helse og omsorgssektoren er informasjonsintensiv; dvs. at hensiktsmessig og rask informasjonsflyt er avgjørende for kvalitet og effektivitet i tjenesten. Som del av Samhandlingsreformen, og for å oppnå helhetlige pasient- og brukerforløp, krever Helse- og omsorgsdepartementet at helseforetakene skal ta i bruk elektronisk kommunikasjon i sin samhandling med øvrige deler av helsetjenesten. Denne satsingen er benevnt som "meldingsløftet". Formålet med det nasjonale meldingsløftet er utbredelse av effektiv, helhetlig og fungerende meldingsutveksling mellom aktørene i helsesektoren.

5.5.1.3 Faglig kompetanseheving og kvalitetssikring – kompetanseplanlegging

Samhandlingsreformen forutsetter at kommunene har tilstrekkelig kompetanse til å medvirke til færre sykehusinnleggelses og raskere hjemskriving fra sykehus. Tilfredsstillende kompetanse er viktig uavhengig av om Orkdal kommune søker løst noe av samhandlingsreformens utfordringer gjennom regionalt samarbeid, eller må løse dem i egen kommune.

I løpet av 2012 er det gjennomført en omfattende kompetansekartlegging i helse- og omsorgstjenesten. Et utviklingsmål i neste handlingsplanperiode vil være å videreutvikle kompetanseplanen i helse- og omsorgstjenesten, og iverksette tiltak med utgangspunkt i kartleggingen som er gjennomført.

Kartleggingsarbeidet viser et klart behov for utviklingstiltak, både faglig, men også knyttet til bruk og utnyttelse av digitale verktøy. Så langt er det beregnet behov for frikjøp av "trener" tilsvarende to ukeverk til denne oppgaven. I tillegg må beregnes kostnadsdekning for fire ½-dager pr. ansatt + innleie for å gjennomføre kompetansehevinga. Dette tilsvarer kostnader for 1/1 årsverk.

Et annet tiltak for å sikre tilstrekkelig kompetanse til å møte krav – både som følge av nye oppgaver og for å følge forskrift om en verdig eldreomsorg – er å omgjøre hjemler fra fagarbeider til sykepleier- eller vernepleierhjemler. Det bør være et mål at 40 % av fagpersonellet har treårig høgskoleutdanning. De nærmeste årene vil dette innebære at tre hjemler omgjøres årlig, med de økte kostnadene dette vil medføre; noe høyere topplønn, lavere pensjonsalder og høyere sosiale avgifter.

5.5.1.4 Kvalitetssikring av medikamenthåndtering - Multidose

Multidose er en ordning der apoteket leverer medikamenter ferdig pakket og kontrollert til den enkelte navngitte pasient. Medikamentene blir pakket maskinelt og prosessen er godt kvalitetssikret. NAV refunderer inntil 500 kroner per pasient for hjemmeboende brukere av hjemmetjeneste. For institusjonsbeboere er det i dag ingen slik refusjonsordning.

Multidose bidrar til kvalitetssikring av medikamenthåndteringen både i Hjemmetjenesten og ved Helsetunet. Det vil dessuten frigjøre tid slik at sykepleierressurser i større grad kan benyttes til direkte pasientrelaterte aktiviteter. I dag er det godt og vel 90 beboere ved Orkdal Helsetun som bruker Multidose, mens ved Hjemmetjenesten brukes Multidose for godt og vel 80 tjenestemottakere. Ordningen ønskes utvidet til å omfatte alle av pleie- og omsorgstjenestens brukere.

5.5.1.5 Aktiviseringstilbud

For å opprettholde dagsentertilbudet ved Helsetunet er en fortsatt avhengig av midler fra Sanitetsforeningen. Orkdal Helsetun fikk også i år 240 000 kr til dette formålet. Satsing på aktivisering er i tråd med myndighetenes prioritering. Det har en klart forebyggende effekt, og medvirker til at brukere kan klare seg hjemme lenger. Tilbudet bør videreutvikles både hva gjelder innhold og omfang, slik at det også kan omfatte et tilbud til hjemmeboende personer med demenssykdom. Resultatene fra brukerundersøkelsen viser at dette området også er viktig for brukerne.

5.5.1.6 Egenbetaling

Sammenligningstallene i KOSTRA viser at egenbetaling for helse- og omsorgstjenester i Orkdal kommune er fremdeles lave sammenlignet med nabokommunene. Som et eksempel kan nevnes trygghetsalarm, som er en tjeneste som ikke er lovpålagt. Økende press på pleie- og omsorgstjenestene og økt betalingsevne i befolkningen bør innebære fortsatt vurdering av nivået på egenbetaling.

5.6 Orkdal Helsetun

Orkdal Helsetun gir tilbud om korttids-, rehabiliterings- og avlastningsopphold. I tillegg gis tilbud om langtidsopphold for beboere som ikke kan klare seg i eget hjem; herunder egen skjermet enhet for aldersdemente. Institusjonen har eget kjøkken, egen renholdsavdeling og vaskeri for vask av beboernes private tøy. Orkdal Helsetun organiserer og administrerer dagsentertilbud til hjemmeboende eldre i Orkdal Kommune.

5.6.1 Status

Orkdal kommune har kun kommunale institusjonsplasser; 117 plasser hvorav nær 14 % av plassene befinner seg i skjermet enhet for demente, og nær 7 % av plassene brukes til habilitering-/rehabiliteringsopphold. Korrigerte brutto driftsutgifter pr. institusjonsplass er lave sammenlignet med både landsgjennomsnittet og kommunene i Trøndelagsfylkene. Opp mot 92 % av driftsutgiftene går til pleie; en høyere andel enn alle vi sammenligner oss med.

Orkdal Helsetun har 111 årsverk fordelt på 176 ansatte. Dette viser at institusjonen fremdeles har en mange ansatte i små deltidsstillinger, noe som gir pasientene mange hjelpere å forholde seg til. Det er et mål å redusere antall hjelpere. Dette vil skape mer kontinuitet og stabilitet for tjenestemottakerne og gi både ansatte og arbeidsgiver større forutsigbarhet.

Sammenlignet med anbefalt norm er pleiefaktoren ved Orkdal Helsetun relativt lav. Gjennomsnittlig pleiefaktor ved Helsetunet er 0,76, mens anbefalt norm er 0,85 – 0,9 ved

spesialenheter som f.eks. rehabiliterings-, demens-/ korttidsavdeling. For øvrige avdelinger er anbefalt norm 0,75 – 0,80.

Sykefraværet ved institusjonen er høyt, for 2011: 12,3 % (her må bemerkes at resultatet ikke er korrigert for ferieavvikling). For 1. halvår i 2012: 12,3 %.

Resultatet av brukerundersøkelsen i 2012 viser en gjennomsnittsskår på 5,2 for brukernes måling. Landsgjennomsnitt er 5,2 og det er 26 kommuner med i grunnlaget. Gjennomsnittsskår for pårørendes måling er: 4,6. Landsgjennomsnittet er: 4,6, og det er 40 kommuner med i grunnlaget for målingen.

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011	2012
Døgnplasser for langtidsopphold	101	102	101	97
Døgnplasser for tidsbegrenset opphold/ant. brukere	16/192	15/175	16/223	20/195 (hvorav 86 utskr.klare fra sykehus og 27 ø.hjelp fra bosted)
Korttidsopphold			116	
Rehabilitering			88	
Avlastning			19	
Øyeblikkelig hjelp			40	
Dagsenter	62 brukere	64 brukere		73 brukere
Ant. middagsporsjoner for hjemmeboende	15 515	15 092	15 615	

5.6.2 Utviklingsområder med utviklingsmål

5.6.2.1 Utviklingsområde 1

Samhandling, kompetanse og rekruttering

Samhandlingsreformen forutsetter at kommunene har tilstrekkelig kompetanse til å medvirke til færre sykehusinnleggelses og raskere utskrivning fra sykehus. Dette stiller store krav til tverrfaglig samarbeid både internt, lokalt og på tvers av forvaltningsnivåene.

De kommunale tjenestene må forholde seg til pasienter med komplekse sykdomsbilder med flere diagnoser som krever behandling. I tillegg til videreutdanning/etterutdanning er det viktig å arbeide for en lærende organisasjon. Praktisk betyr det at man er flinkere til å dele kunnskap og erfaring med hverandre, og på den måten bidrar til at fellesskapet utvikler seg.

Differensierte tilbud til personer med demenssykdom og deres pårørende blir viktig i årene som kommer. Forutsigbarhet og trygghet er forutsetninger for å mestre hverdagen.

Ved behovsvurdering, enkeltvedtak og oppfølging av vedtak gjennom daglig tjenesteyting må vi i større grad rette oppmerksomheten mot tjenestemottakernes ressurser som gir mulighet og motivasjon for mestring hos hver enkelt tjenestemottaker. Dette krever medarbeidere som er gode til:

- Å se ressursene hos hver enkelt tjenestemottaker
- Å møte behovene hos den enkelte

- Å utøve faglig skjønn
- Å motivere og skape positiv stemning,
- Å begrunne på en trygg måte - både - et ja og et nei.

Felles kompetanseplan blir et viktig virkemiddel for systematisk kompetanseheving.

5.6.2.2 Utviklingsområde 2

Stabilt aktivitetstilbud/trivselstiltak

For å opprettholde dagsentertilbudet og koordinering av trivselstiltak for pasientene ved Orkdal Helsetun er en fortsatt avhengig av midler fra Sanitetsforeningen. Orkdal Helsetun fikk innværende år 240 000 kr til dette formålet. Satsing på dagsenteraktivitet er i tråd med myndighetenes prioritering. Det har forebyggende effekt, og medvirker til at brukere kan klare seg hjemme lenger.

Dagsentertilbudet i Orkdal Kommune må videreutvikles både hva gjelder lokaliteter, innhold og omfang. Tilbud til hjemmeboende personer med demenssykdom må etableres.

5.6.2.3 Utviklingsområde 3

Kvalitetssikring

Innføring av LEAN som verktøy er et bidrag i videre arbeid med kvalitetssikring og effektivisering av arbeidsprosesser. Med hjelp av LEAN-metodikk vurderer nå Helsetunet morgenrapporten.

Utviklingsområder	2013	2014	2015	2016
Iverksette forhandlingsturnus, opprette vikarbank og redusere antall små deltidstillinger	x	x	x	x
Videreutvikle kompetanseplan for helse- og omsorgstjenesten	x	x	x	
Øke andel helsepersonell med høyskoleutdanning	x	x	x	x
Utredning, etablering og drift av demensteam	x			
Utredning og etablering av dagtilbud (inkl. transport) til personer med demenssykdom	x	x		
Utredning, etablering og drift av forsterket bo- og behandlingstilbud til personer med demenssykdom	x	x	x	x
Videreføre Demensomsorgens ABC	x	x		
Iverksette hensiktsmessige organisatoriske endringer	x			
Implementere prosesser som følge av nasjonal pasientsikkerhetskampanje	x	x	x	x
Sikre drift av eksisterende dagtilbud	x	x	x	x
Prioritere sengeplasser til observasjon før (og evt. til erstatning for) sykehusinnleggelse og/eller etter sykehusopphold	x	x	x	
Implementere og videreutvikle elektronisk meldingsutveksling i helse- og omsorgstjenesten	x	x	x	x
Delta i revisjon av kommuneplanens samfunnsdel	x			
Delta i videreutvikling av SiO Samhandlingsenhet	x	x	x	x
Utrede mulighet for bruk av felles personell med Hjemmetjenesten(eks. til bemanning av korttids- og rehab.avd.)	x			
Ta i bruk og sikre full utnyttelse av tilgjengelig IKT-	x	x	x	x

Utviklingsområder	2013	2014	2015	2016
verktøy/programvare				

5.6.3 Resultatmål

	Status		Mål	
	Landet 2012	2012	2013	2016
Brukerundersøkelse beboere - snitt totalt	5,2	5,2	5,2	5,3
Informasjon	5,1	5,2	5,2	5,3
Brukermedvirkning	4,7	4,5	5,0	5,1
Brukerundersøkelse – pårørende – snitt totalt	4,6	4,6	4,7	4,8
Informasjon	4,5	4,6	4,7	4,8
Brukermedvirkning	4,2	4,1	4,2	4,5

5.6.4 Økonomiske tiltak

5.6.4.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2013-2016

Tiltak	2013	2014	2015	2016
Generelt innsparingskrav	-197 000	-197 000	-197 000	-197 000
Styrking helsetunet	830 000	830 000	830 000	830 000

5.7 Hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten organiserer tilbud om hjemmesykepleie, praktisk bistand, brukerstyrt personlig assistanse og omsorgslønn til de som har særlig tyngende omsorgsoppgaver. Fra årsskiftet 2011/2012 er tiltak til personer med utviklingshemming organisert i hjemmetjenesten.

5.7.1 Status

Hjemmetjenesten i Orkdal kommune har jobbet aktivt for å tilpasse seg samhandlingsreformen. Fram til og med september 2012 har St. Olavs Hospital meldt 206 brukere med behov for oppfølging etter utskriving; 120 av disse ble utskrevet til eget hjem med oppfølging fra hjemmetjenesten. Totalt antall tjenestemottakere varierer lite fra år til år, men det er registrert flere yngre brukere – under 66 år – de siste årene. Det kan være en sammenheng med at det også har vært en økning av brukere med høy timesats. Det er etterspørsel etter brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Brukerstyrte personlige assistenter lønnes av Orkdal kommune med bruker som arbeidsgiver. Staten gir tilskudd til BPA i tre år; 100 000 kr første år og 50 000 kr. de påfølgende to årene. Eventuelle utgifter ut over tilskuddet må kommunene dekke, og etter tre år må kommunen overta alle forpliktelser knyttet til ordningen.

Flere personer mottar omsorgslønn, dvs. at pårørende utfører omsorgsoppgaver og blir lønnet for dette.

Så langt i 2012 er sykefraværet i hjemmetjenesten redusert. I 1. halvår er sykefraværet for hele enheten på 9,7 %.

Det er ikke gjennomført brukerundersøkelse i 2012.

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011
Brukere av hjemmetj. 0 – 66 år	120	122	134
Brukere av hjemmetj. 67 – 79 år	72	59	68
Brukere av hjemmetj. 80 år og over	174	129	152
Antall som mottar omsorgslønn	23	26	32
Antall brukere med høy timesats	16	16	20
Antall brukere med BPA	7	7	12

5.7.2 Utviklingsområder med utviklingsmål

5.7.2.1 Elektronisk meldingsutveksling

I løpet av 2012 forutsettes det at alle kommuner skal ta i bruk elektronisk meldingsutveksling som kommunikasjonsmiddel i helse- og omsorgstjenesten. Dette innebærer at ansatte i helse- og omsorgstjenesten opparbeider tilstrekkelig kunnskap om bruk av digitale verktøy til å kunne kommunisere elektronisk med helseforetak, fastleger og legevakt. For helse- og omsorgstjenesten er det en stor utfordring å ha både tilstrekkelig kompetanse og tilfredsstillende utstyr til å møte intensjonen om elektronisk samhandling. Prosessen er igangsatt, men den vil kreve ressurser både til utstyr og opplæring i løpet av de nærmeste årene.

5.7.2.2 Innsatsteam

Spesialisthelsetjenesten bruker stadig mer effektive behandlingsteknikker, utfører mer kompliserte behandlinger som fører til kortere liggetid. Dette utfordrer Hjemmetjenesten med utskrivingsklare pasienter som kommunene skal overta på kort varsel, og oppleves ofte som krevende ekstraoppgaver; dvs at det kommer i tillegg til avtalte oppdrag i den daglige arbeidslista. Ofte skaper det uro og utrygghet. I en hektisk hverdag – uten at det er satt av ressurser og tid til dette – må ansatte skape tid for å tilegne seg kunnskap. I Danmark har en god erfaring med ambulerende team som tar hånd om nye henvendelser i tillegg til de mest krevende brukerne. En ordning med innsatsteam som kan ta spesialiserte ekstraoppgaver i overgangen mellom sykehus og spesialist- og kommunehelsetjeneste bør utredes også for Orkdal kommune.

Utviklingsområder	2013	2014	2015	2016
Innføre vikarpool, iverksette forhandlingsturnus og redusere antall små deltidstillinger	x	x	x	x
Videreutvikle kompetanseplan for helse- og omsorgstjenesten	x	x	x	
Øke andel helsepersonell med høyskoleutdanning	x	x	x	x
Utredning, etablering og drift av demensteam	x			
Utredning og etablering av dagtilbud (inkl. transport) til personer med demenssykdom	x	x		
Utredning, etablering og drift av forsterket bo- og behandlingstilbud til personer med demenssykdom	x	x	x	x
Videreføre Demensomsorgens ABC	x	x		
Iverksette hensiktsmessige organisatoriske endringer	x			
Implementere prosesser som følge av nasjonal pasientsikkerhetskampanje	x	x	x	x
Sikre drift av eksisterende dagtilbud	x	x	x	x

Utviklingsområder	2013	2014	2015	2016
Prioritere sengeplasser til observasjon før (og evt. til erstatning for) sykehusinnleggelse og/eller etter sykehusopphold	x	x	x	
Implementere og videreutvikle elektronisk meldingsutveksling i helse- og omsorgstjenesten	x	x	x	x
Delta i revisjon av kommuneplanens samfunnsdel	x			
Delta i videreutvikling av SiO Samhandlingsenhet	x	x	x	x
Utrede mulighet for bruk av felles personell OH og Hjemmetjenesten(eks. til korttids- og rehab.avd.)	x			
Ta i bruk og sikre full utnyttelse av tilgjengelig IKT-verktøy/programvare	x	x	x	x

5.7.3 Økonomiske tiltak

5.7.3.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2013-2016

Tiltak	2013	2014	2015	2016
Økt leie trygghetsalarmer	-44 000	-92 000	-152 000	-152 000
Generelt innsparingskrav	-218 000	-218 000	-218 000	-218 000
Styrkning hjemmetjenesten	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000

5.8 Helse og familie

Enhet helse og familie omfatter allmennlegetjeneste, legevakt, helsestasjons- og skolehelsetjeneste, fysio- og ergoterapitjeneste, psykisk helse og rusarbeid, barneverntjeneste, PP-tjeneste, boligtildeling og husbanktjenester, koordinerende team og SiO Samhandlingsenhet.

5.8.1 Allmennlegetjeneste og legevakt

Nasjonal plan for helse- og omsorgstjenesten (2011 – 2015) har som mål for legetjenesten i kommunene at:

«Allmennlegetjenesten skal i større grad ta del i det individrettede forebyggende arbeidet, legevaktstjenesten skal videreutvikles, og fastlegenes ansvar for øyeblikkelig hjelp til egne pasienter skal tydeliggjøres».

Det er i 2012 vedtatt en ny fastlegeforskrift, og denne forutsettes innarbeidet i løpet av 2013.

5.8.1.1 Status

Allmennlegetjenesten i Orkdal kommune ivaretas gjennom fastlegeavtaler med til sammen 10 leger som er etablert i tre private legesenter – Fannrem, Orkanger og Orkdal legesenter. Beredskap/legevakt utenom ordinær arbeidstid ivaretas gjennom interkommunalt legevaktsamarbeid. Dette blir fra årsskiftet en del av SiO.

Offentlig legearbeid (tilsynslegearbeid, skolehelsetjeneste, miljøretta helsearbeid og samfunnsmedisin) ivaretas gjennom avtaler om deltidsstilling med den enkelte lege.

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011
Antall fastlegeavtaler	10	10	10
Antall åpne fastlegelister	7	4	4
Antall kvinnelige leger	4	4	4

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011
Antall pasienter på fastlegeliste	11 331	11 521	11 678
Beregnet kapasitet for fastlegelistene	12 015	12 015	11 815
Avtalte uketimer til kommunale oppgaver	43	43	43

5.8.2 Helsestasjons-/skolehelsetjeneste og svangerskaps- og barselomsorg

5.8.2.1 Status

Helsestasjons- og skolehelsetjenestens fremste oppgave er å fremme helse og forebygge sykdom, skade eller lyte. Tjenesten vil ha en nøkkelrolle i arbeidet med implementering av den nye loven om folkehelsearbeid.

I Nasjonal plan for helse- og omsorgstjenesten (2011 – 2015) er målet for området at:

- «Befolkningen skal få økt kunnskap og bevissthet om helse, levevaner og egenmestring. Familie, barnehage, skole arbeidsliv og helse- og omsorgstjenesten er sentrale arenaer. Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er særdeles viktig i denne sammenheng og skal være lett tilgjengelig for barn og unge».

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten har i dag 7,8 årsverk fordelt på 13 ansatte; 0,7 årsverk for jordmor, oppunder 0,3 årsverk for lege, 5,6 årsverk for helsesøster og 1,2 årsverk knyttet til merkantile oppgaver. Helsestasjonen har i dag to besøksadresser; Fannrem og Orkanger. Det er ønskelig å samle tilbudet på ett sted. Dette vil øke fleksibiliteten i tjenesten og bedre tilgjengeligheten for innbyggerne ved at oppgavene lettere kan ivaretas ved fravær. I tillegg vil det styrke det faglige samarbeidet.

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011
Ant. nyinnskrevne gravide som har møtt til svangerskapskontroll	143	115	108
Antall fødte	164	123	138
Ant. førstegangshjemmebesøk hos nyfødt	162	129	132
Ant. barn med fullført helseundersøkelse ved 2-3 – årsalder	152	169	181
Ant. barn som har fullført helseundersøkelse innen utg. av 1. skoletrinn	121	138	159

5.8.3 Fysio- og ergoterapitjeneste

5.8.3.1 Status

Nasjonal plan for helse- og omsorgstjenesten (2011 – 2015) har som mål at:

- «Kommunene skal ha et tydeligere ansvar for habilitering og rehabilitering. Den faglige bredden og kvaliteten skal ivaretas, og det må legges større vekt på tjenester som ivaretar brukernes mål og innsats».

I fysio- og ergoterapitjenesten er det tre fast ansatte fysioterapeuter og to fast ansatte ergoterapeuter – til sammen 5 årsverk. Årlig mottar dessuten tjenesten fysioterapeut i turnuskandidatstilling tilsvarende 1 årsverk. For å ivareta deler av Orkdal kommunes ansvar for helse- og omsorgstjenester har kommunen i tillegg inngått avtaler med privatpraktiserende fysioterapeuter, og yter driftstilskudd til 5 årsverk. Planlagt økning av driftstilskudd til privatpraktiserende fysioterapeuter fra 2013 ble tatt ut under den politiske behandlingen av handlingsplanen for 2012 – 2015.

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011
----------------------	------	------	------

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011
Avtalehjemler private fysioterapeuter fulltid	7	3	3
Avtalehjemler private fysioterapeuter deltid (40-100 %)	1	5	5
Årsverk av private fysioterapeuter pr avtalehjemmel	0,87	0,62	
Årsverk til rehabilitering pr 10 000 innbyggere	8,9	8,8	

Samhandlingsreformen og raskere utskriving fra sykehus har også innvirkning på denne tjenestens utfordringer; det er kommunale tjenester som må ivareta restbehandlingen som gjenstår når spesialisthelsetjenesten erklærer pasienten utskrivingsklar. Dette krever økt kompetanse og raskere iverksetting av tjenester.

5.8.4 Psykisk helse- og rusarbeid

5.8.4.1 Status

Psykisk helse- og rusarbeid tilbyr tilrettelagte og differensiert tjenester til mennesker med psykiske lidelser og rusavhengighet. Tjenestetilbudet omfatter informasjon og forebyggende arbeid, behandling, omsorg, dagsenterdrift, mekling og familierapi/familievern.

Tjenesten har 12 årsverk som er fordelt på 14 ansatte. I 2011 har de mottatt 207 ny henvendelser om bistand, og alle har fått tilbud om tiltak innen to uker.

5.8.5 Barneverntjeneste

5.8.5.1 Status

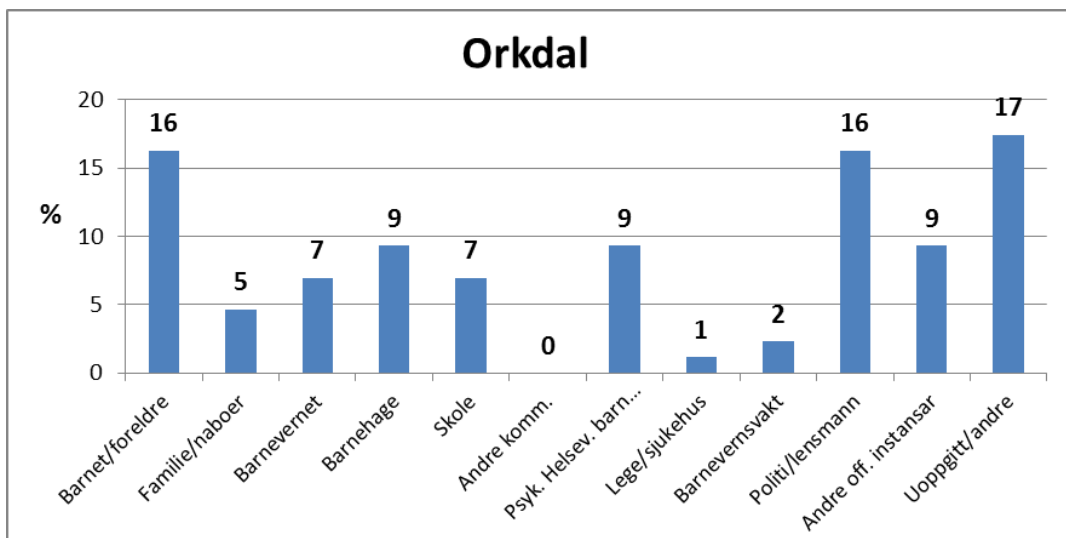
Barneverntjenesten skal bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår, og sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.

Barneverntjenesten omfatter 6,8 årsverk fordelt på 7 stillinger; én merkantil- og seks fagstillinger.

Barneverntjenesten har de siste årene hatt en betydelig utgiftsøkning med grunnlag både i økning i antall saker og i sakenes kompleksitet. Det er i 2012 foretatt en nøye gjennomgang av tjenesten, og det er iverksatt tiltak – som bl.a. direkte remittering – for å få oversikt og kontroll over kostnadene.

Orkdal kommune er vertskommune for den interkommunale barneverntjenesten som omfatter Meldal, Agdenes og Skaun.

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011
Ant. innbyggere 0-17 år	2 579	2 594	2 600
Undersøkelser gjennom året	70	83	89
Undersøkelser avsluttet	57	74	73
Undersøkelser som førte til tiltak	33	45	42
Barn med tiltak pr 31.12.2011	79	109	106
Barn med tiltak i opprinnelig familie pr 31.12.2011	78	90	102
Barn med tiltak utenfor opprinnelig familie pr 31.12.2011	30	37	30
Antall meldinger	70	96	91

Antall meldinger i barnevernet har økt med 62,5 % fra 2008 (56) til 2011. Den grafiske framstillingen over viser at meldingene kommer fra flere instanser. De som hyppigst melder i Orkdal er foreldre, anonyme og politi. Anonyme er som oftest naboer eller familie.

5.8.6 PP-tjeneste

5.8.6.1 Status

PP-tjenesten er kommunens sakkyndige instans som vurderer behov og tilrår tiltak om spesialundervisning etter opplæringsloven. Tjenesten veileder og bistår barnehager og skoler med kompetanseutvikling, og har de siste par årene vært del av kommunens satsing LP (læringsmiljø og pedagogisk analyse).

Tjenesten har utarbeidet prosedyrer for saksbehandling for å ivareta barns og unges rettigheter etter opplæringsloven.

PP-tjenesten har 5,4 årsverk fordelt på 7 ansatte; 4,9 årsverk knyttet til fagoppgaver og 0,5 årsverk knyttet til merkantile oppgaver.

5.8.7 Bolig- og husbanktjenester

5.8.7.1 Status

Kommunenes ansvar for å skaffe bolig vil fra årsskiftet være hjemlet i både lov om sosialtjenesten i arbeids- og velferdsforvaltningen:

- § 15: «Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet».
- § 27: «Kommunen er forpliktet til å finne midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv».

og i den nye helse- og omsorgstjenesteloven ansvar nedfelt slik:

- § 3-7: «Kommunen skal medvirke til å skaffe boliger til personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet, herunder boliger med særlig tilpasning og med hjelpe- og vernetiltak for dem som trenger det på grunn av alder, funksjonshemming eller av andre årsaker.»

Det er stor etterspørsel etter kommunale boliger. Ved bruk av husbankens virkemidler satses det på å gå fra leie til eie, og det er søkt om økt startlån fra 5 til 10 mill kr fra år 2012.

Finanstilsynet har satt strenge krav til bankene om utlån, og dette medfører økt etterspørsel

etter startlån. Orkdal kommune dekker normalt et 2. prioritetslån med 15 % av boligens kjøpesum.

Orkdal kommune har en boligsosial handlingsplan som gir retning om boligpolitikken i kommunen. Planen er under revidering.

Grunnlagsinformasjon	2008	2009	2010	2011
Totalt antall kommunalt disponerte boliger	196	266	232	240
Kommunalt eide boliger	162	203	164	223
Kommunalt innleide boliger	10	17	22	17
Ant. søknader om kommunal bolig	52	72	76	116
Ant. husstander tildelt bolig	17	19	16	32
Kommunalt disponerte omsorgsboliger	81	81	81	103
Kommunalt eide omsorgsboliger	51	51	51	81
Ant. husstander i midlertidige botilbud	0	0	7	2
Gjennomsnittsbetrag for startlån	376 538	333 857	268 750	261 241
Ant. husstander tilkjent statlig bostøtte Husbank	252	279	298	321

5.8.8 SiO Samhandlingsenhet

5.8.8.1 Status

Fra 1. februar tok Orkdal kommune over vertskommunefunksjonen for prosjektet SiO (Samhandlingsreformen i Orkdalsregionen). I løpet av året er prosjektet gått over til drift (SiO Samhandlingsenheten i Orkdalsregionen) med Orkdal kommune som vertskommune. Samhandlingsenheten er også overført ansvaret for legevaktsamarbeidet i regionen. Prosessen har krevd mye ressurser til forhandlinger for å bli enige om grunnlaget for og videreutvikling av helsesamarbeidet framover. Det er ansatt daglig leder for Samhandlingsenheten.

Det er fremforhandlet vertskommuneavtaler for helsesamarbeidet, og disse behandles politisk i alle samarbeidskommunene i løpet av høsten 2012.

SiOs første oppgave har vært å få i drift sengeposten med kommunale døgnplasser for øyeblikkelig hjelp. Det er gjennomført rekrutteringsprosess, og det forhandles med St. Olavs Hospital HF om leie av lokaler ved Orkdal Sykehus og andre samarbeidsavtaler knyttet til denne etableringen.

5.8.9 Utviklingsområder med utviklingsmål

5.8.9.1 Flertjenestebrukere – ny oppfølgingspraksis

Opplevelse av god livskvalitet er individuelt og omfatter mange livsområder. For de fleste omfatter det å ha god helse, å være sysselsatt med meningsfulle aktiviteter – arbeid eller utdanning, å ha tilstrekkelig inntekt, å ha adekvat bolig og ha meningsfulle fritidsaktiviteter.

Det kan variere hva tjenestemottakerne mener kan føre til økt livskvalitet. Men det er grunn til å anta at de fleste befinner seg i en livssituasjon preget av mangel på ressurser til å ha en levestandard som er alminnelig akseptert i samfunnet. Ulike samhandlingsarenaer rapporterer om familier som ser ut til å ha utfordringer innenfor et eller flere av disse områdene, og en mener å kunne se mønster for mottakere av flere kommunale tjenester.

Denne gruppen utfordrer vår evne til å gi adekvate og gode tilbud. Som regel har svaret på utfordringene vært enda mer av samme type bistand. Når dette ikke har hatt ønsket effekt, blir vi ofte rådville. Denne måten å følge opp flertjenestemottakere på ønsker Orkdal kommune å endre, slik at så mange som mulig skal mestre hverdagens utfordringer og kunne leve selvstendige liv. I løpet av en toårsperiode ønsker vi å kartlegge situasjonen ved å identifisere flertjenestebrukere, og legge til rette for ny og felles oppfølgingspraksis sammen med involverte deltjenester.

5.8.9.2 Folkehelseiltak – helsefremming og forebygging

Kommunens kostnadsprofil for helse- og omsorgstjenesten viser at vi i langt større grad prioriterer å reparere enn å fremme helse og forebygge sykdom. Med samhandlingsreformens intensjoner vil det være nødvendig at alle tjenester ser på egen praksis, og bidrar til at tjenestene ytes i tråd med nye lover og forskrifter. I denne sammenheng er det ønskelig å iverksette flere konkrete tiltak:

- **Hverdagsrehabilitering**
Begrepet er knyttet til «Fredericiamodellen». Dette går ut på å styrke evnen til å mestre dagliglivets utfordringer, og ergoterapeuter og fysioterapeuter er viktige bidragsyttere i dette arbeidet.
- **Fallforebygging**
Fallforebyggende tiltak er nevnt som et konkret og vesentlig tiltak i forebyggende helsearbeid. Med økonomisk bidrag fra Kompetansesenteret for fall og bevegelsesvansker og Orkdal Sanitetsforening, er frivillige lært opp til å drive treningsgrupper. Det forutsettes at fysioterapeut er støtte for instruktørene, og det er en utfordring å prioritere denne oppgaven uten ekstra finansiering.
- **Allidrett for alle**
Det er behov for å etablere tilbud som rettes spesielt mot inaktive deler av befolkningen, og som kan omfatte aktiviteter for familien – med både barn og voksne samtidig. Tilbudet forsøkes etablert i samarbeid mellom FYSAK og frivillige lag og organisasjoner.
- **Frisklivssentral**
Frisklivssentralen har et strukturert henvisnings- og oppfølgingssystem for personer med behov for å endre helseatferd; primært fysisk aktivitet, kosthold og røykeslutt. Det er startet tiltak mot overvekt for en gruppe barn og deres familier. Tilbudet i frisklivssentralen utvides gradvis med andre tiltak.

5.8.9.3 Elektronisk meldingsutveksling

Elektronisk meldingsutveksling forutsettes implementert i løpet 2013. Dette forutsetter involvering fra de fleste deltjenestene, og vil kreve ressurser til opplæring.

5.8.9.4 «Endelig heim»

Rusavhengighet og rusmiddelmisbruk skaper ekstra utfordringer for mulighetene i det ordinære boligmarkedet. Mange tjenestemottakere trenger rett og slett bistand både til å skaffe og å bo i egen bolig, og det må arbeides med realisering av dette.

5.8.9.5 «Drop in»- Treffsted

Mennesker med rusavhengighet har behov for aktivisering og sosialt fellesskap som reduserer behovet for rusmidler. «Drop in» er et slikt tilbud. Tilbudet må sikres muligheter for framtidig drift og utvikling, evt. i samarbeid med frivillig sektor.

5.8.9.6 Tidlig innsats

Spesielt tilbudet for risikoutsatte barn og unge er avhengig av tidlig innsats og at ulike involverte deltjenester samarbeider tett. Et viktig verktøy i denne sammenheng er foreldreveiledning.

5.8.9.7 Interkommunal PP-tjeneste

Kommunene i Orkdalsregionen har relativt små fagmiljø, og flere kommuner ønsker mer robuste tjenester. Muligheten for etablering av en interkommunal tjeneste bør utredes.

Utviklingsmål	2013	2014	2015	2016
Gjennomføre «familieprosjekt»	X	X		
Implementering av samhandlingsreformen	x	x	x	X
Tilpasse praksis til nytt lovverk	x			
Elektronisk meldingsutveksling	x	x		
Samordne kommunalt eide og kommunalt disponerte boliger og boligtildeling	x			
Utrede behov for tilbud til rusavhengige	x	x		
Gjennomføre folkehelsekonferanse	x			
Gjennomføre foreldreveiledning (ICDP)	x			
Innføre hverdagsrehabilitering (Fredericia-modellen)	x	x		
Etablere vaktordning i barneverntjenesten	x			
Utrede interkommunal PPT	x			
Utvide «drop in»-tilbudet	x	x		
Revidere ruspolitisk handlingsplan	x			
Videreutvikling av familiesenteret	x	x		
Utvikling av Samhandlingsenheten	x	x	x	X
Gjennomføre kvalitets- og ressursanalyse av arbeidet for barn og unge (KS-prosjekt)	x			
Videreutvikle SLT-arbeidet	x	x	x	X
Utrede felles lokalisering av helsestasjonstjenesten	x			

5.8.10 Resultatmål

Resultatmål	Status		Mål	
	Landet 2012	2012	2013	2016
Brukerundersøkelse barnevern (Skala 1-6)		:	4,0	4,5
Brukerundersøkelse Ergoterapi og fysioterapi		:	4,5	4,5
Brukerundersøkelse Helsestasjon		:	5,0	5,0
Brukerundersøkelse Psykisk helsearbeid (Skala 1-4)		:	4,5	4,5
Oppfølging tidsfrister ergo- fysioterapi inn 3 uker		84 %	90 %	100 %
Oppfølging tidsfrister Psyk. Helsearbeid		98 %	100 %	100 %
Oppfølging tidsfrister PP – tjenesten		100 %	100 %	100 %
Barnevern, oppfølging tidsfrist		100 %	100 %	100 %

5.8.11 Økonomiske tiltak Helse og familie

5.8.11.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2013-2016

Tiltak	2013	2014	2015	2016
Generelt innsparingskrav	-140 000	-140 000	-140 000	-140 000
Søknadsbeløp tilskudd rusomsorg for organisasjoner	150			

5.9 Kvalifisering og arbeidstrening

Enhet kvalifisering og arbeidstrening organiserer bosetting, kvalifisering og integrering av flyktninger, voksenopplæring, varig tilrettelagt arbeid, aktivisering og arbeidstrening, beredskapsarbeid og lokalt hjelpemiddellager.

5.9.1 Voksenopplæring

5.9.1.1 Status

Voksenopplæringa skal gi et godt og helhetlig tilbud om norskopplæring for flyktninger/innvandrere, grunnskoleopplæring for voksne, spesialundervisning for voksne (*opplæringsloven 4A1 og 4A2*) og oppdragsundervisning for både privat og offentlig sektor.

Voksenopplæringa har 7,3 årsverk fordelt på 8 ansatte. I inneværende skoleår er det 78 deltakere ved voksenopplæringa. Voksenopplæringa har avtale med Skaun, Meldal og Agdenes om salg av voksenopplæringstjenester. 11 deltakere kommer fra Skaun og 7 fra Meldal.

5.9.1.2 LEAN-prosjekt ved voksenopplæringa

Voksenopplæringa gjennomfører LEAN-prosjekt om registrering av oppmøte og fravær. Prosjektet er godt i gang, og en ser allerede muligheter for klare forbedringer av arbeidsprosessene. Prosjektet har gitt noen vurderinger av dataplattformer, som vurdering av ny datamodul i Visma fagprogram voksenopplæring og implementering av It's learning som system for kommunikasjon med deltakerne i opplæringstiltaket.

5.9.2 Mottak og integrering av flyktninger

5.9.2.1 Status

Gjeldende bosettingsplan forutsetter mottak av 20 flyktninger årlig, familiegjenforente kommer i tillegg. Det er ikke lagt opp til bosetting av enslige mindreårige i perioden. Orkdal kommune har takket nei til en anmodning fra IMDI om mottak av flere flyktninger.

Gjennom partnerskapsavtalen med NAV har en del av ansvaret for integrering av flyktninger vært lagt dit. Fra 1.7.12 er ansvaret for hele flyktningetjenesten overført til enhet Kvalifisering og arbeidstrening.

Introduksjonstiltakene er regulert av *Lov 4.juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere*, også kalt introduksjonsloven. Loven angir rett og plikt til introduksjonsprogram og rett og plikt til norskopplæring og samfunnskunnskap.

Grunnlagsinformasjon	2008	2009	2010	2011
Mottakere av introduksjonsstønad	40	48	48	57
Samlet utbetaling av introduksjonsstønad	3 600 765	3 918 225	5 102 547	5 223 196
Gjennomsnittlig utbetaling pr stønadsmåned	11 252	11 661	11 811	
Gjennomsnittlig deltakelseslengde (måned)	8	7	9	

5.9.3 Orkdalstorget

5.9.3.1 Status

Orkdalstorget er et kommunalt arbeidstreningstiltak som har 3 faste årsverk fordelt på 3 ansatte. I tillegg har Orkdalstorget ansvaret for ulike prosjekter som Sommerjobb for ungdom- og kvinner med flyktningbakgrunn, Hold Orkdal rent og ryddig og prosjekt UNG. I disse prosjektene bistår innleide timelønnede ekstrahjelper. Orkdalstorget gir tilbud til ca. 40 personer hvert år. Orkdalstorget har fått ansvaret for ombygging og tilrettelegging av nytt Kvalifiserings- og arbeidstreningssenter på Follo.

5.9.4 Sampro

5.9.4.1 Status

Sampro er et aktiviserings- og arbeidstreningstiltak og har 6,6 årsverk fordelt på 7 ansatte. Første halvår 2012 deltok 27 voksne brukere i tiltaket. Sampro har arbeidsoppgaver fordelt på tre områder: vedavdeling, trevare/brann og ordreavdeling. Brukerne ved Sampro har ulik arbeidstid ut fra funksjonsnivå. Lokalt hjelpemiddellager med base i kjelleren på Orkdal Helsetun er også knyttet til Sampro.

5.9.5 Beredskapsarbeid

5.9.5.1 Status

Beredskap er å planlegge slik at uforutsette hendelser håndteres planmessig. Orkdal kommune har rundt 20 aktive beredskapsplaner i tillegg til en overordnet ROS-analyse. Det har siste året vært fokus på oppdatering av sentrale planer som smittevernplan og overordnet beredskapsplan med oppdatert varslingsliste. Den overordnede beredskapsplanen inneholder plan for kommunal kriseledelse, ressuroversikt og evakueringsplan.

5.9.6 Utviklingsområder og utviklingsmål

5.9.6.1 Aktivisering og sysselsetting

Både Orkdalstorget og Sampro har rammer som forutsetter inntekt for fortsatt drift. Det må være kontinuerlig fokus på nye arbeidsoppgaver for å sikre tilstrekkelig inntektsnivå. Bilparken på Sampro har behov for fornying. Situasjonen forsøkes løst midlertidig ved å samarbeide med Orkdalstorget. Videre er det behov for en traktor for å lette arbeidet med vedproduksjon på Sampro, prisantydning 100 000 – 200 000 kroner.

Motivasjonsgodtgjørelsen som deltakerne ved arbeidstreningstiltakene får bør vurderes økt. I dag er satsen på 11 kroner per time. Satsen er ikke økt på flere år og bør vurderes økt til 15 kroner per time. Økningen vil ha en kostnad på ca. 200 000 kroner.

5.9.6.2 Bosettings- og integreringsplanen

Introduksjonstiltakene er regulert av introduksjonsloven. Loven angir rett og plikt til introduksjonsprogram og rett og plikt til norskopplæring og samfunnskunnskap. Rett og plikt til norskopplæring med samfunnskunnskap ble fra 2012 økt fra 300 til 600 timer.

5.9.6.3 Lokalt hjelpemiddellager

Hjelpemiddellageret har til dels gamle og slitte hjelpemidler. Den nye samhandlingsreformen forutsetter flere hjelpemidler i lokalt lager p.g.a. at pasientene skrives tidligere ut fra sykehus. Oppgradering av utstyr i lokalt lager innebærer en engangsinvestering i størrelsesorden 100 000 kr, i tillegg bør årlige investeringer økes etter dette med rundt 30 000 kroner.

5.9.6.4 Integreringsarbeid

Voksenopplæringa som har hovedansvar for integreringstiltakene holder til i tre ulike lokaler som er alle er uhensiktsmessige. En forutsetning for bedre kvalitet i integreringsarbeidet er å sørge for nye undervisningslokaler. Dette vil skje når lokalitetene ved Follo står ferdig våren 2013. Voksenopplæringa har økt fokus på kvalitetssikring av heldagsprogrammet for deltakerne i introduksjonsprogrammet.

Et annet viktig punkt for Voksenopplæringa er å styrke samarbeidet med lokale næringslivsaktører, og det jobbes kontinuerlig med aktører innenfor både privat næringsliv og offentlig sektor.

5.9.6.5 Kvalifiserings- og arbeidstreningssenter

I Handlingsplan 2012 til 2015 ble det vedtatt å starte et arbeid med etablering av et nytt Kvalifiserings- og arbeidstreningssenter i F-bygget ved Orkdal vidaregåande skole på Follo. Økonomien i prosjektet er knyttet til eksisterende utgifter til husleie. I saksframlegget til kommunestyrets behandling er det tatt inn at: *«utgifter til nødvendige utvendige arbeider, samt kostnader til inventar og utstyr må fremmes som egen sak i budsjettbehandlingen for 2013»*. Dette omfatter investering i møbler og utstyr til klasserommene og kontormøbler til ansatte, i tillegg til møblering av møterom og fellesarealer. Kostnaden med dette er stipulert til i underkant av 1 mill. som kan finansieres ved bruk av flyktningemidler.

I byggesaken kom pålegg om etablering av gang- og sykkelveg opp til F-bygget i tillegg til at avkjørselen fra kommunal veg må strammes opp. Dette vil påføre prosjektet en tilleggskostnad på ca. 200 000 kr.

Byggesaken vil gå et stykke ut på våren. Driftsbudsjett for bygget vil derfor ikke bli lagt inn i handlingsplanen, men tas som en egen budsjettendringssak i 2013.

5.9.6.6 Orkdal som en flerkulturell kommune

Med en økt innvandring (flyktninger, familiejenforente og arbeidsinnvandrere) i hele Orkdalsregionen generelt og i Orkdal kommune spesielt vil regionen endres. Det er behov for bedre helhetsforståelse der Orkdal kommune sees som en del av det flerkulturelle samfunnet.

5.9.6.7 Beredskapsarbeid

Overordnet ROS-analyse må revideres i 2013. Ny lov om kommunal beredskapsplikt krever i § 14 at risiko- og sårbarhetsanalysen skal oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner, jf. lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 11-4 første ledd. For øvrig skal ROS-analysen oppdateres ved alle endringer i risiko- og sårbarhetsbildet. Denne ble sist revidert i mars 2010. Den gang kjøpte kommunen tjenester fra et eksternt firma. Dette er mest aktuelt også denne gangen. Kostnaden stipuleres til 150 000 kr.

Fokus på krise- og beredskapsarbeid poengterer viktigheten av god ledelse. Dette gjelder kommunens ledelse generelt og kriseledelsen spesielt. Skal ledelse/kriseledelse fungere tilfredsstillende, er det en forutsetning at rådhuset har tilgang til telefon og datasystemer 24/7. Per i dag er det ikke installert løsninger for nødstrøm ved rådhuset, og dette bør komme på plass. Som en sikkerhetsforanstaltning bør det kjøpes inn minimum to satellittelefoner, slik at kontakt med innbyggere og omverdenen kan opprettholdes dersom kriseledelsens ordinære kommunikasjonssystem bryter sammen.

Utviklingsmål enhet kvalifisering og arbeid	2013	2014	2015	2016
Voksenopplæringa skal ha tatt initiativ til å etablere flere språk- og arbeidstreningssplasser i privat	x			

Utviklingsmål enhet kvalifisering og arbeid	2013	2014	2015	2016
næringsliv og offentlig sektor.				
Ferdigstille LEAN-prosjektet ved Voksenopplæringa	x			
Fortsatt oppdatering og gjennomgang av eksisterende beredskapsplaner med mål om forenkling	x	x	x	x
Etablere mulighet for nødstrøm ved hele eller vitale deler av rådhuset. Innkjøp at minimum to satellittelefoner til bruk i krisesituasjoner	x			
Bidra til utarbeidelse av ny overordnet ROS- analyse	x			
Ferdigstille nytt kvalifiserings- og arbeidstreningssenter i F-bygget på Follo	x			
Innarbeide nye rutiner i forbindelse med etablering av nytt Kvalifiserings- og arbeidstreningssenter	x			
Skaffe egnede boliger for flyktingene som skal bosettes i samarbeid med boligkontoret og enhet Tekniske tjenester	x	x	x	x
Oppdatere hjelpemiddellager i tråd med de nye utfordringene i samhandlingsreformen	x	x	x	x
Skaffe nye inntektsgivende arbeidsoppdrag for Sampro og Orkdalstorget	x	x	x	x
Synliggjøre Orkdal som en flerkulturell kommune	x	x	x	x

5.9.7 Resultatmål

Resultatmål	Status		Mål	
	Status 2011	Anslag 2012	2013	2016
Frammøte SAMPRO	98,4	97 %	98 %	98,5 %
Frammøte Voksenopplæringa, intro-programmet	90,2	91 %	92 %	94 %
Frammøte Orkdalstorget		83 %	90 %	93 %
Tatt norskprøve introduksjonsdeltakerne		88,3 %	100 %	100 %
Tatt norskprøve rett og plikt til norsk			50 %	60 %
Beståtte norskprøver i % av prøver	56 %	68 %	70 %	75 %
Bosetting i forhold til bosettingsplan	51,4	100 %	100 %	100 %

5.9.8 Økonomiske tiltak Kvalifisering og arbeidstrening

5.9.8.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2013-2016

Tiltak	2013	2014	2015	2016
Generelt innsparingskrav	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000

5.10 NAV - sosialtjenesten

I samsvar med gjeldende samarbeidsavtale organiserer og administrerer NAV Orkdal kommunens ansvar for inntektssikring gjennom økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsstønad, ungdomskontakt, økonomisk rådgiving og statlig bostøtte.

KOSTRA-tall for 2011 viser at Orkdal kommune har relativt mange sosialhjelpsmottakere. Mange av brukerne har behov for supplerende bistand på grunn av lave satser på opptjente trygdeytelser, eller lav inntekt. Noen har også behov for bistand i en kortere overgangsperiode, i påvente av trygdeutbetalinger eller lønn, eller til engangsutgifter som tannbehandling eller strøm. Høye boligpriser og mangel på boliger medfører behov for hjelp til å dekke boutgifter.

Arbeid og aktivitet er viktig for menneskers livsgrunnlag og helse. Dette vises også i regjeringens handlingsplan mot fattigdom, som er rettet inn mot tre delmål:

- Å gi alle mulighet til å komme i arbeid
- Å gi alle barn og unge mulighet til å delta og utvikle seg
- Å gi bedre levekår for de vanskeligst stilte

Gjennom statlige og kommunale virkemidler skal flest mulig sikres mulighet for arbeid og aktivitet. Tett samarbeid mellom ulike bidrags- og tjenesteytere og treffsikker bruk av statlige virkemidler gir mennesker økt mulighet til aktivitet og arbeid, og bidrar til reduksjon i utbetaling av økonomisk sosialhjelp.

«Arbeid først» og «Økt kvalitet i brukeroppfølgingen» er prioriterte innsatsområder for NAV.

5.10.1.1 Grunnlagsinformasjon

	2008	2009	2010	2011
Sosialhjelpsmottakere 18-24 år	59	93	88	121
Sosialhjelpsmottakere 18-66 år	208	234	375	375
Mottakere av kvalifiseringsstønad		32	34	17
Ant. saker gjeldsrådgivning	231	143	116	236
Ant. stønadsmottakere ikke arbeidssøker	88	104	117	119
Årsverk i sosialtjenesten i NAV	9,6	8	10	8,6

5.10.2 Utviklingsområder

5.10.2.1 Bidra til arbeid og aktivitet

Mange unge dropper ut av videregående skole, eller mestrer ikke overgangen fra skole til ordinært arbeid. Ungdomskontakten i NAV har tilgang til bruk av statlige tiltaksmidler som bidrar til at ungdom får tilbud om arbeidstrening og aktivitet for å unngå passivisering. NAV vil bidra til å bedre samordningen av det kommunale tjenesteapparatet generelt, og bruken av de statlige midlene spesielt, med hovedfokus på hvordan tjenesteapparatet best kan bistå enkeltpersoner og familier som sliter.

Orkdal kommune har utfordringer med rusmiddelbruk, også blant ungdom. Det bør inngås formelle samarbeidsavtaler mellom NAV Orkdal, Oppfølgingstjenesten i videregående skole og kommunale helse- og omsorgstjenester med mål om å redusere rekruttering til rusmiddelmissbruk.

Flyktninger som bosettes har språkutfordringer som begrenser deres muligheter både til utdanning og yrkesliv. Det er behov for tiltak for å få flere raskere inn i utdanning eller ordinært arbeid. I 2012 har NAV Orkdal tatt initiativ til etablering og kjøp av kurset «Praktisk norsk for minoritetsspråklige» gjennom Rosenvik. Kurset er for 20 deltakere og går over 40 uker. Tiltaket har avlastet utbetaling av økonomisk sosialhjelp dette året. For å møte utfordringen – og for hindre at utbetaling av økonomisk sosialhjelp igjen skal øke – NAV Orkdal vil arbeide aktivt for å videreføre tiltaket.

Utviklingsmål sosialtjenesten i NAV	2013	2014	2015	2016
Videreføre prosjekt «UNG» i samarbeid med enhet Kvalifisering og arbeidstrening	x	x		
Gjennomføre LEAN-prosjekt for å samordne integreringsarbeidet	x	x		
Implementere arbeidsmetodene som følge av LEAN-prosjekt i oppfølging av ungdom	x			
Implementere arbeidsrettet brukeropfølging	x	x	x	x
Styrke markedskompetanse og næringslivskontakt for å sikre arbeidspraksis og tilgang til arbeidsplasser for våre brukere	x	x	x	x
Øke arbeidsdeltakelsen blant mottakere av økonomisk sosialhjelp	x	x	x	x
Faglig kompetanseheving og kvalitetsutvikling for å styrke veiledningskompetansen i møte med brukerne	x			
Overføre faglig kompetanse internt/internopplæring; øke kunnskap om økonomisk rådgiving, gjeldsrådgiving og bostøtteordning	x	x	x	x
Faglige nettverkssamlinger Orkladalen og Kysten	x	x		
Opplæring ny lov og rundskriv	x			
Utarbeide prosedyrer KVP og klagebehandling	x			
Bidra til å gjennomføre familieprosjektet	x	x		

5.10.3 Resultatmål

	Status		Mål	
	Landet 2012	2012	2013	2016
Redusere antall unge mottakere av økonomisk sosialhjelp		115	100	80
Andel arbeidsdeltakelse for deltakerne i kvalifiseringsprogrammet			30 %	50 %

5.10.4 Økonomiske tiltak NAV – sosialtjenesten

5.10.4.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2013-2016

Tiltak	2013	2014	2015	2016
Generelt innsparingskrav	-43 000	-43 000	-43 000	-43 000

5.11 Kultur og fritid

Det er et mål for kommunen å ha en kulturadministrasjon som har fokus på at innbyggerne får et godt og tilpasset kulturtilbud. Enheten skal være en dynamisk organisasjon, der samarbeid med interne og eksterne aktører står i fokus.

5.11.1 Status

Orkdal kommune har gjennomført en stor idrettssatsing de siste årene. Denne satsingen synliggjøres blant annet ved at netto driftsutgifter til kultursektoren per innbygger ligger over sammenligningskommunene, men Orkdal kommune ligger fortsatt under snittet i Trøndelag og i landet. Orkdal kommune prioriterer formidlingsarenaer for kunst og kulturopplevelser lavt når det gjelder forbruk av midler. Dette gjelder blant annet kino, kulturhus og bibliotek, og kommunen bruker relativt mye på idrett og kulturskole.

5.11.2 Utviklingsområder

5.11.2.1 Kulturforvaltning

Enheten har hatt betydelig økninger i økonomisk ramme siden enheten ble opprettet i 2004, men denne veksten har i hovedsak vært knyttet til ulike prosjekter og økning i omfanget av tilskudd til ulike frivillige organisasjoner og prosjekter. Enheten har også administrativt drevet mye utviklingsarbeid, men dette arbeidet har blitt gjennomført innenfor de samme administrative rammene som var til stede når enheten ble opprettet i 2004.

På overordnet nivå så er det to hovedområder som har endret seg mest de siste årene. Orkdal kommune har gått fra å være en kommune med liten aktivitet på idrettsanleggområdet til å bli den ledende anleggsutviklingskommunen i Sør-Trøndelag. Dette setter store krav til oppfølgingsarbeid fra kommunen. Enheten har i tre handlingsplanprosesser satt fokus på behovet for at det opprettes en ny idrettsadministrativ stilling i Orkdal kommune. Det andre området som har endret seg vesentlig er kommunens tilnærming til tilskudd, det vil si kulturmidler. For inntil få år siden ble det aller meste av kommunens tilskuddsmidler tildelt gjennom den årlige fordelingen med søknad 1. april. I de siste årene har de største tilskuddsmidlene blitt fordelt utenfor disse ordningene.

5.11.2.2 Orkdal Folkebibliotek

Orkdal kommune har en desentralisert bibliotekstruktur med hovedbibliotek på Orkanger, filial på Svorkmo og bokbuss i Hoston. Tidligere filial på Fannrem er lagt ned. KOSTRA-tallene viser at Orkdal kommune har en effektiv bibliotekstruktur og at kommunen bruker relativt beskjedne ressurser på biblioteket. Orkdal folkebibliotek har de siste årene hatt fokus på digitalt utviklingsarbeid og har kommet svært langt på dette området når det gjelder bibliotekfaglige tjenester. Biblioteket har også tatt sosiale medier i bruk i kommunikasjonen med brukerne. Det er på sikt ønskelig å se på mulighetene for å etablere trådløst gjestenett for brukerne av biblioteket.

5.11.2.3 Orkdal kulturskole

Orkdal kulturskole har stabilisert driftsnivå på i underkant av 400 elevplasser årlig. Kulturskolen har Orkanger ungdomsskole som base, men har gjennom de siste årene utviklet desentralisert undervisningsstruktur innenfor mange av kulturskolens disipliner. Hovedårsaken til dette er at kulturskolen har fått anledning til å legge kulturskoleundervisningen for en del av elevene i grunnskoletiden. Ordningen gjaldt i skoleår 2011/12 i underkant av 40 elever (10 %).

Orkdal kommunes praksis med å ta ut elever fra grunnskoleopplæringa for å få kulturskoleundervisning, er i følge Fylkesmannen i strid med opplæringsloven og må avvikles fra høsten 2013 og en må finne andre løsninger.

Dette vil medføre at en stor andel av kulturskoleundervisningen blir sentralisert på Orkanger, og at en betydelig større andel av undervisningen vil foregå på kveldstid.

I statsbudsjettet for 2013 er det vedtatt å avsette midler å innføre kulturskoleundervisning i 1 timer per uke på 1., 2., 3. eller 4. årstrinn. Formålet med tiltaket er å gi alle barn en mulighet til å uttrykke seg på nye måter og få utvikle sine kunstneriske og kulturelle evner. Tilbudet skal være frivillig og gratis for elevene. Kommunen som skoleeier for både grunnskole/SFO og kulturskole er ansvarlig for hvordan tilbudet organiseres og gis i den enkelte kommune. Rektor for kulturskolen og grunnskolene skal i løpet av våren 2013 komme fram til en modell for gjennomføring av tiltaket.

Norsk Kulturskoleråd Sør-Trøndelag vil i 2013/2014 gjennomføre et pilotprosjekt knyttet til å styrke musikkundervisningen i grunnskolen med kompetanse fra kulturskolene. Orkdal kulturskole vil søke om å bli en av pilotkommunene i dette prosjektet og vil utvikle prosjektet i sammen med en av grunnskolene i kommunen hvis vi får plass.

5.11.2.4 Orkdal kino og kulturscene

Orkdal kino og Orkdal kulturscene har formidling av profesjonell kultur som hovedformål. Alle våre arrangementer innenfor rammen Orkdal kulturscene er av høy kulturell kvalitet og kinotilbudet er tilrettelagt for publikumsgruppen i Orkdal.

5.11.2.5 Støttekontakttjeneste

Det er drøyt 50 brukere som har innvilget støttekontakt i Orkdal kommune. I tillegg organiserer tjenesten et fritidsassistenttilbud som tilbyr gruppeaktiviteter til ulike utvalgte brukere 4 kvelder i uken samt flere helger i året.

Tjenesten har utfordringer med å rekruttere nye støttekontakter.

Støttekontakttjenesten har siden enheten kultur og fritid ble opprettet vært organisert som en del av kommunens kultur og fritidstilbud. Tjenesten er lovfestet gjennom lov om sosiale tjenester. Det siste året har vist at dette er utfordrende da det kun er en ansatt på enheten kultur som har helsefaglig kompetanse til å kunne utføre dette arbeidet. Enheten ønsker derfor å gjøre et arbeide for å utrede alternativ administrativ plassering av tjenesten ut fra et brukerperspektiv.

Forbruket av midler til ordinær støttekontakttjeneste er høyere enn avsatt budsjett. Tjenesten har de siste årene gjennomført en betydelig reduksjon av antall timer hver bruker får tildelt støttekontakt i sine vedtak. Hvis tjenesten får flere brukere så vil tjenesten ha behov for ytterligere ressurser.

5.11.2.6 Orkdal frivilligsentral

Frivilligsentralen har merket økning i besøk etter at frivilligsentralen ble lokalisert i Orkdalsveien. Antall frivillige har økt og mange benytter frivilligsentralen som et treffsted for uformell kontakt. Frivilligsentralen har jobbet mye med å utvikle Livsglede for Eldre og Den kulturelle spaserstokken i samarbeid med øvrige involverte i dette arbeidet.

Når frivilligsentralen flyttet til Orkdalsveien økte husleiekostnadene med ca. 70 000 kr. Styret har jobbet med å finne leietakere og etablere leieforhold for å finne dekning for disse husleiekostnadene, men styret har foreløpig ikke etablert noe leieforhold. Dette er en hovedutfordring for styret hvis frivilligsentralen skal fortsette å ha tilhold i lokalene i Orkdalsveien. Frivilligsentralen har vært sentral i å lage et dokument som synliggjør muligheter og utfordringer for frivilligheten i Orkdal. Dette arbeidet vil fullføres i 2013.

5.11.2.7 Orklahallen

Enhetens drift av Orklahallen skjer etter tilnærmet forretningsmessig prinsipp. Orklahallen har et driftsbudsjett på 240 000 kr årlig hvorav 160 000 kr av disse er leiekostnader fra ungdomsklubben som ble innarbeidet ved etablering av Orklahallen i kommunal driftsorganisasjon. For å ha Orklahallen i drift med dagens ansvar/bemannning, så må Orklahallen tjene drøyt 1,1 mill. kr årlig gjennom utleie. Orklahallen bygges nå ut med ny 3. baneflate samt ny basishall og klatrehall. I forbindelse med denne utbyggingen vil det også bli etablert et nytt inngangsparti i Orklahallen i tillegg til dagens inngang. Orklahallen koordinerer også utleie av Idrettshallen på Follo på kveldstid.

I 1993 var utleiesatsen for trening 200 kroner per time. Siden dette har det kun vært gjort enkelte små justeringer. Hvis leiesatsen hadde vært justeres i tråd med konsumprisindeksen ville leiesats vært på 300 kr per time. Dette er en økning på 70 kr fra gjeldende satser sesongen 2012. En økning som foreslått ville medført en inntektsøkning på ca. 200 000 kr.

5.11.2.8 Barn og unge

Orkdal kommune har inngått avtale med organisasjonen MOT om å være lokalsamfunn med MOT. Dette er en toveis avtale som blant annet forplikter kommunen til å gjennomføre et omfattende program for MOT besøk i ungdomsskolen. Kommunen har også ansvaret for skolering og informasjon slik at frivillige lag og foreninger skal inngå samarbeidsavtale med MOT, og det ligger en forpliktelse på kommunen om at MOT skal være forankret i den kommunale organisasjonen. . Enheten ønsker å gjøre et utredningsarbeid for å kostnadsberegne reell kostnad for å gjennomføre de forpliktelsene som ligger i MOT avtalen.

Ungdomsklubben Syntn i Orklahallen er en viktig arena for ungdommen i Orkdal. Klubben brukes til faste aktiviteter tre dager i uken. I tillegg benyttes lokalene mye i forbindelse med arrangementer i Orklahallen, og Musikkbingen som Orkdal kommune har er plassert rett utenfor inngangen til ungdomsklubben. Ungdomsklubben har et velfungerende ungdomsstyre.

De ulike prosjektene Sommer-/Vinter-/Høst-Orkdal samt KulturOrkdal og UKM gjennomføres årlig. Disse prosjektene var tidligere bemannet i et samarbeid mellom ulike kommunale tjenester som jobber med ungdomsgruppen i et forebyggende perspektiv, men de siste årene har bistanden fra øvrige kommunale tjenesteområder blitt vesentlig redusert. Enheten har derfor en betydelig utfordring med å bemanne tiltakene slik at de kan gjennomføres.

5.11.2.9 Idrett

Orkdal kommune kjennetegnes i dag som den mest ambisiøse kommunen i Sør-Trøndelag når det gjelder anleggsutvikling. Det er fortsatt store anleggsprosjekter som blir planlagt bygd av idrettslagene i Orkdal. Dette gjelder blant annet nytt garderobebygg i idrettsparken, ny kunstgressbane med undervarme i idrettsparken, nytt idrettshus i Ulvåsen, kunstgressbane på Gjølme, Fase 2 og 3 i Knyken med mer. Alle disse planene forventer kommunalt tilskudd til anlegget.

5.11.2.10 Orkdalsprisen

Kulturutvalget og enheten kultur og fritid utarbeidet i 2011 kriterier for en ny pris i tillegg til Kulturpris, Byggeskikkpris og Miljøpris. Formålet er å lage en hederspris som kan tildeles profesjonelle aktører med røtter i Orkdal som gjennom sitt virke har satt Orkdal på kartet. Kostnadene ved etablering av en slik pris er 30 000 kr. Opprettelsen av en slik pris vurderes på nytt for kommende planperiode

5.11.2.11 Søknader om tilskudd

Det foreligger følgende søknader om tilskudd til vurdering i forbindelse med budsjett/handlingsplanarbeidet:

- Orkdal Idrettslag (OIL) Fotball søker om tilskudd på 10 000 kr til Nils Arne Eggen-cup i februar 2013
- Orkanger Aktivum søker om å få økt sitt faste tilskudd på 50 000 kr til 75 000 kr
- Bør Børsson v/Utspæll søker om ytterligere 50 000 i tilskudd, 50 000 i underskuddsgaranti og gratis husleie i forbindelse med oppsetningen av Bør Børsson i Orkdal kulturhus i januar/februar 2013
- Orkanger Idrettsforening(OIF) søker om en økning av driftstilskuddet for idrettsparken fra 220 000 til 620 000 kroner. Dette medfører en økning på 400 000 kroner
- U & IL Glimt søker om 6000 kroner i tilskudd til rydding av vegetasjon på Rovsdammen.
- OIF søker om 1 mill kroner i tilskudd til ny kunstgressbane med undervarme i Idrettsparken
- Orkla Fotballklubb søker om 390 000 i tilskudd til rehabilitering av kunstgressbanen i Idrettsparken
- Orkdal Idrettslag søker om støtte til utvidelse av veien til Knyken med 1 m. Ingen søknadssum, kostnadskalkyle 1,25 mill. kr.
- OIF søker om 263 000 kr til asfaltering i Idrettsparken.
- Orkanger Vel søker om 90 000 kr til sand op strendene i Gammelosen. Totalkostnad 175 000 kr.

5.11.3 Utviklingsmål

Utviklingsmål	2013	2014	2015	2016
I samarbeid med grunnskole å lage modell for kulturskoletilbud i skole/sfo	X			
Søke om å bli med i pilotprosjektet JEKI Sør-Trøndelag i samarbeid med en grunnskole i Orkdal. Gjennomføres skoleår 2013/2014	X	X		
Utrede administrativ plassering av støttekontaktjenesten	X			
Sektorplan for kommunens frivillighetspolitikk	X			
Utrede reelle kostnader for å følge opp Orkdal kommune sitt ansvar knyttet til MOT avtalen	X			
Innarbeide plan for idrett og fysisk aktivitet sin strategiske del som en del av kommuneplanens samfunnsdel	X			

5.11.4 Resultatmål

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/2017
Orkdal kulturskole				
Andelen grunnskoleelever som har kulturskoletilbud	19 %	19 %	20 %	20 %
Andel nye søkere som får tilbud om plass ved hovedopptak	95 %	95 %	97 %	100 %
Orkdal frivilligsentral				
Antall årsverk utløst frivillighet	3,0	3,0	3,0	3,0

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/2017
Orkdal folkebibliotek				
Totalutlån alle medier/antall innbyggere	3,0	3,2	3,3	3,4

5.11.5 Økonomiske tiltak Kultur og fritid

5.11.5.1 Prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
Orkdalshistoria	192 000	-847 000	-847 000	-847 000
Generelt innsparingskrav	-44 000	-44 000	-44 000	-44 000
Kulturskole i skoletiden	135 000	290 000	290 000	290 000
Økt tilskudd sang/musikk	0	100 000	100 000	100 000
Økt tilskudd Orkanger Aktivum	25 000	25 000	25 000	25 000
Økt tilskudd sang/musikk	0	100 000	100 000	100 000
Økt driftstilskudd OIF	100 000	100 000	100 000	100 000
Sponsoravtale toppidrettsveka	250 000	250 000	250 000	
Tilskudd kunstgressbaner	1 700 000			
Jubileer	700 000			

5.11.5.2 Uprioriterte tiltak

	2013	2014	2015	2016
Idrettskonsulent/rådgiver	650 000	650 000	650 000	650 000
Støttekontakttjenesten – midler støttekontakt	100 000	100 000	100 000	100 000
Orkdal frivilligsentral – husleieøkning	70 000	70 000	70 000	70 000
Orklahallen Husleieøkning i h.ht konsumprisindeksen	200 000	200 000	200 000	200 000
Orkdalsprisen	30 000	30 000	30 000	30 000
Orkdal Idrettslag (OIL) – Tilskudd Nils Arne Eggencup	10 000			
Bør Børsson v/Utspæll – Økt tilskudd	50 000			
Bør Børsson v/Utspæll - Underskuddsgaranti	50 000			
Bør Børsson v/Utspæll – Gratis husleie	50 000			
Orkanger Idrettsforening(OIF) – økning i årlig driftstilskudd til 620 000	400 000	400 000	400 000	400 000
U&IL Glimt – tilskudd rydding Rovsdammen	6 000			

5.12 Avgiftsbelagte og tekniske tjenester

Området innbefatter:

- Avgiftsbelagte tjenester som vann, kloakk, feiing, samt tilsyn med nedlagte avfallsdeponi. Renovasjon og slamtømming er overlatt til det interkommunale renovasjonsselskapet HAMOS
- Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygninger og innleide lokaler
- Administrasjon av investeringsprosjekter
- Kommunale veier, tilskudd til private veier, parker og beplantninger
- Brannvesen, med forebyggende brannvern og beredskap

5.12.1 Status

Brukerundersøkelser

Det er ikke gjennomført brukerundersøkelser ved Tekniske tjenester, men det gjennomføres undersøkelser på teknisk standard gjennom året.

Sykefravær

Sykefraværet innenfor Tekniske tjenester var på 8 % i 2011, og pr 2. kvartal i 2012 var sykefraværet på 8,9 %.

5.13 Avgiftsbelagte tjenester

5.13.1 Mål

- Rasjonell og effektiv drift og forvaltning av tekniske anlegg, som opprettholder anleggenes realverdi på kort og lang sikt.
- En god avveining mellom kvalitet og pris på tekniske tjenester

På avgiftsbelagt sektor er kapitalkostnadene en relativt stor del av driftskostnadene, som endrer seg ut fra vedtatt investeringstakt og rentenivå. Rentekostnadene skal beregnes ut fra rentesatsen i 3-års statsobligasjoner pluss 1 %. Innlagt rentekurve for handlingsplanperioden er:

	2013	2014	2015	2016
Beregningsrente avgiftsbelagt sektor (3-års statsobligasjon +1 %)	2,7 %	3,5 %	4,2 %	4,2 %

I 2012 vil beregningsrenta bli ca. 2,43 %, mens toppnivået fra 2008 var på 5,8 %.

5.13.2 Vannforsyning

5.13.2.1 Mål

- Orkdal kommune skal forsyne sine abonnenter med nok og godt vann.

5.13.2.2 Status

I Orkdal er ca. 70 % av innbyggerne tilknyttet kommunal vannforsyning. Resten av innbyggerne har private vannanlegg. 18 av de private vannanleggene er godkjenningspliktige, enten på grunn av størrelsen eller fordi de forsyner forsamlingslokaler.

I Orkdal vannverk går ca. 30 % av leveransen til husholdninger mot 50 % for Trøndelag samlet. Det er store leveranser til næringslivet der smelteverket på Thamshamn er den største.

Årsgebyret er litt under gjennomsnittet for Trøndelag men litt over landsgjennomsnittet. Orkdal har mye ledningsnett i forhold til antall innbyggere sammenlignet med andre kommuner, og dette er en faktor som gjør at kostnadene blir relativt store.

5.13.2.3 Utfordringer

- Ny hovedvannforsyning med grunnvann er under planlegging for innkobling mot eksisterende hovednett. Når ny vannkilde er operativ vil dette medføre godkjent vannverk med reservevannløsning.
- Budsjettet beløp for hele utbyggingen var på 16,3 mill kroner, mens revidert kalkyle ekskl. grunnerv/erstatning ligger på 21,3 mill kroner.
- Utskifting av minimum 2000 m med vannledningsnett årlig dersom standarden skal opprettholdes.
- Tiltak for å minke lekkasjevannmengde.
- Sikkerhet på ledningsnettet.
- Etablere strømproduksjon i ledningsnettet – Minikraftverk.

5.13.2.4 Utbygging av VA-anlegg på jårene

I forbindelse med budsjettprosessens før jul ble følgende formulering vedtatt i handlingsplanen for 2012:

«I løpet av 2012 skal det igangsettes utbygging av vannforsyning til Monsetjåren og strekningen over Kvålsjåren. I forbindelse med denne utbyggingen skal det også utredes mulighetene for å legge avløp til områdene i samme grøft. I tillegg skal utbygging av avløpsanlegg på Togstadjåren igangsettes i 2012. Disse utbyggingene skal prioriteres og igangsettes så snart som praktisk mulig.»

Monsetjåren

Ledningstrasèen starter ved eksisterende hovedvannledning ved Ljøkel og det benyttes styrt boring i løsmasser for å passere Orkla. Videre legges vannledningen til Solbrua. Her er det muligheter for å få med avløpsledning opp på Monsetjåren. Skrenten nedenfor Stubban forseres med styrt boring i fjell. Fra Stubban kan VA-ledningene legges langs fylkesvegen til Monsetgrenda og oppover til planlagt høydebasseng ved Solem. Dette betegnes som etappe 1 for utbyggingen på Monsetjåren. Det er i kommuneplanens arealdel avsatt et område ved Håmmåren til ca 14 boliger.

	Bare vann	Vann og avløp
Budsjettkostnad	12 700 000	Kr 15 000 000
Antall eks. husstander	16	16
Mulig boligfelt	14	14
Økning i avgifter (16 / 30 abonnenter)	Kr 230 / kr 212	Kr 253 / kr 215

Kvålsjåren

Vannledning tilknyttes eksisterende hovedvannledning ved Hallguttu, og føres langs kommuneveien over jåren til Fosslykkja der den knyttes sammen med eksisterende vannforsyning på Fossjåren. Et høydebasseng etableres på Kjelstad, noe som vil sikre vannforsyningen både på Kvålsjåren og Fossjåren.

Det er utredet muligheter for å legge avløpsledning i samme grøfta opp fra Hallguttu. Ettersom det ikke ligger kommunale avløpsledninger i området fra før, må det også etableres et nytt avløpsrenseanlegg ved Orkla. Kostnader for avløpsledning og renseanlegg er beregnet til 4,1 mill kr, og det er kun 4 husstander i området som ikke har godkjent privat avløpsanlegg. Det er derfor sett bort fra avløp i beregningen av kostnader pr. abonnent.

	Bare vann	

Budsjettkostnad	kr 11 600 000	
Antall eks. husstander)	21 + 5	
Økning i avgifter	kr 198	

5.13.2.5 Supplerende grunnvannsundersøkelser

Ny grunnvannsledning på Steinshaugen beregner vi for 13 mill kr (6,5 mill i 2014 + 6,5 mill i 2015). Gjennomføringsplan kan vi dele for 3 faser (samme som på Dorøya). Første del gjelder etablering av vannledning fra Steinshaugen til VK 7256 som ligger på andre side av Orkla. Vannledningen vil ha lengde ca. 700m og diameter 225 mm og skal krysse elva. Anbefales styrt boring ved kryssing av elva. Vannledningen vil bli tilkoblet til eksisterende VL 225 PVC. Beregnet kostnader av etablering ny vannledning vil være 4,5mill kr. Neste trinn vil være etablering av pumpestasjon på Steinshaugen, til kostnad ca. 6mill kr. I forbindelse med forundersøkelser og erfaring fra Dorøya, tror vi at maksimum antall brønner etablert på Steinshaugen ikke skal overstige 3. Derfor blir det nødvendig å etablere pumpestasjon med minst 3 pumper og styringssystemer. Tredje del av prosjektet vil bli installering av UV-anlegge inni uthus med pumper. UV skal vi bruke til vannrensing før den blir levert til abonnenter. Kostnadene tilknyttet til UV-anlegg vil være ca. 2,5mill kr.

Sonevanmåling

Videreutvikle sonevanmåling med flere vannmålere til bedre kontroll/lekkasjesøk. (Elkem-Orkanger-Industriområdet) og Svorkmo. Antatt kostnad: 600 000 kroner. 2 liter i sekundet (l/s) lekkasje tilsvarer 63 000 m³ vann og med en kostnad på 10kr m³ blir det en kostnad på kr 630 000. Anslått uregistrert lekkasjer pr i dag, er mellom 3 og 6 l/s.

Kvennvegen

Rehabiliter vannledning (reserve) i området Kvennvegen, Fannrem. Vi har utført 4 reparasjoner på denne siste to år (225mm asbest). To abonnenter har vannforsyning fra samme ledning. En mindre forsyningsledning til disse abonnenter gir en bedre sikkerhet i reservevannforsyningen. Kostnad kr 500 000.

Driftsbil

Ny driftsbil på Vann må inn tidligere enn 2015. Sum oppgraderes til kr 500 000.

5.13.2.6 Investeringer

Investeringene som legges til grunn for avgiftsberegningen er hentet fra vedtatt hovedplan for vannforsyning. Hovedplan vann gjeldende i perioden 2010- 2015.

Tiltak (i 1000 kroner)	2013	2014	2015	2016	Senere
Etablering av grunnvannskilde	10 400				
Sognmoen – Gjølme med høydebasseng					20 000
Tekniske installasjoner	300	300	300	300	
Ombygging basseng	1 300				
Problemstrek og kummer	700	1 000	1 000	1 000	
Dikesvegen/Eksisvegen	700	700			
Gisvold/Kvamsflata	800				
Utbedring ledningsnett		1 700	2 000	2 000	
Monsetjåren/Kvålsjåren	28 300				
Supplerende grunnvannskilder		6 500	6 500		
Sonevanmåling	350	250			

Tiltak (i 1000 kroner)	2013	2014	2015	2016	Senere
Kvennvegen	500				
Ny driftsbil		500			
Grunnerverv Doroøy, inkl. skjønn	450				
Vannforsyning Knyken	200				
Totalt	44 000	10 950	9800	3 300	

5.13.2.7 Avgiftsberegning

På grunnlag av driftsutgifter, kapitalutgifter, og fondsdisposisjoner blir utviklingen i årsgebyr beregnet.

	2012	2013	2014	2015	2016
Årsgebyr (eks mva)	3 040	3 192	3 431	3 534	3 640
Avgiftsendring		5 %	7,5 %	3 %	3 %
Bruk av fond (-) og fondsavsetninger (+)	707	502	-1 044	-1 750	-1 695

Avgiftsøkningen i 2013 og 2014 kommer av investeringene i kommunaltekniske anlegg på Monsetjåren og Kvålsjåren.

Beregnet fondssaldo per 31.12.2016 er på 0,7 mill. kr. Avgiftsnivået er sårbart for driftsendringer hos store industrikunder og for renteendringer. Dersom kalkylerenta i 2013 blir 2 % høyere enn forutsatt, så vil utgiftene øke med 1,9 mill. kr. For å kunne dekke en slik økning må avgiftene øke med 11 %.

5.13.3 Avløp

5.13.3.1 Mål

- Vassdrag og fjorder skal ha en vannkvalitet som er tilfredsstillende for å ivareta deres funksjoner som rekreasjonsområder, som ressurs/råstoff til næringsvirksomhet og til drikkevann der dette er aktuelt.

5.13.3.2 Status

I Orkdal er ca. 82 % av befolkningen tilknyttet kommunens fem avløpsanlegg med kapasitet over 50 personekvivalenter. Det største har ca. 77 % av befolkningen tilknyttet, og har et renseanlegg på Grønøra med strenge rensekraav og utslipp i fjorden. Årsgebyret er over gjennomsnittet både for Trøndelag og landet, men under Skaun og Melhus.

5.13.3.3 utfordringer

- Det må vurderes om overvann som slippes ut i Gammelosen må renses.
- Renseanlegg spillvann. Kalkulert levetid på slike renseanlegg er 20 år. Oppgradering av renseanlegg på Svorkmo, Plassen, Vormstad og Hoston må påregnes pga. alder og kapasitetsproblemer. (Anslagsvis kostnad på omtrent 2,5 mill. kroner pr. anlegg).
- Utskiftinger av gammelt og dårlig ledningsnett. For å opprettholde forsvarlig alder på ledningsnettet, bør minimum 2–3 km med ledningsnett skiftes ut og/eller rehabiliteres hvert år.
- Tiltak for å minke lekkasjevernmengde.
- Sikkerhet på ledningsnettet.

Miljøundersøkelse og utbedring av diverse problemstrekk finansieres direkte fra fond med til sammen 750 000 kr årlig.

5.13.3.4 Avløpsanlegganlegg til Togstadjåren

Togstadjåren

Oppe på Togstadjåren er det allerede kommunal vannforsyning. En eventuell avløpsledning er planlagt langs kommunal veg og fylkesveg ned til Brattlia. Videre kan det legges ledning fra Brattlia selvfall til kraftstasjonen ved Vorma i Moevegen. Her må det etableres en pumpestasjon som pumper avløpet videre til kommunal ledning i Moevegen. Det er regulert et boligfelt ved Vorma med 19 regulerte boligtomter, hvorav 3 er kommunale.

	Avløp	
Budsjettkostnad	kr 8 400 000	
Antall eks. husstander	33	
Planlagt boligfelt	19	
Økning i avgifter (33 / 52 abonnenter)	Kr 118 / kr 92	

Vormstad

Vormstad renseanlegg er ett biokjemisk renseanlegg (biorotoranlegg), som har begrenset kapasitet. For å redusere belastningen på renseanlegget er det derfor en forutsetning at det utføres tiltak for å utbedre en avløpsledning på Øyum, der det lekker inn av fremmedvann i ledningen. Dette er kostnadsberegnet til 1 mill kroner. Dette er et tiltak som vil redusere driftsutgiftene på renseanlegget uavhengig om det bygges avløpsledning på Togstadjåren, og må uansett utføres i nær framtid.

Små renseanlegg (Hoston, Vormstad og Plassen)

Har problemer med å holde rensekravene på de små renseanleggene. Dette må utredes og ses i sammenheng med budsjettpost utskifting rotor.

Utskifting overvannsledning Aunemogjerdet

Orkdal kommune har en 800mm GUP ledning som går i fra Fannrem og har utløp i elva Orkla. Det ble det kjørt kamera på denne ledningstrekningen for å sjekke tilstand på den og det viser seg at deler av den er i en dårlig tilstand.

Materiell	Dim / lengde	Pris materiell med legging
PP rør	800mm/ 200m	
Graving og rørlegging	Graving og legging av rør 800mm x 200m	200m x 3000kr/m = 600.000,-
Masser og asfalt	Oppussing etter graving og fjerning av asfalt	150.000,-

Dette er for de første skadede og kritiske 200 m, anbefales å skifte også de siste 600m.

Hoston forlengelse kommunalt avløp

Vedtak Hovedutvalg drift 2009/8366-3:

«Forlengelse av kommunalt avløp tas inn i neste revisjon av hovedplan avløp. Begge utbyggingstrinn vurderes bygget samtidig.»

Rådmannen anbefaler at dette ønsket om utbygging vurderes i neste revisjon av hovedplan for avløp, da det er flere slike henvendelser om kommunal utbygging. Ved en revisjon av hovedplanen kan en se alle disse under ett og kunne prioritere med en helhetlig tenkning på økonomi og likeså prioritet for framdrift. En slik revisjon bør sannsynligvis foretas raskere enn planlagt.

Overvannsledning OTI

I forbindelse med utbygging av OTI, pålegges utbygger å legge ny overvannsledning fra området og ut i Orkla. Denne overvannsledningen kan også føre overvann fra ubebygde område mellom OTI og Sponplaten, og det er derfor hensiktsmessig å dimensjonere denne ledningen slik at den er stor nok til å ta overvann også fra dette området.
Kostnad 500.00 kroner

Søvasskjølen

På grunn av at det skisserte kommunale avløpsanlegget for fritidsbebyggelsen ved Søvasskjølen ble besluttet utsatt, er det nå startet arbeid med andre løsninger på privat initiativ med mindre lokale avløpsanlegg for inntil 75 tilkoblinger pr anlegg. Lovverket sier at det bare er andelslag eller kommuner som kan stå for utbygging av slike anlegg. Prosjektet som er lansert er interessant, og det kan i dette tilfellet være fornuftig å la prosjektet bli utbygd etter kommunale normer eller standarder slik at anlegget kan overtas av Orkdal kommune etter ferdigstillelse.

Det kan etter hvert bli aktuelt å bygge ut flere anlegg i området, og muligheten for ytterligere to anlegg er realistisk. Anleggene kan bygges ut etter hvert som behovet for det er tilstede. Prosjektet forutsettes å være selvfinansierende.

5.13.3.5 Investeringer

Investeringene som legges til grunn for avgiftsberegningen er hentet fra vedtatt hovedplan for avløp. HP Avløp 2006-2015.

Tiltak (i 1000-kroner)	2013	2014	2015	2016
Pumpestasjoner	6 865	800	1 400	1000
Driftsbil			500	
Ombygging til separatsystem, forsterking av ledningsnett:		4 250	2 750	500
Dikesvegen/Eksisvegen	1 200	1 200		
Gisvold/Kvamsflata	1 200			
Jernbanegata	500			
Plogvegen/Sandbanken	500			
Jomfruveien	700			
Tekniske installasjoner	500	500	500	500
Nødoverløp fra pumpestasjoner	460	400	400	400
Regnvannsoverløp	800	600	600	600
Monsetjåren	7 300			
Togstadjåren	7 300			
Fornyng og utbedring Gora, rest fra 2012	300			
Utredning renseeffekt rotor	400			
Renseanlegg – utskiftingsrotor.		850	850	850
Vormstad/Øyum	1 000			
Overvannsledning Aunemogjerdet	750	750	750	750
Overvannsledning OTI	500			
Sum	30 275	9 350	7 750	4 600
Driftsprosjekt:				
Miljøundersøkelse Orkla	350			
Ny Vannbruksplan	200			
Problemstrekk	500	500	500	500
Bruk av driftsfond til driftsprosjekt	-1 050	-500	-500	-500

5.13.3.6 Avgiftsberegning

På grunnlag av driftsutgifter, kapitalutgifter, og fondsdisposisjoner blir utviklingen i årsgebyr beregnet.

	2013	2014	2015	2016
Årsgebyr (eks mva)	3 800	3 876	3 992	4 112
Avgiftsendring	0 %	2 %	3 %	3 %
Bruk av fond (-) og fondsavsetninger (+)	907	-314	-1 045	-859

Beregnet fondsaldo per 31.12.2016 er 0,6 mill kr. Avgiftsnivået er sårbart for renteendringer. Dersom kalkylerenta i 2013 blir 2 % høyere enn forutsatt, vil utgiftene øke med 1,9 mill kr. For å kunne dekke en slik økning må avgiftene øke med 11 %.

5.13.4 Feiing

Feiervesenet i Orkdal har 1,5 årsverk og skal feie ca. 2 700 skorsteiner årlig. Feieavgifta i Orkdal er lav, av sammenligningsgruppene i KOSTRA er bare Malvik lavere.

Det er behov for å opprette en ny stilling i feiervesenet for å styrke arbeidet med tilsyn i boliger og fyringsanlegg. Her sliter vi med å greie det antallet vi er pålagt hvert år. Dette innebærer en økt kostnad på 400 000 kroner per år og en økning i feiegebyret på 35 %. Ikke prioritert.

På grunnlag av driftsutgifter, kapitalutgifter, og fondsdisposisjoner blir utviklingen i årsgebyr beregnet.

	2013	2014	2015	2016
Årsgebyr (eks mva)	350	350	350	350
Avgiftsendring	0 %	0 %	0 %	
Bruk av fond (-) og fondsavsetninger (+)	44	48	51	49

5.13.5 Tømming av septiktanker

Ca. 18 % av kommunens innbyggere har private septiktanker/slamavskillere, og slammet fra disse anleggene må tømmes og deponeres.

Det interkommunale selskapet HAMOS har overtatt ansvaret for tømming og deponering, og for innkreving av årsavgifter.

Kommunen har fortsatt ansvaret for tilsyn og kontroll, og har ansvaret for å komme med pålegg om tiltak for å hindre lokal forurensning. Til og med 2012 finansieres 50 % stilling for opprydding av private avløpsanlegg av slamavgiften.

Tjenesten utføres av Hamos, For tømming av slamavskillere er det foreslått en oppmøtepris på 325 kr per anlegg pluss 200 kr/m³, for tømming. For tette tanker er oppmøteprisen 650 kr, pluss 350 kr/m³ for tømming.

Årlig påslag per anlegg til Orkdal kommune holdes uforandret på 500 kr. Satser er eks. mva.

5.13.6 Renovasjon

Alle boligeiendommer skal ha renovasjon, og brukerne skal dekke alle kostnader med tjenesten. I Orkdal har det interkommunale renovasjonsselskapet HAMOS ansvaret for tjenesten.

Årsavgiften holdes uforandret på 2.450 kr per år.

5.14 Tekniske tjenester

5.14.1.1 Mål

Samferdsel

- En optimal servicegrad på vedlikehold av veier ut fra disponibelt budsjett
- Verdien som ligger i vegnettet skal tas vare på og videreutvikles. Gateopprusting i henhold til stadfestede reguleringsplaner og prinsippene om universell utforming fullføres i sentrumsområdene. Trafikanter skal kunne ferdes trygt og sikkert på vegnettet i kommunen.

Brann- og redningstjenesten

- Et funksjonelt og godt utrustet brann- og redningsvesen som kan ivareta normale hendelser og ulykker døgnet rundt.
- Brann og redningstjenesten skal gjennom planmessig innsats arbeide for å forhindre brann og relaterte hendelser. Beredskapsnivået må fastsettes i forhold til samfunnsutviklingen, og ROS-analyser vil danne grunnlaget for dette.

Bygningsdrift og eiendomsforvaltning

- Opprettholde en bygningsmasse tilpasset kommunens behov
- Kommunale bygg skal opprettholde opprinnelig standard og utvikles i tråd med brukerbehov og nye forskriftskrav. Bygningene skal være basert på en bærekraftig utvikling.

5.14.2 Status

5.14.2.1 Samferdsel

Orkdal kommune har mye kommunal vei per innbygger, rundt dobbelt så mye som sammenligningskommunene.

Driftsutgifter per km kommunal vei er lavt i 2011, av sammenligningsgruppene var det bare snittet av kommunegruppe 7 som var lavere.

5.14.2.2 Brann- og redningstjeneste

Brann- og redningstjenesten i Orkdal har også ansvaret for denne tjenesten i Skaun kommune. Orkdal bruker relativt lite til brann- og redningsvesenet i forhold til sammenligningsgruppene. Bare Stjørdal og Verdal ligger lavere.

Utredningen av prosjektet interkommunalt samarbeid innen fagfeltet er igangsatt.

5.14.2.3 Bygningsdrift og eiendomsforvaltning

Det er et økende fokus på manglende vedlikehold i kommunal sektor. Selv om vedlikeholdet i Orkdal er bra sammenlignet med mange andre, er det et stykke igjen til et vedlikeholds nivå som opprettholder realkapitalen over tid.

Fleire kommunale bygg bærer preg av stort energiforbruk.

For 2011 ligger gjennomsnittlig vedlikehold på 59 kr/m² for utvalgte formålsbygg, mens landsgjennomsnittet var på 81 kr/m².

5.14.3 Utviklingsområder

5.14.3.1 Samferdsel

Med så mye kommunal vei som det er i Orkdal vil det alltid være store behov for tiltak. Noe av dette kan kobles opp mot løpende drift, en del mot forsterkningsarbeid og asfaltering.

Forsterkning

- Berbusjårveien: Forsterkning 700 000 kroner
- Lefstad: Deler av strekningen 500 000 kroner

- Asbøll, Asbøllsaga: Forsterkning 80 000 kroner

Asfaltering/reasfaltering

- Asfaltering Gjølmesalleen: Nytt boligfelt 400 000 kroner
- Søster Signes veg: 100 000 kroner
- Rømmesveien: 500 000 kroner
- Røåsveien til kryss Evjenslykkja, Dålåhåggån, Evjen: 450 000 kroner
- Sagdalsegga – Nylandet, Sommerfjøsakra: 300 000 kroner
- Orkdalsveien– Reasfaltering 900 000 kroner
- Myra– Reasfaltering

Utstyr

- Brøyteplog for lastebil: 250 000 kroner
- Lastebil
- Gravemaskin, type hjulgående
- Dieselmotorpumpe på tilhenger for beredskap (Flom etc.) 300 000 kroner. Kostnadene kan deles på alle faggrupper.

Diverse

- Gatenavnskilt i forbindelse med navnevedtak av private veger: 400 000 kroner
- Etablering av system for lovpålagte bruinspeksjoner: Engangskostnad: 100 000 kroner deretter en årlig kostnad på 10 000 kroner.
- Oppretting av gatelysmaster 100 000 kroner
- Skogrydding langs veger 500 000 kroner

Trafikksikkerhetstiltak

- Havneveien – etablere gatelyspunkt ved gangfelt: 70 000 kroner
- Fv.475 – Svorkmo bru – Svorka bru: Gang- og sykkelveg med søknad om investeringsmidler i Fylkets trafikksikkerhetsutvalg. Samkjøres med Klinglienprosjektet. Kommunal egenandel vil komme på 1 060 000 kroner.
- Skoganvegen: Etter faglig vurdering fra Orkdal Energi bør lyspunkt skiftes ut snarest 250 000 kroner bør prioriteres for reservedeler for armaturer kan ikke skaffes.
- Stenging av Nissenalléen og Evjensveien, samt lyanlegg over Emmaveien: 860 000 kroner
- Fortau langs Futveien og Myra: 700 000 kroner
- Gang- og sykkelveg langs Alfarveien fra Rådhuset til Orkdalsveien 200 000 kroner.

Skilting private veger

I henhold matrikkelforskriften kapittel 12 skal kommunen tildele vegadresser til bygning som planlegges brukt til boligformål, fritidsformål, næringsvirksomhet, eller offentlig eller publikumsrettet virksomhet.

I Hovedutvalg teknikk sak 24/12 ble 35 nye adresser vedtatt, og disse må det lages og settes opp skilt til. Kostnad 300 000 kroner.

5.14.3.2 Brann- og redningstjeneste

Driftsmidler

Utskiftning forbruksmateriell pluss 200 000 kroner per år.

Etterslep på utskifting og oppdatering av driftsmateriell grunnet stadig merforbruk som skyldes underbudsjettering av lønnskostnader. Slangemateriell, forbrukslager av slokkemidler som skumvæske osv., verneutstyr, forebyggende vedlikehold av bilpark og pumpemateriell har vært underprioritert.

Utstyr

Bil med høyderedskap/redningsbil: 2 mill kroner. Riktig bil vil erstatte redningsbilen fra 1981. Bevilgning er ønskelig i begynnelsen av planperioden.
Terrenggående brannbil: 2,5 mill kroner. Terrenggående brannbil er fra 1983, er i relativt god stand og vil trolig kunne gjøre tjeneste noen år til. Bevilgning ønskelig i slutten av planperioden.

5.14.3.3 Kompetanseoppbygging

Påkrevd og nødvendig kursing av personell. Deltidsreformen innebærer at deltidsansatte skal ha samme utdanningsnivå som heltidsansatte. Det bør settes av minimum 200 000 kroner årlig for å få gjennomført tilstrekkelige kompetansetiltak.

5.14.3.4 Nye stillinger

Det er ønskelig med 1 ny stilling i administrasjon. Det mangler 1 årsverk som ble inndratt til fordel for finansiering av ny brannbil i 2007. Det ble søkt Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap om dispensasjon fra forskriftskrav til antall årsverk og dispensasjon ble gitt ut 2010.

5.14.3.5 Bygningsdrift og eiendomsforvaltning

Større vedlikeholds- og rehabiliteringstiltak.

Orkdal helsetun

Det er i 2012 bygget nytt kjøkken på Orkdal helsetun. Kjøkkenet vil bli tatt i bruk i februar - mars 2013. I budsjettet for nybygget var det ikke lagt inn nytt ventilasjonsanlegg i kjøkkenet. I etterkant er det foretatt beregninger som viser at dagens anlegg er for lite til å dekke behovet i det nye kjøkkenet. I tillegg er dagens anlegg omkring 40 år og langt fra energibesparende. For at kjøkkenet skal kunne åpnes, må derfor nytt ventilasjonsanlegg på plass.

- Nytt ventilasjonsanlegg på kjøkkenet på Orkdal Helsetun 750 000 kroner
- Brannkrav 400 000 kroner

Orkanger barneskole

Orkanger barneskole er den skolen som har mest utleie på kveldstid. Dagens låssystem er ikke tilfredsstillende og det er behov for å erstatte dette til elektronisk låssystem med kort.

- Kostnad 400 000 kroner

Evjen skole

I skolebruksplanen er det beskrevet at det er behov for nytt bygg på Evjen skole til erstatning for gammel bebyggelse. Investeringskostnad knyttet til nybygg vil komme på ca. 42 mill. kroner. Det er ikke foreslått tiltak i handlingsplanen.

Energimerking av bygg / Enøk arbeid

Alle bygg skal energimerkes innen utgangen av 2012. For bygninger over 1 000 m² er ordningen lovpålagt. Orkdal kommune har startet prosessen, men mangler fortsatt et betydelig beløp for å komme i havn.

- Kostnad 100 000 kroner

Tiltaksplan for Enøk ble utarbeidet og fremlagt i 2011.

Skolebygg generelt

Det skal ikke være brennbar materialer i rømningsveier på skoler og barnehager. I Orkdal kommune er det bare en skole hvor dette er ivaretatt. Det betyr at det kommer pålegg om at garderober skilles ut fra rømningsveier. Orkdal kommune bør derfor være i forkant og be om at en arkitekt ser på dette sammen med brannrådgiver for å se hvordan dette kan ordnes i framtiden på skoler og barnehager. Kostnad 200 000 kroner

Boliger

Utleieboliger er i dag generelt i dårlig forfatning og husleieinntekter brukes i dag i stor grad til vedlikehold av skoler og til dels barnehager. Pengene blir vel anvendt der de brukes, men med dagens budsjett er det ikke nok til å holde alle kommunale bygg på et akseptabelt nivå.

Tekniske tjenester mener derfor at det må bevilges kr. 1 000 000.- ekstra hvert år de neste 5 årene for å ta igjen etterslepet på kommunale utleieboliger.

Verksted/lager for drift

Leiekontrakt med Mesta går ut i 2016. Husleie på i overkant kr 500.000,- pr år.

Det er usannsynlig at dagens leiekontrakt vil bli forlenget. Vi må derfor starte vurderingen av alternativer. Vi har tidligere sett på utbygging av Brannstasjon, med en utbyggingskostnad på ca 19 mill.

En annen mulighet er å kjøpe alternativt bygg som kan huse drift Veg, Vann, Avløp, Bygg samt flere kommunale enheter. For å oppnå dette må leiekontrakt Mesta sies opp, dagens brannstasjon omsettes mm. En samlet lokalisering med sentral beliggenhet gir god utnyttelse av ressursene både personell og materiell.

Orklahallen «Gammelhallen»

Hallen er i meget dårlig befatning. Det er store lekkasjer mange steder i taket, og det er ikke forsvarlig å drive utleie av hallen fremover. Samtidig ligger det mange brannkrav på hallen, noe som utløser betydelige kostnader for å innfri. Hallen bør saneres så snart ny bane 3 er på plass i 2013.

Grøtte barnehage

For Grøtte barnehage er det behov for asfaltering av parkeringsplass med oppmerking. Veien opp til parkeringsplass må også asfalteres.

Asfaltering parkeringsplass: ca. 700 m² x 150 kr/m² = 105 000 kroner

Asfaltering vei: ca. 400 m² x 150 kr/m² = 60 000 kroner

Merking parkeringsplass: ca. 20 000 kroner

Skilting parkeringsplass: ca. 10 000 kroner

Til sammen Grøtte barnehage 195 000 kroner eks mva.

Inkl. mva 244 000 kroner.

Grøtte skole

Asfaltering av parkeringsplass for skole og samfunnshus. Legger til asfaltering av 50 meter vei inn mot personalparkering for barnehage. Det er behov for sikringstiltak i toppen av utendørs amfi.

Asfaltering parkeringsplass: ca. 2000 m² x 150 kr/m² = 300 000 kroner

Asfaltering vei: ca. 200 m² x 150 kr/m² = 30 000 kroner

Merking parkeringsplass: ca. 40 000 kroner

Skilting parkeringsplass: ca. 10 000 kroner

Sikringstiltak topp utendørs amfi: ca. 100 000 kroner

Til sammen Grøtte barnehage 480 000 kroner eks. mva

Inkl. mva 600 000 kroner.

Grøtte Samfunnshus

Utskifting vinduer isolering av vegg mot sør. Enøktiltak samt fasade som passer bedre estetisk i forhold til skolen.

Kostnad ca 500 000 inkl. mva

Totale tiltak utgjør 1 344 000 kr inkl. mva. Legger til 10 % prisregulering samt litt uforutsett, totalt 1,5 mill kr inkl mva.

Buldrevegger skoler

Etablering av små klatrevegger både ute og inne ved skolene i kommunen. Kostnad kr 350 000.

Utbyggingsområder –

Det arbeides med flere boligfelt der det forutsettes kommunal medvirkning:

Tiltak	Planarbeid	Sum eks mva	Merknader
Joplussen Perbakkan Boligfelt	Kjøpekontrakt under arbeid	10 mill. kroner	8,5 mill er finansiert i HP 2012-2015
Sæther/Rømme	Reguleringsplan under revisjon	11 mill. kroner	
Kvamslia Boligfelt	Reguleringsplan under revisjon	11,5 mill. kroner	Kostnader med gang – sykkelveg langs Fylkesvegen kommer i tillegg

Orklaparken - Traseen mellom Forve bru og Bårdshaug bru

Det er pr i dag igangsatt reguleringsarbeider i forbindelse med etablering og utvikling av traséen.

Det utredes muligheter for samarbeid med frivillige lag og organisasjoner for å utvikle sti/gangvei, samt inngå avtaler med berørte grunneiere.

Oppsummering utviklingsmål	2012	2013	2014	2015	2016
Utrede muligheter for utvikling av eiendomsmassen ved Rosenvik Hybelbygg	X				
Utrede muligheter for utvikling av sti / gangvei, sammen med frivillige		X			

5.14.4 Resultatmål

Resultatmål	Status		Mål	
	Status 2011	Anslag 2012	2013	2016
Vannforsyning				
Kvalitetsmåling – vannleveransen til abonnentene skal ikke ha avvik i forhold til kravene i drikkevannsforskriftene.	100 %	100 %	100 %	100 %
Stabilitet i vannforsyninga – antall abonnenttimer driftsstans per år.	244	3000	4000	3500
Avløp				
Renseeffekt – krav til:				
Biologiske anlegg (5 stk) – 80 % rensing i gjennomsnitt for ulike parametere	91 %	85 %	85 %	85 %

Resultatmål	Status		Mål	
Mekaniske anlegg (GORA) – 50 % rensing i gj.snitt for ulike parametere	56 %	50 %	50 %	50 %
Kloakktilbakeslag i bygninger tilkoblet nettet	13	2	<8	<8
Kloakk på overløp i GORA	9	6	<5	<5
Feiervesenet				
Feiing av piper etter fastsatte krav	100 %	64 %	100 %	100 %
Samferdsel/Park				
Standard på vinterveier – tilfeldig valgte veier måles etter fastlagt måleskjema - % etter vedtatt standard	65 %	85 %	85 %	85 %
Standard på sommerveier – tilfeldig valgte veier måles etter fastlagt måleskjema - % etter ønsket standard	69 %	56 %	70 %	70 %
Brann – og redningstjenesten				
Tilsyn særskilte brannobjekter	92 %	37 %	100 %	100 %
Tilsyn fyringsanlegg	69 %	28 %	100 %	100 %
Antall avvik ved brann- og el- tilsyn	42	12	<15	<13
Bygg				
Renhold – oppnådd kvalitet i henhold til standard NS INSTA 800	Ingen måling	Ingen måling	100 %	100 %
Vannkvalitet i svømmebasseng – oppnådd kvalitet i forhold til forskrift	100 %	100 %	100 %	100 %
Redusert energiforbruk – i % av nivå på lavenergihus	2,6 %	2,6 %	>5 %	>5 %

5.14.5 Økonomiske tiltak Tekniske tjenester

5.14.5.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2013 – 2016

Tiltak	2013	2014	2015	2016
Drift				
Generelt innsparingskrav	-145 000	-145 000	-145 000	-145 000
Riving gammelhallen Orklahallen, økt kostnad fra 1 mill. kr til 1,5 mill. kr	500 000			
Rep. Bauta Orkanger kirke	180 000			
Investeringer				
Innløsning festearealer Sæther	6 800 000			
Energimerking bygg	100 000			
Nervikbakkan, overvannsrør/kulvert	1 000 000			
Fortau Blomsterveien	500			
Gangvei Alfarveien	200			
Asfalt gangvei Idrettsparken	265			
Asfalt samfunnshus Svorkmo	250			
Knykveien		500		
Parkeringshus Bårdshaug	5 000			
Store klasser, klasseromsløsninger	100			

5.14.5.2 Uprioriterte tiltak i handlingsplanperioden

Bygningsdrift og eiendomsforvaltning

Tiltak (i 1000-kroner)	2013	2014	2015	2016
Utbygging Rundhaugen		3 400 000		
Styrking vedlikehold utleieboliger		1 000 000	1 000 000	1 000 000
Grøtte, skole, barnehage og samf.hus	1 500 000			
Utbygging Rosenvik Hybelbygg		15 000 000		
Buldrevegger skoler, inne og ute		350 000		
Orkanger barneskole, nytt låssystem	400 000			

Brannvesenet

Tiltak (i 1000-kroner)	2013	2014	2015	2016
Brann/Redning - Utsifting av forbruksmateriell	200 000	200 000	200 000	200 000
Bil med høyderedskap/redningsbil	2 000 000			
Kompetanseoppbygging brann	200 000			

Samferdsel

Forsterkningsarbeider – Utbedring av distriktsveger, bruer mm.

Tiltak	Total kostnader	Kommentar
Dorodalsvegen	500 000	Forsterkning
Engan – Sveegga	500 000	Forsterkning
Songmovegen	500 000	Forsterkning – fra vannrenseanlegget

Trafikksikkerhetstiltak – Handlingsplan

Tiltak	Totale kostnader	Kommentar
Gang- og sykkelvei – fv 475 – Svorkmo bru – Svorka bru	760 000	Sees i sammenheng med prioriterte tiltak ovenfor.
Njardargate	300 000	Fortau, fra gamle brannstasjon til Orkanger barnehage.

Bruer, kulverter og stikkrenner

Tiltak	Kostnader	Kommentar
Stikkrenne: Kvåle – Kulvert over Sika	700 000	Kulvert har for liten kapasitet i forhold til vannmengde
Hersteinbrua – Veggen Stokkhaugen - Dørdal:	200 000	Betongdekket må rehabiliteres siden armeringsjernet i brua er blottlagt.
Stikkrenne Dorodalsveien:	100 000	Vangene i kulverten er i ferd med å kollapse

Gateløys – Rehabilitering

Tiltak	Kostnader	Kommentar
Havneveien v/Terna	400 000	
Stigerveien	150 000	
Sveanvegen	190 000	
Øyavegen	500 000	Kabel er lagt
Minister Thams veg	250 000	

Tiltak	Kostnader	Kommentar
Skoganvegen, utskifting lyspunkt	250 000	

Asfaltering – Reasfalteringsarbeider

Tiltak	Kostnader	Kommentar
Gjølmesaleen	400 000	Nytt boligfelt
Geitastrandveien, søndre del	200 000	Klar for reasfaltering
Bård Guttormsens vei	300 000	Klar for reasfaltering
Sveaveien, Gjølme	150 000	Klar for asfaltering
Langgilan, Gjølme	250 000	Sjekkes
Njardargata (Grensen – Orkdalsveien)	200 000	Klar for reasfaltering
Storåsfeltet, Orkanger		Ledningsanlegg og asfalt inn i neste Hovedplaner. Kostnadsberegning gjenstår.
Gunnhildslauget – deler av Dålåveien – G&Sveg Fannrem	250 000	Gjenstår kumutskifting
Kvamsbakkan		Ikke klart for rehab. VA-nett. Med i neste Hovedplan. Kostnadsberegning gjenstår.
Nervikstunet, Orkanger		VA nettet må utredes i hele området før asfaltering. Kostnadsberegning gjenstår.
Nerviksbakkan – Bratta, Orkanger		Sjekkes. Kostnadsberegning gjenstår.
G&Sveg Orkdalsvn		Reasfaltering - strekningen sjekkes. Kostnadsberegning gjenstår
Myra – Follovegen	1 000 000	Reasfaltering - sjekkes
Parkveien		Kostnadsberegning gjenstår
Rømmesdicket		Kostnadsberegning gjenstår
Wilmannsveien		Kostnadsberegning gjenstår
Nordgjerdvegen og krysset Sjøvegen	1 100 000	

Nyanlegg – Nye vegger

Tiltak	Total kostnader	Kommentar
Øyavegen	500 000	
Åsveien	1 000 000	Vegen må flyttes/tilpasses iht. reguleringsplan og asfalteres
Nerøyvegen	600 000	Ny vegløsning iht. reg.plan fra 1997
Gang/sykkelveg Alfarveien	200 000	G&S Alfarveien- Orkdalsveien nødvendig pga stor trafikk.
Lefstadbakkan, deler av strekning	500 000	

Andre tiltak

Tiltak	Total kostnader	Kommentar
Brøyteplog for lastebil	250 000	
Tilleggstyr hjullaster (Eks. kantklipper, fres, kost)	400 000	Utvide våre muligheter til å utføre vedlikehold som i dag utføres av eksterne entreprenører. Dette vil gi en større

Tiltak	Total kostnader	Kommentar
		utnyttelse av hjullaster
Mannskapsbil/Liten lastebil	550 000	
Lastebil	1 500 000,-	Utskifting av nåværende lastebil 1999 mod
Gravemaskin, hjulgående	1 900 000,-	Utvide våre muligheter til å utføre vedlikehold som i dag utføres av eksterne entreprenører. For bedre utnyttelse av eget mannskap, kontinuerlig grøfterensking og lettere utførelse av akutte problemer som f.eks ved ising av sluker, bekker etc.
Grusing veger	1 000 000	Mangler midler for vedlikehold/ grusing av veger
Dieselmotorpumpe på tilhenger for beredskap (Flom etc.)	300 000	Behov for å raskt kunne iverksette pumping ved for eksempel flom. Brukes også i beredskap brann.
Hynneveien, overvannsrør	100.000	
Hovsbakkveien, overvannsrør	100.000	
Rømmestien	150 000	Vegskråning forskyves. Må forsterkes.
Skilting private veger	400 000	